

Thomas a Kempis

FYRA BÖCKER

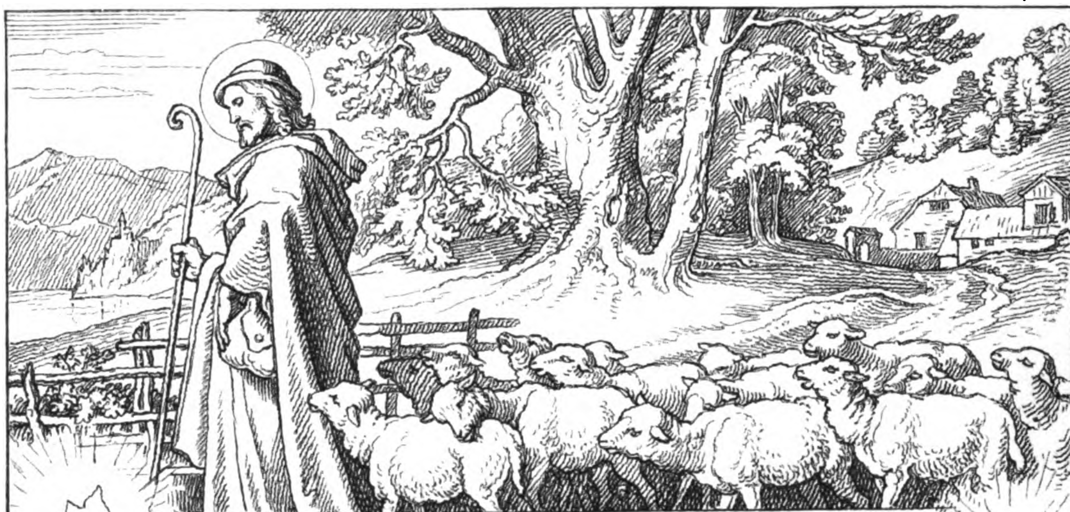
OM

Kristi Efterföljelse

Kristi Efterföljelse

Thomas a Kempis

FYRA BÖCKER

OM

Kristi Efterföljelse

K. OERTEL SC.

Thomas a Kempis

FYRA BÖCKER

OM

Kristi Efterföljelse

NY ÖFVERSÄTTNING

AF

EVALD BERGMAN

KYRKOHERDE

FEMTE UPPLAGAN

MED ILLUSTRATIONER AF J. v. FÜHRICH.

STOCKHOLM

FAHLCRANTZ & Co

Stockholm, Ivar Hæggströms boktryckeri, 1895.

FÖRSTA BOKEN.

FÖRSTA KAPITLET.

Om Kristi efterföljelse och försakandet af all verldslig fåfänglighet.

Den mig följer, han skall icke vandra i mörkret, säger herren (Joh. 8, 12). Dessa äro Kristi ord, genom hvilka han manar oss att följa hans lif och hans vandel, om vi vilja varda rätt upplysta och befriade från all hjertats blindhet. Vår högsta sträfvan vare alltså att betrakta Jesu Kristi heliga lif.

Kristi lära öfverträffar alla de heligas läror, och den som undfår hans ande finner i henne det fördolda manna (Upp. B. 2, 17). Väl händer det, att många erfara mycket ringa fröjd, änskönt de idkeligen höra evangelium; sådana hafva icke Kristi ande. Men en hvar, som vill fullt förstå och hafva sin lust i Kristi ord, ombilde hela sitt lif efter honom.

Den mig följer, han skall icke vandra i mörkret.

Hvad båtar dig att klyftigt orda om treenigheten, om dig fattas den ödmjukhet, hvar förutan du misshagar den treenige. Sannerligen, höga ord göra ingen menniska helig och rättfärdig, utan ett fromt lif allena gör oss täckeliga inför Gud. Hellre vill jag känna ånger än kunna säga hvari den består. Kunde du hela bibeln ord för ord och alle vises tänkespråk, hvad skulle det väl gagna dig, om du vore utan Guds nåd och kärlek? Fåfängligheters fåfänglighet, ja, idel fåfänglighet är allt (Pred. 1, 2) utom att älska Gud och tjena honom allena. Den högsta visheten är att med försakandet af verlden trakta efter Guds rike.

Fåfänglighet är det för den skull att söka förgängliga rikedomar och på dem sätta sitt hopp. Fåfänglighet likaså att sträfva efter ära och fika efter verldslig upphöjelse. Fåfänglighet att följa köttets begärelser och åstunda det, för hvars skull man omsider varder strängt tuktad. Fåfänglighet att allena rikta sin blick på de ting som nu äro och icke tänka pa dem som skola komma. Fåfänglighet att älska det, som med all hast förgås, och icke ila dit, der de eviga fröjderna bo.

Tänk ofta på Salomos ord: ögat ser sig aldrig mätt och örat hör sig aldrig trött (Pred. 1, 8). Beflita dig derför att draga ditt hjerta från de synliga tingen och vänd dig till de osynliga; ty de som följa ett köttsligt sinne befläcka sitt samvete och förspilla Guds nåd.

ANDRA KAPITLET.

Ringa tanke om sig sjelf.

En hvar menniska har af naturen begär efter vetande; men vetande utan gudsfruktan — hvartill gagnar det? (1 Kor. 8, 1—3). Bättre är i sanning en ödmjuk bonde, som fruktar Gud, än en högfärdig vetenskapsman, som studerar stjernornas lopp men icke gifver akt på sitt eget hjerta.

Den som rätt känner sig sjelf, håller sig hårdt till ödmjukheten och förnöjer sig icke åt menniskors pris.

K. OERTEL sc.

Kände jag alla ting som i verlden äro och hade icke kärleken, hvad hulpe det mig inför Gud, som skall döma mig efter mina gerningar? (1 Kor. 13, 2; 2 Kor. 5, 10).

Gif din själ ro för den omättliga åtrån efter vetande, ty genom den varder hon dragen utåt och insnärjes i mycket svek. De som mycket veta, vilja gerna synas och kallas för visa. Men det gifves många ting, som det båtar själen föga eller intet att veta, och dårligen handlar den, som vänder sig till allt annat utom till det som främjar hans salighet (Matt. 6, 33). Ord mätta icke själen, men ett fromt lif vederqvicker sinnet och ett rent samvete föder stark tillförsigt till Gud.

Ju mer du vet och ju bättre du förstår, desto strängare varder du dömd, om ditt lif icke varit i samma förhållande heligt (Luk. 12, 47). Derför förhäf dig icke öfver hvad du vet och kan, utan var fastmer i räddhåga för den kunskap dig förlänats.

Tycker du dig känna och godt nog förstå många ting, så vet dock, att mycket mer finnes som du icke förstår. Afstå från högtflygande tankar om ditt vetande och erkänn fast hellre din okunnighet. Hvad har du för skäl att ställa dig framför andra, då många finnas lärdare än du och mera förfarna i lagen? Vill du lära dig att veta något till gagns, så ligge det dig om hjertat att vara okänd och i verlden ansedd för intet.

Den högsta och helsosammaste kunskapen är sjelfkännedom och sjelfförsakelse. Att hålla sig sjelf för ringa och tänka väl och högt om andra är stor vishet och fullkomlighet (Matt. 18, 4). Ser du ock någon uppenbarligen synda och begå svåra missgerningar, så bör du dock icke anse dig sjelf bättre, enär du icke vet, huru länge du kan bestå i det goda (1 Kor. 10, 12). Alla äro vi svaga, men ingen hålle du svagare än dig sjelf (Gal. 6, 4).

TREDJE KAPITLET.

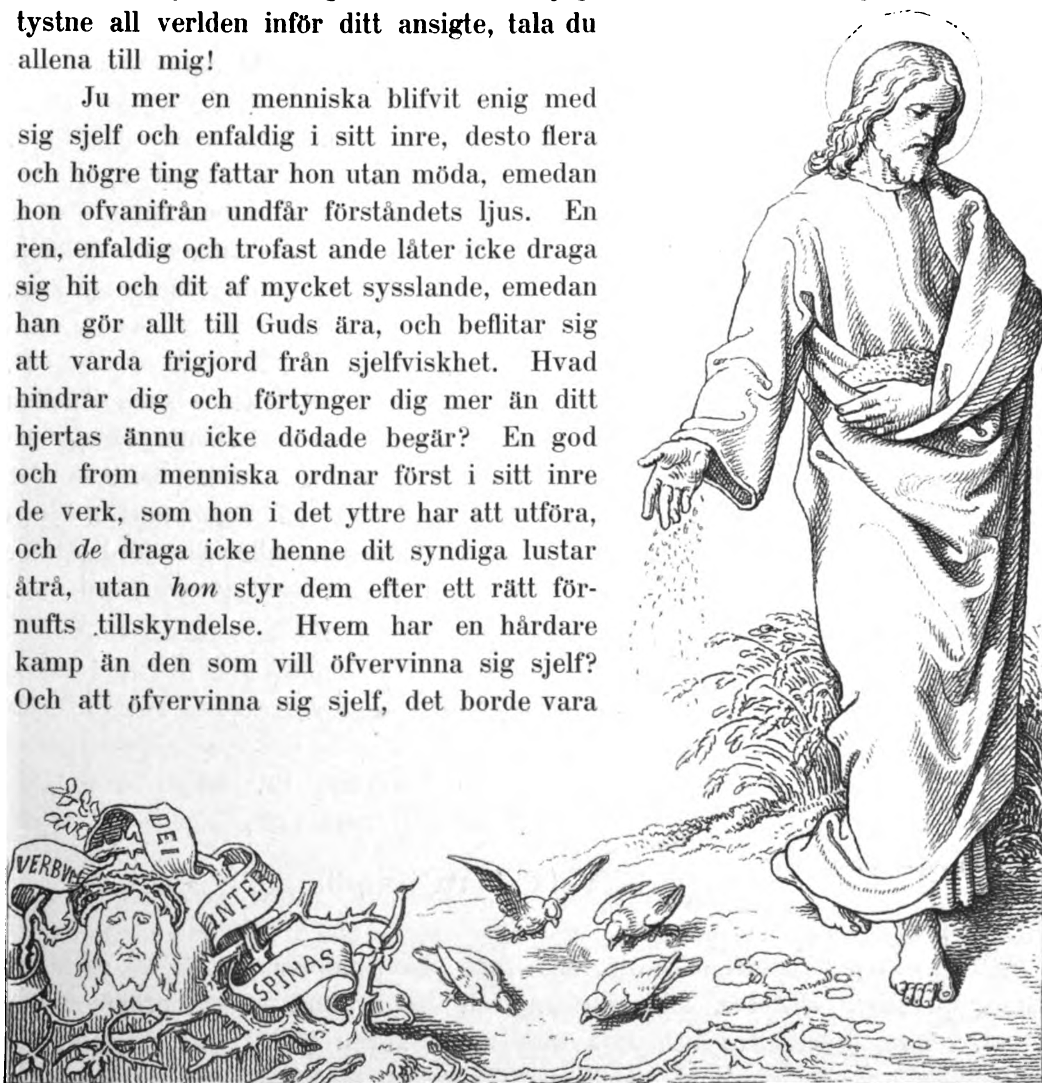
Om sanningens lära.

Säll den, som undervisas i sanningen icke genom förgängliga bilder och ord, utan genom henne sjelf, sådan hon till sitt väsende är. Våra meningar och våra sinnen bedraga oss ofta och se blott ytan af tingen. Hvad gagnar all klyftig strid om förborgade och mörka ting, för hvilka vi i domen icke skola anklagas, att vi icke begripit dem.

Stor dårskap är det, om vi, begifna på det sällsamma och skadliga, sätta tillbaka det nyttiga och nödvändiga. Vi hafva ögon — hvarför se vi då icke, och hvarför skall ett konstladt vetande ligga oss så ömt om hjertat?

Den, till hvilken det eviga ordet talar, befrias från de många meningarna. Af *ett* ord äro alla ting, och ett förtälja de alla, och detta ord är det som var i begynnelsen och som talar äfven till oss (Joh. Ev. 1, 1—3; 8, 25). Det förutan förstår och dömer ingen rätt. Men den, för hvilken alla ting äro ett, som hänför alla till ett och ser alla i detta ena, han kan vara ståndaktig i sitt hjerta och hvila med frid i Gud. O Gud, du som är sanningen, gör mig ett med dig i evig kärlek! Ofta ledes jag vid att läsa och höra så mycket; i dig är allt hvad jag vill och åtrår. Tige alla lärare, tystne all verlden inför ditt ansigte, tala du allena till mig!

Ju mer en menniska blifvit enig med sig sjelf och enfaldig i sitt inre, desto flera och högre ting fattar hon utan möda, emedan hon ofvanifrån undfår förståndets ljus. En ren, enfaldig och trofast ande låter icke draga sig hit och dit af mycket sysslande, emedan han gör allt till Guds ära, och beflitar sig att varda frigjord från sjelfviskhet. Hvad hindrar dig och förtynger dig mer än ditt hjertas ännu icke dödade begär? En god och from menniska ordnar först i sitt inre de verk, som hon i det yttre har att utföra, och *de* draga icke henne dit syndiga lustar åtrå, utan *hon* styr dem efter ett rätt förnufts tillskyndelse. Hvem har en hårdare kamp än den som vill öfvervinna sig sjelf? Och att öfvervinna sig sjelf, det borde vara

hvars och ens bemödande, att dagligen blifva kraftigare gent emot sig sjelf och att tillväxa i det goda.

All fullkomlighet i detta lifvet är behäftad med någon ofullkomlighet och all vår forskning med något mörker. Ödmjuk kännedom af dig sjelf är en säkrare väg till Gud än en aldrig så djup lärdom. Icke som om vetenskapen eller kunskap om en sak i allmänhet vore förkastlig — den är i och för sig betraktad god och af Gud anbefald — men ett godt samvete och en dygdig vandel är alltid att föredraga. Enär dock många beflita sig mera om att veta något än att lefva rättskaffens, bedraga de sig sjelfva ofta och bära ingen eller ringa frukt.

O, om menniskorna lade sig lika stor vinning om att utrota laster och inplanta dygder, som att uppkasta frågor, så skulle icke så mycket ondt och förargelseväckande ske i verlden och icke en sådan ljumhet bland de andliga förspörjas. När domens dag kommer, skall det sannerligen icke frågas oss, hvad vi hafva läst, utan hvad vi hafva gjort, och icke, huru väl vi talat, utan huru fromt vi lefvat. Säg mig: hvar äro nu de lärda herrar, som voro vidt kända, medan de ännu lefde och i stort rop i vetenskapens verld? Andra hafva intagit deras rum, och det är ovisst, om man ens tänker tillbaka på dem. Medan de lefde, syntes de vara något, och nu talar ingen om dem.

O, huru snart förgår icke verldens härlighet! Om dock deras lif varit i öfverensstämmelse med deras vetande, då hade de läst och forskat väl. Huru många gå icke under genom denna verldens fåfängliga vishet, emedan de hafva föga omsorg om att tjena Gud. Och då de hellre vilja vara stora än ödmjuka, blifva de fåfängliga i sina tankar (Rom. 1, 21). Sant stor är den, som har stor kärlek. Sant stor är den, som i egna ögon är ringa och skattar ärans höjd för intet. Sant klok är den, som håller allt jordiskt för afskräde, att han må vinna Kristus (Filipp. 3, 8), och sant lärd är den, som gör Guds vilja och försakar sin egen.

FJERDE KAPITLET.

Om försigtighet i våra handlingar.

Icke hvarje ord och icke allt, som man söker ingifva oss, är att sätta tro till (Syr. 19, 16), utan varsamt och ihärdigt må en sak pröfvas inför Gud. Ack, tyvärr tro och tala ofta menniskorna hellre ondt än godt om sin nästa; så svaga äro vi. Men en fullkommen man tror icke allt som be-

berättas, ty han känner den menskliga svagheten, att vi äro benägna till det onda och lätt nog fela i orden.

Stor vishet är det att hvarken förhasta sig i det man företager eller envist hålla fast vid egna meningar. Hit hör ock att icke tro hvars mans ord och icke strax gjuta in i andras öron hvad man hört eller trott. Gå till råds med en vis och samvetsgrann man och sök hellre att varda undervisad af den, som bättre vet, än att följa dina egna hugskott.

En rättskaffens vandel gör menniskan vis efter Guds sinne och förfaren i många ting. Ju ödmjukare någon är i sig sjelf och ju mera Gud undergifven, desto visare är han i allt och desto större lugn eger han.

FEMTE KAPITLET.

Om den heliga skrifts läsande.

Sanning, icke vältalighet söke man i den heliga skrift. All helig skrift skall läsas i den ande, i hvilken den författats. Vi skola i skriften mer söka det gagneliga än det fint och sinnrikt talade. Lika så gerna böra vi läsa fromma och i enfald skrifna böcker som högvisa och djupsinniga. Låt icke författarens lärdomsanseende, det må vara stort eller litet, inverka på dig, utan kärlek till sanningen allena drage dig till att läsa. Fråga icke, *hvem* som sagdt detta, utan gif akt på, *hvad* som säges.

Menniskorna förgås, men herrens sanning varar i evighet (Ps. 117, 2). Utan anseende till personen talar Gud till oss på mångahanda sätt. Vår förvetenhet är oss ofta till hinder vid de heliga skrifternas läsande, i det vi vilja förstå och genomtränga sådant, som vi enfaldeligen borde gå förbi. Vill du hemta någon vinst

af ditt läsande, så läs med ödmjukt, enfaldigt sinne och i tron och sök aldrig lärdomsrykte. Fråga gerna och lyssna uppmärksamt till de heligas ord och låt icke de gamlas liknelser misshaga dig, ty de äro icke utan orsak framstälda (Syr. 32, 12—13).

SJETTE KAPITLET.

Om otillbörliga begär.

Så snart en menniska hyser en otillbörlig lusta, blir hon strax orolig i sitt inre. Den högfärdige och den girige hafva aldrig någon ro. Den i anden fattige och ödmjuke eger den fulla friden. En menniska, som ännu icke fullkomligt dött från sig sjelf, blir lätt frestad och öfvervunnen i små och ringa ting. Ty den som är svag i anden och ännu i någon mått köttslig och böjd åt det sinliga, kan svårligen helt och hållet afhålla sig från jordiska begär och blir fördenskull ofta bedröfvad, när han måste försaka något. Dessutom harmas han lätteligen, om någon står honom emot.

Men har han väl ernått, hvad honom lyster, strax besväras han af samvetsagg, derför att han följt sin lusta, som icke gaf honom den frid han sökte.

Genom att stå emot lustarna är det alltså man finner hjertats frid, men icke genom att blifva slaf under dem. Den köttsliga menniskan har ingen frid i sitt hjerta; icke heller den som hängifver sig åt det utvärtes är, utan allena den som i ett andligt sinne nitälskar för Gud.

SJUNDE KAPITLET.

Huru man skall fly fåfänga förhoppningar och öfvermod.

Dåraktig är den, som sätter sitt hopp till menniskor eller till andra skapade ting. Blygs icke att af kärlek till Jesus Kristus tjena andra och anses fattig i denna verlden. Förlita dig icke på dig sjelf, utan bygg ditt hopp på Gud. Gör hvad du förmår och Gud skall främja din goda vilja. Förtrösta icke på din insigt eller på någon dödligs klokskap, utan hellre på

Guds nåd, som hjelper de ödmjuka och förödmjukar de förmätna. Sök icke din berömmelse af rikedomar, om du eger sådana, eller af vänner, om de ock äro mäktiga, utan af Gud, som förlänar allt och som utöfver allt vill gifva sig sjelf (Jer. 9, 23—24; 1 Kor. 1, 31; 2 Kor. 10, 17). Yfs icke öfver din kropps styrka och fägring, som genom en obetydlig sjukdom kan nedbrytas och vanställas. Se till, att du icke finner behag i dig sjelf för din duglighet och ditt förstånd, på det du icke må misshaga Gud, från hvilken kommer allt godt du af naturen eger.

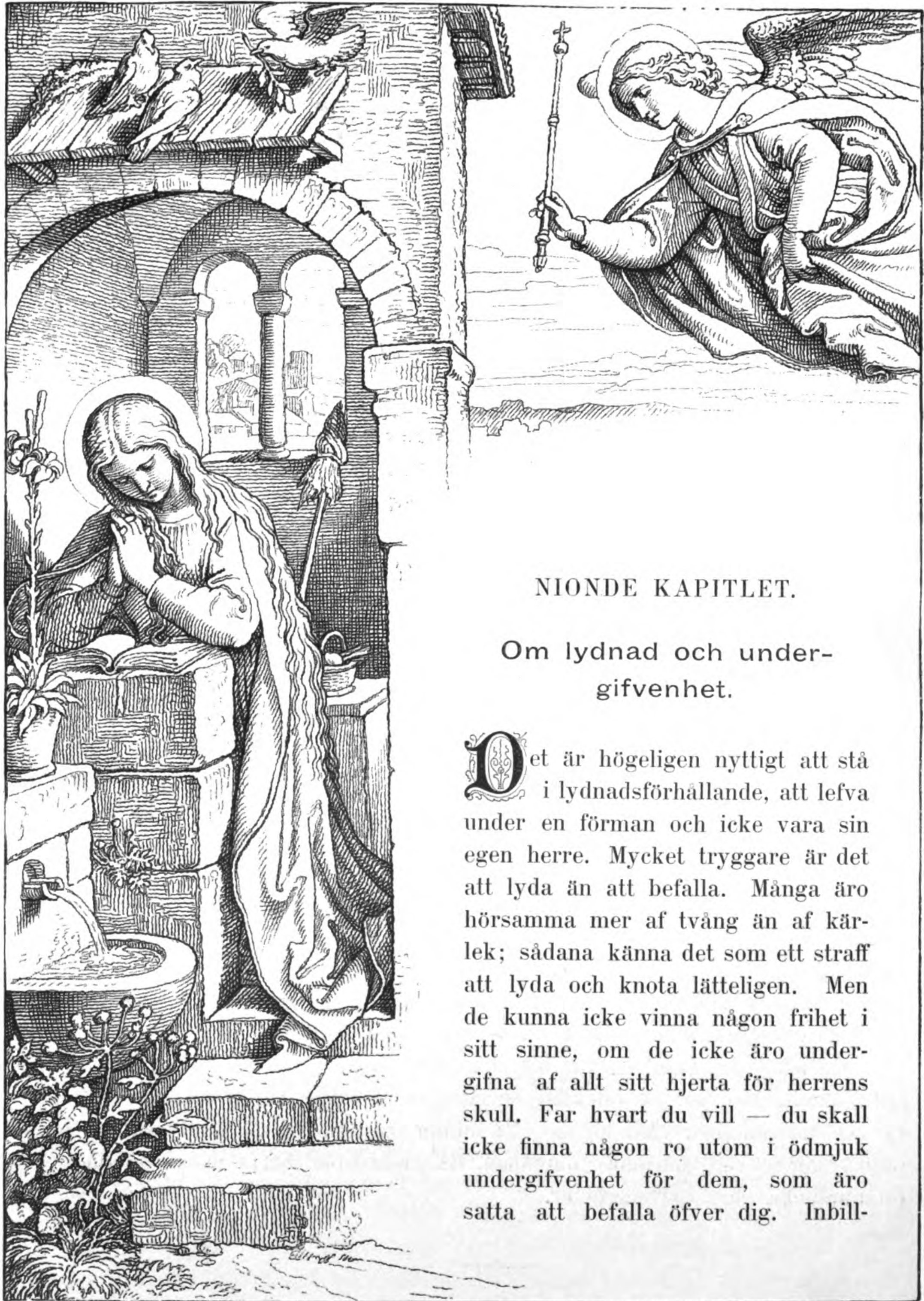
Håll dig icke för bättre än andra, att du icke till äfventyrs inför Gud skall aktas sämre, ty han vet hvad i menniskan är. Högfärdas icke öfver dina goda gerningar, ty Gud dömer annorlunda än menniskor; honom misshagar ofta det som behagar menniskor. Fins det något godt hos dig, så tro, att andra hafva det som är bättre, på det du må bevara ödmjukheten. Det skadar dig icke, om du håller dig ringare än alla, men det skadar ganska mycket, om du sätter dig framför blott en enda. En varaktig frid finnes hos den ödmjuke, men i den stoltes hjerta bor afunden och förtreten.

ÅTTONDE KAPITLET.

Huru man bör undvika för stor förtrolighet.

Icke för hvar man skall du öppna ditt hjerta (Syr. 8, 22), utan den som är vis och gudfruktig skall du förtro dina angelägenheter. Var sällsynt bland ungt folk och främlingar; sök icke att smickra de rika och visa dig icke gerna hos de mäktiga. Med de ödmjuka och enfaldiga, med dem som älska fromhet och rena seder må du umgås och öfva det som länder till uppbyggelse. Var icke förtrolig med en qvinna, utan befall åt Gud alla dem af hennes kön som goda äro. Med Gud allena och hans englar må du önska att blifva förtrolig och undvik bekantskap med de onda.

Kärlek bör man hafva till alla, men förtrolighet med alla duger icke. Ofta händer det, att en obekant förhärligas af ryktet men fördunklas, då man får se honom med egna ögon. Vi inbilla oss stundom, att vi skola behaga andra genom ett närmare umgänge, då vi fastmer börja misshaga dem, då de upptäcka våra skröpligheter.

NIONDE KAPITLET.

Om lydnad och undergifvenhet.

Det är högeligen nyttigt att stå i lydnadsförhållande, att lefva under en förman och icke vara sin egen herre. Mycket tryggare är det att lyda än att befalla. Många äro hörsamma mer af tvång än af kärlek; sådana känna det som ett straff att lyda och knota lätteligen. Men de kunna icke vinna någon frihet i sitt sinne, om de icke äro undergifna af allt sitt hjerta för herrens skull. Far hvart du vill — du skall icke finna någon ro utom i ödmjuk undergifvenhet för dem, som äro satta att befalla öfver dig. Inbill-

ningen, att det annorstädes är bättre, samt ombyte af vistelseort hafva bedragit mången.

Sant är, att en hvar helst handlar efter sitt eget sinne och gerna sluter sig till dem, som med honom äro liktänkande. Men är Gud hos oss, så böra vi understundom låta den egna meningen vika för den goda fridens skull. Hvem är så vis, att han fullkomligt förstår allt? Derför förlita dig icke öfver höfvan på ditt eget förstånd, utan hör äfven andras tankar. Är din mening god och du likväl för herrens skull sätter den å sido för en annans, så skall du derigenom uträtta mera.

Jag har ofta funnit, att det är säkrare att höra och att taga råd än att gifva. Det må också vara, att ens egen mening är god; men att icke vilja foga sig efter andra, då klokhet och omständigheter fordra det, är ett tecken på högfärd och halsstarrighet.

TIONDE KAPITLET.

Om undvikande af onödigt tal.

Undvik så mycket du kan att blanda dig in i menniskovimlet, ty sysslandet med verldsliga angelägenheter är mycket hinderligt, äfven då det sker med rent uppsåt. Ganska hastigt smittas vi af fåfängan och läggas i dess bojor. Jag skulle önska, att jag oftare tegat och icke deltagit i menniskors samqväm. Hvarför tala vi så gerna och pladdra med hvarandra, då det sällan aflöper utan samvetets förkränkelse? Jo, derför tala vi så gerna, att vi i samtalet söka inbördes tröst och önska lätta vårt af många omsorger betungade hjerta. Hvad vi innerligt älska och åstunda, eller hvad som är oss emot, derom tala vi ju och derpå tänka vi mycket gerna. Men tyvärr, ofta förgäfves och fruktlöst! Ty denna yttre tröst är ett icke ringa hinder för den inre gudomliga trösten.

Derför, låtom oss vaka och bedja, att icke tiden må fåfängt förrinna. Om du får lämpligt tillfälle att tala, så tala, hvad som till förbättring länder. En ond vana och försumlighet i det som befordrar vår tillväxt i det goda bidrager till ovarsamheten i vårt tal. Men ett fromt samtal om andliga ting främjar icke litet vår själs utveckling, helst när de, som äro *ett* i sinne och anda, förena sig med hvarandra i Gud.

ELFTE KAPITLET.

Huru vi skola vinna frid och nitälska om egen förkofran.

Vi skulle kunna ega mycken frid, om vi icke så gerna befattade oss med andras ord och gerningar och sådant som icke kommer oss vid. Huru kan den ega någon frid, som blandar sig i andras angelägenheter, som sysslar med det som utvärtes är, och som aldrig eller sällan samlar sig i sitt inre. Saliga äro de enfaldiga, ty de skola hafva mycken frid.

Hvarigenom hafva några af de heliga blifvit så fullkomliga, så djupa i gudeliga betraktelser? Emedan de beflitat sig att helt och hållet dö bort från sig sjelfva, från alla jordiska begärelser; derföre hafva de kunnat med sitt hjertas innersta hålla sig till Gud och blifva frigjorda i sitt inre. Vi deremot äro alltför mycket intagna af våra egna lustar och upptagna af det som är förgängligt. Ja, sällan öfvervinna vi fullkomligt ett enda af våra lyten och äro icke upptända af håg till daglig förkofran i det goda, och derföre förblifva vi så kalla och ljumma.

Vore vi fullkomligt döda oss sjelfva, och icke bundna invärtes, då skulle vi äfven kunna smaka det gudomliga och få någon erfarenhet om den himmelska åskådningen. Det största, ja, det enda hindret är, att vi icke äro fria från lustar och begärelser och icke försöka att vandra i de heligas fotspår. Möter oss en aldrig så liten svårighet, blifva vi allt för snart nedslagna och vända oss till mensklig tröst.

Om vi ansträngde oss att såsom tappre män hålla ut i striden, så skulle vi för visso få se herrens hjelp från himmelen komma öfver oss. Ty han sjelf, som för oss in i striden, på det vi måtte segra, är beredd att hjelpa dem som strida och hoppas på hans hjelp. Om vi grunda vår förkofran i gudaktighet blott på de yttre gudstjenstöfningarna, så skall vår andakt snart taga en ände. Derföre, låtom oss sätta yxan till roten, på det vi, renade från de syndiga lustarna, kunna få fridens sinne.

Om vi hvarje år utrotade en synd, skulle vi snart blifva fullkomliga menniskor. Men nu är det tvärtom så, att vi känna med oss, det vi voro bättre och renare i början af vår omvändelse, än efter många års bekännande af Kristus. Vårt nit och vår bättring borde dagligen tillväxa, men nu anses det redan vara något stort, om man kan bibehålla endast en gnista af sin första eld. Grepe vi oss blott något kraftigare an i början, så skulle vi sedan kunna göra allt utan ansträngning och med glädje.

Svårt är att afstå från sina vanor, men ännu svårare är det att gå fram mot sin egen vilja. Kan du icke segra öfver det lilla och det lätta, huru då blifva herre öfver det svårare? Stå emot dina böjelser strax i början och vänj dig af med dina onda vanor, på det de icke till äfventyrs så småningom skola föra dig in i större svårigheter. O, om du tänkte derpå, huru mycken frid du skulle tillskynda dig sjelf och hvilken glädje du skulle bereda andra genom att förhålla dig rätt — jag är viss derom, att du då skulle mera beflita dig om din andliga förkofran.

TOLFTE KAPITLET.

Om nyttan af motgång.

Det är oss godt att understundom hafva några besvärligheter och motgångar, emedan de liksom kalla menniskan tillbaka till sig sjelf, till sitt eget hjerta och lära henne förstå, att hon är såsom en landsflykting och icke må sätta sitt hopp till någonting i verlden. Det är oss godt att ofta röna motsägelse, och att man tänker illa och orätt om oss, äfven om vi göra och afse det goda. Detta bidrager ofta till ödmjukhet hos oss och bevarar för fåfänga och ärelystnad. Ty när vi ute i verlden varda ringaktade af menniskorna och de icke tro något godt om oss, då söka vi desto ifrigare det inre vittnet, som är Gud.

Derföre borde menniskan så fast förlita sig på Gud, att hon icke hade af nöden att söka menniskors tröst. När den rättsinnige tryckes och frestas af motgången eller qväljes af egna onda tankar, då förstår han bättre, att han behöfver Gud, i det han erfar att han förmår intet godt honom förutan. Då ängslas, suckar och beder han för det eländes skull som han lider. Då längtar han att skiljas hädan och vara när Kristus (Filipp. 1, 23). Och då lär han sig ock rätt förstå, att trygghet och den fulla friden icke finnes i denna verlden.

X.A.K.OERTEL

TRETTONDE KAPITLET.

Huru vi skola strida mot frestelser.

Så länge vi lefva i verlden, kunna vi icke vara utan trångmål och frestelse. Derföre står hos Job skrifvet: *Menniskan måste alltid vara i strid på jorden* (Job 7, 1). En hvar borde för den skull vara uppmärksam och vaka i bönen, att djefvulen icke måtte finna tillfälle att bedraga, han, som aldrig sofver utan går omkring och söker hvem han må uppsluka (1 Petr. 5, 8). Ingen är så helig och fullkommen, att han icke stundom har sina frestelser; ja, helt och hållet kunna vi icke vara dem förutan.

De äro dock ofta menniskan ganska nyttiga, änskönt tunga och besvärliga, ty genom dem ödmjukas hon, renas och undervisas. Alla de heliga hafva genomgått många lidanden och försökelser och derunder mognat, men de, som icke velat lida något, hafva fallit af och blifvit förkastade. Intet stånd är så heligt och intet ställe så ensligt, att der icke finnas frestelser och vedermödor.

Menniskan är, så länge hon lefver, aldrig fullt säker för frestelser, enär inom oss just ligger fröet hvarur försökelsen uppväxer, ty vi äro födda i synd. När den ena anfäktningen gifvit vika, kommer strax en annan och alltid hafva vi något att lida, ty vår salighets fröjd hafva vi förlorat. Mången söker undfly frestelserna och faller så mycket svårare i dem. Genom flykt allena kunna vi icke segra, utan genom tålamod och sann ödmjukhet varda vi starkare än alla våra fiender.

Den som blott undviker det onda till dess utvärtes gestalt och icke upprycker dess rot, skall föga uträtta; fastmer skola frestelserna oftare återkomma och ansätta honom ännu värre. Så småningom och genom tålamod och uthållighet skall du med Guds hjelp lättare segra än genom halsstarrighet och våld. Sök gerna råd, när du sjelf frestas, och var icke hård mot någon, som är i anfäktningens nöd, utan intala honom tröst, såsom du önskar att dig sjelf måtte vederfaras.

Början till alla svåra anfäktningar är sinnets ostadighet och svag förtröstan till Gud; ty såsom ett skepp utan roder drifves hit och dit af böljorna, så varder en ostadig och sina uppsåt otrogen menniska mångfaldeligen frestad. Eld pröfvar jernet, och frestelse en rättfärdig man. Vi veta ofta icke hvad vi mäkta, men frestelsen röjer hvad vi äro. Vaka måste vi dock, framför allt vid försökelsens början, ty fienden öfvervinnes lättare, om man

K. OERTEL sc.

aldrig släpper honom in genom hjertats dörr, utan möter honom redan utanför tröskeln, så snart han klappar på. Derför säger någon:

»Möt i dess början allt ondt, för sent anlitar man läkarn,
När af ett långt dröjsmål krämporna hunnit sin höjd.»
(Ovid. de arte amandi, Lib. 3.)

Ty först uppstår blott en tanke, derefter den mäktiga föreställningen, sedan lusten och det syndiga begäret och slutligen samtycket; och så tvingar sig den onde fienden helt och hållet in på en, då man icke i början gör honom motstånd. Och ju längre man dröjer att stå honom emot, desto svagare blir man för hvarje dag, och desto mäktigare varder fienden.

Somliga utstå de svåraste anfäktningar i början af sin omvändelse, andra åter mot slutet; en del hafva det svårt under nästan hela sin lifstid. Några frestas helt lindrigt efter den gudomliga försynens mildhet och vishet, som känner menniskors ställning och uppskattar deras förmåga samt förut ordnar allt till sina utvaldas salighet.

Derföre skola vi icke gifva oss öfver, när vi frestas, utan desto innerligare bedja Gud, att han värdigas bistå oss i allt vårt elände, han, som enligt Pauli ord med frestelsen äfven gifver utgången att vi må kunna uthärda henne (1 Kor. 10, 13). Låtom oss då i all vedermöda och alla frestelser ödmjuka våra själar under Guds hand, ty han vill frälsa och upphöja dem som hafva en ödmjuk ande (1 Petr. 5, 5—6).

I frestelser och motgångar pröfvas menniskan, huru långt hon framskridit i förkofran, och här kan hon ådagalägga den kraft hon eger, här varder hennes dygd bättre än eljest uppenbarad. Det ligger icke något stort deri, att menniskan är from och andaktsfull, när hon intet ondt lider, men om hon i vedermödans tid håller tåligt ut, det gifver hopp om stor förkofran. Somliga skonas för stora frestelser, men öfvervinnas ofta i de små, som dagligen påkomma, detta på det de må ödmjukas och vid större pröfningar aldrig drista på sig sjelfva, när de i smärre visat sig så svaga.

FJORTONDE KAPITLET.

Huru vi böra undvika obetänkta omdömen.

Rikta dina ögon på dig sjelf och akta dig att döma en annans gerning. När man dömer andra, gör man ett fåfängt arbete, misstager sig ofta och syndar lätteligen; men pröfvar man och dömer sig sjelf, så är ens möda alltid fruktbärande. Såsom vårt hjerta är stämdt för en sak, så bedöma vi

den gerna, ty det sanna omdömet förlora vi lätteligen genom egenkärlek. Vore Gud allena målet för vår åstundan, så skulle vi icke af vårt hårda och motsträfviga sinne så lätt föras vilse.

Men ofta ligger något förborgadt i vårt inre eller ock möter oss något utifrån, som förvillar vårt omdöme. Många söka hemligen sig sjelfva i allt hvad de företaga och veta det icke. Ja, de tyckas lefva i fullkomlig frid, när all ting går efter deras vilja och behag. Men inträffar något annat än hvad de önska, strax råka de i oro och blifva bedröfvade. Till följd af olika tankar och meningar uppstå ofta misshälligheter mellan vänner och grannar, mellan fromma menniskor, ja, trosförvandter.

En gammal vana är svår att lemna, och ingen låter gerna föra sig längre, än han sjelf ser. Om du stöder dig mer på ditt eget förnuft och din egen duglighet, än på den kraft som ligger i undergifvenhet för Jesus Kristus, så skall du sällan eller för sent blifva en upplyst menniska, emedan Gud vill, att vi skola vara honom fullkomligt undergifna och genom innerlig kärlek komma högre än vårt menskliga förstånd kan föra oss.

FEMTONDE KAPITLET.

Om de verk som ske af kärlek.

För ingenting i verlden, ja, icke ens af kärlek till en menniska böra vi göra det som är ondt, men till en nödstäld broders tjenst kan understundom en god gerning underlåtas eller utbytas mot en bättre. Ty härigenom åsidosättes ej det goda utan förvandlas till ett bättre. Utan kärlek gagnar ett yttre verk till intet (1 Kor. 13, 2—3); men hvad som sker af kärlek, huru ringa det än må vara och om det ock föraktas, skall bära mycken frukt, då Gud mer ser till det inre, i kraft hvaraf menniskan handlar, än till den yttre gerningen. Mycket verkar den som mycket älskar, mycket den som rätt verkar, och rätt verkar den som mera tjenar samfundet än sig sjelf. Ofta synes något vara kärlek och är fastmer köttslighet, emedan naturlig böjelse, egenvilja, hopp om vedergällning och vinningslystnad sällan hålla sig fjerran.

Den, som har en sann och fullkomlig kärlek, söker i intet sig sjelf utan åstundar att i allt allena befordra Guds ära. Äfvenså afundas han ingen, ty han älskar icke den egna förnöjelsen och vill icke fröjda sig i sig sjelf utan önskar att i Gud öfver allting saliggöras. Ingen menniska tillskrifver han något godt, utan hänför allt till Gud, från hvilken allt har sitt ursprung och i

MISERICORDIA
MEMEN
TO MO
RI
Kärlek
till Gud.
Kärlek
till nästan.

hvilken alla heliga på sistone vinna salig ro. O, den som egde en gnista af den sanna kärleken; man skulle då sannerligen förnimma, huru allt jordiskt är idel fåfänglighet.

SEXTONDE KAPITLET.

Om fördragsamhet med andras fel.

Hvad menniskan hos sig sjelf eller hos andra icke förmår bättra, bör hon tåligt fördraga, till dess Gud fogar på annat sätt. Tänk på, att det, såsom det är, måhända är bättre för din pröfning och ditt tålamod, hvarförutan dina förtjenster icke äro att skatta högt. Du skall dock vid sådana svårigheter bedja Gud, att han värdigas bistå dig, och att du må bära dem med saktmod.

Den som, en eller två resor varnad, icke låter rätta sig, med honom bör du icke tvista, utan lemna allt åt Gud, att hans vilja må ske och hans ära förhärligas i alla hans tjenare; han vet väl att vända ondt till godt. Beflita dig att med tålamod fördraga andras fel och mångfaldiga svagheter, emedan äfven du har mycket som andra måste fördraga. Om du sjelf icke kan göra dig sådan du vill vara, huru skall du då kunna omskapa andra efter ditt behag? Gerna vilja vi hafva andra fullkomliga, men våra egna fel rätta vi icke.

Vi vilja att andra skola strängt tillrättavisas, och sjelfva tåla vi ej tillrättavisning. Vi harmas öfver andras sjelfsvåld, och sjelfva vilja vi ej underkasta oss någon som helst försakelse, hvarom man beder oss. Att andra skola bindas af lagar, det vilja vi, men att sjelfva hindras på något sätt lida vi ej. Så är då uppenbart, att vi sällan hålla nästan så god som oss sjelfva. Vore alla menniskor fullkomliga, hvad hade vi då att lida af hvarandra för Guds skull.

Men nu har Gud så skickat, att vi skola lära oss inbördes bära hvarandras börda (Gal. 6, 2), emedan ingen är utan fel, ingen utan börda, ingen sig sjelf nog, ingen så vis, att han icke behöfver andras råd, utan vi måste fördraga hvarandra, trösta hvarandra, inbördes hjelpa, lära och förmana hvarandra. Men huru fullkomlig en hvar är, det visar sig bäst i motgången. Ty motgången gör ingen menniska svag, men den uppenbarar, hurudan hon är.

SJUTTONDE KAPITLET.

Om vårt lif i verlden.

Det är af nöden, att du lär dig i mycket öfvervinna dig sjelf, så framt du vill lefva i frid och endrägt med andra. Det är ingen ringa konst att umgås med sina medmenniskor och att vandra bland dem så, att ingen klagan uppstår och att vara Gud trogen intill döden (Uppenb. 2, 10). Salig den som rätt lefvat här i verlden och lyckligt slutat sina dagar. Vill du blifva beståndande och fortskrida i helgelse, så anse dig såsom en främling, en pilgrim på jorden (Psalm. 39, 13; 1 Petr. 2, 11). Du måste blifva en dåre för Kristi skull (1 Kor. 4, 10), om du vill föra ett gudeligt lefverne.

Stånd och yttre förhållanden betyda föga, men den sedliga förbättringen och begärens fullkomliga dödande göra en verkligt from menniska. Den som söker något annat än Gud allena och sin själs salighet, skall ingenting ernå utom sorg och smärta. Icke heller kan någon länge behålla sin frid, om han icke beflitar sig om att vara den minste och alla undergifven. Till att tjena har du kommit hit, icke till att befalla; du är kallad att lida och arbeta, det må du veta, icke att gå omkring fåfäng och drifva onyttigt tal. Här varda menniskor pröfvade som guld i ugnen, och ingen kan bestå, som icke för Guds skull ödmjukar sig af hela sitt hjerta (1 Petr. 2, 13).

ADERTONDE KAPITLET.

Om de heliga fädrens föredömen.

Se på de heliga fädrens lefvande föredömen, i hvilka en sann fullkomlighet och fromhet har framlyst, och du skall finna huru litet, ja, nästan intet vi uträtta. Ack, hvad är vårt lif i jemförelse med deras? De heliga och Kristi vänner hafva tjenat herren i hunger och törst, i köld och nakenhet, i arbete och möda, i vaka och fasta, i bön och betraktelser, i förföljelser och mycken smälek (2 Kor. 11, 27; 2 Kor. 12, 10).

O, huru många och svåra vedermödor hafva icke apostlar, martyrer, fromma jungfrur, som hafva bekänt herren intill döden, och alla andra, som velat följa Kristi fotspår, måst lida! Ty de hafva hatat sina själar i denna

verlden, på det de måtte vinna dem i det eviga lifvet (Joh. Ev. 12, 25). O, hvilket strängt och försakande lif de heliga fäderna hafva fört i ödemarkerna, hvilka långvariga och svåra frestelser de hafva utstått, huru ofta de blifvit plågade af fienden, hvilka trägna och brinnande böner de offrat Gud, hvilken sträng fasta de iakttagit, huru stort nit och allvar de haft med sin förkofran i andliga ting, hvilken hjeltestrid de fört att kufva syndens välde, och deras traktan efter Gud, huru rättskaffens och utan svek! Om dagen arbetade de, nätterna tillbragte de i oaflåtliga böner, änskönt de under sitt arbete ingalunda upphörde att i tysthet sucka till herren.

All sin tid använde de på nyttigt sätt; hvarje stund, tillbragt i umgänge med Gud, syntes dem kort, och för den himmelska åskådningens ljuflighet glömde de ofta behofvet af lekamlig vederqvickelse. De försakade rikedomar, titlar, äreställen, vänner och fränder; ingenting af denna verlden önskade de ega; knappt lifvets nödtorft njöto de; det smärtade dem att se sin kropp till godo, till och med när det gälde det nödvändiga. Fattiga voro de fördenskull på det jordiska, men öfver måttan rika på nåd och kraft. Utvärtes torftiga, men invärtes fulla af gudomlig nåd och tröst.

I verlden främlingar, voro de Guds närmaste och hans förtroligaste vänner. Sig sjelfva höllo de för intet och i verlden voro de föraktade, men i Guds ögon dyra och högt älskade. De stodo fasta i sann ödmjukhet, lefde i enfaldig lydnad, vandrade i kärlek och tålamod, växte så dagligen till i anden och funno stor nåd hos Gud. Såsom föresyn äro de gifna åt de fromma, och kraftigare skola de uppfordra oss till förkofran, än de ljummas hop skall locka oss till försumlighet.

O, hvilken innerlig trosvärme fans icke hos de fromma i de första tiderna! Hvilken andakt i bönen, hvilken täflan i dygd, hvilken sträng tukt! O, huru blomstrade icke vördnad och lydnad för mästarens bud! Ännu betyga efterlemnade minnen, huru helige och fullkomne män de voro, som så ridderligen kämpade och öfvervunno verlden. Nu anses det för något stort, om man icke är en affälling, om man med tålamod kan bära hvad som vederfares en. O, hvilken ljumhet, hvilken tröghet hos vår tids fromma! Vi, som så hastigt svalna af från det första nitet, som snart sagdt ledas vid lifvet af orkeslöshet och ljumhet! Gifve Gud, att nitälskan för fromhet och dygd icke måtte inslumra hos dig, du som ofta betraktat de frommas vandel såsom ditt föredöme.

NITTONDE KAPITLET.

En sann kristens gudaktighetsöfningar.

En sann kristens lif borde vara rikt på alla dygder, på det han till sitt inre må vara sådan, han i det yttre synes för menniskor. Ja, billigt är till och med, att han i det inre vore vida mer än utvärtes kan synas, ty Gud ransakar hjertat, han, som vi på det högsta skola vörda, hvar vi än äro, och i hvars åsyn vi böra vandra såsom englar. Dagligen böra vi förnya vårt uppsåt, uppväcka oss till heligt nit, liksom vi först i dag hade kommit till omvändelse, och säga: Bistå mig, o Gud, i mitt goda uppsåt och i din heliga tjenst, och gif mig nåd att i dag göra en rätt början, emedan hvad jag hittills gjort är platt intet.

Alltefter som vårt uppsåt är, blir fortgången af vår bättring, och stor flit är af nöden för den som vill förkofra sig rätt. Om till och med den som fattat en fast föresats ofta faller, huru skall det då gå honom, som blott sällan eller mindre fast föresatt sig något? På mångahanda sätt inträffar det, att man uppgifver sin föresats, och en ringa uraktlåtenhet i gudaktighetsöfningar aflöper näppeligen utan skada. De rättfärdigas uppsåt hvila mera på Guds nåd än på egen vishet; på honom förtrösta de alltid, hvad de än företaga. Ty menniskan spår men Gud rår, och hans väg står icke i hennes makt.

Om någon gång för kärlekens skull eller till en broders gagn en förut iakttagen gudaktighetsöfning underlåtes, så kan den sedan lätteligen återupptagas. Men om försummelsen sker lättsinnigt, eller till följd af sinnets dåsighet, då är den straffbar nog, och man får kännas vid skadan. Vi må anstränga oss så mycket vi förmå, vi skola dock fela i många stycken. Emellertid böra vi alltid föresätta oss något visst, synnerligast med afseende på sådant, som mest är oss till hinder. Med lika stor omsorg böra vi ransaka och ordna vårt yttre som vårt inre, ty båda delarna äro af betydelse för vår bättring.

Förmår du icke ständigt vara samlad till ditt inre, så låt det dock någon gång ske, åtminstone två gånger om dagen, nämligen morgon och afton. Om morgonen skall du göra dina föresatser, om aftonen pröfva din vandel, huru du förhållit dig under dagens lopp i tankar, ord och gerningar, ty i dessa ting har du tilläfventyrs ofta förtörnat Gud och nästan. Väpna dig som en man mot all satans trug, lägg dig betsel i munnen och det skall blifva dig lättare att tygla all köttslig lusta. Var aldrig fullkomligt sysslolös, utan läs eller skrif eller bed eller tänk eller gör något som gagnar din nästa. Det

timliga arbetet bör dock företagas med urskiljning och icke af alla på samma sätt.

Fromhetsöfningar, som icke höra till den allmänna gudstjensten, böra icke företagas inför allas ögon; den enskilda andakten öfvas bäst i det fördolda. Men tag dig till vara, att du icke är försumlig beträffande det mera offentliga församlingslifvet, ehuru ifrig i den enskilda andakten, utan sedan du redbart och troget uppfylt hvad dig åligger i det yttre, om du då har någon tid öfrig, så återgif dig åt dig sjelf, allt efter som din andakt fordrar. Alla kunna de icke förrätta samma fromhetsöfningar; den ene gagnar ett, den andre ett annat. Jemväl hvad tiden angår bör man härutinnan förhålla sig med urskiljning. Så passa somliga sådana öfningar bättre för helgdagen, andra deremot bättre för hvardagen; i frestelsen hafva vi andra behof än i fridens och hvilans stunder. När vi äro bedröfvade tänka vi annorlunda, än då vi äro glada i herren. Vid de stora högtiderna skola vi så att säga förnya våra goda öfningar och innerligare än eljest bedja våra böner. Vi böra göra våra heliga föresatser från högtid till högtid, liksom vi då skulle lemna denna verlden och ingå i de eviga fröjderna. För den skull böra vi sorgfälligt bereda oss till dessa heliga tider, begå dem med största andakt och iakttaga deras fromma sedvänjor så noggrant, som om vi inom kort skulle af Gud hafva att emottaga vårt arbetes lön.

Och om detta också skulle dröja, så må vi tro, att vi ännu icke äro väl beredda, ännu ovärdiga den härlighet, som i sinom tid på oss skall uppenbaras, och beflita oss att bättre hålla oss beredda för vår hädanfärd. Salig är den tjenaren, som herren finner vakande, när han kommer. Sannerligen, säger jag eder, han skall sätta honom öfver alla sina egodelar (Matt. 24, 46—47).

TJUGONDE KAPITLET.

Om kärleken till ensamhet och tystnad.

Välj lämplig tid att vara ensam och gifva akt på dig sjelf. Tänk ofta på Guds välgerningar. Låt all förvetenhet fara och läs sådana skrifter som mer lända till hjertats förkrosselse än till tidsfördrif. Om du droge dig från onödiga samtal, tidsödande besök, från lyssnandet på nyheter och annat sqvaller, skulle du finna tid och tillfälle nog till fromma betraktelser. De förnämsta bland helgonen undveko, när de så kunde, menniskors sällskap och ville hellre i det förborgade tjena Gud.

Någon har sagt: »Så ofta jag varit bland menniskor, har jag gått från dem mindre menniska». Detta erfara vi ofta, när vi länge underhållit oss med andra. Det är lättare att alldeles tiga, än att icke förse sig i sitt tal, lättare att hålla sig hemma, än att ute vara tillräckligt på sin vakt. Den som för den skull traktar efter det andliga, det som gagnar den invärtes menniskan, han gånge med Jesus afsides från folket. Ingen umgås tryggare i verlden än den som gerna håller sig för sig sjelf; ingen talar så tryggt som den der helst tiger; ingen kan så tryggt stå främst som den der gerna håller sig sist; ingen befaller bättre, än den som lärt att lyda. Ingen kan så tryggt glädja sig som den der eger ett godt samvetes vittnesbörd.

Och likväl var de heligas trygghet alltid full af herrens fruktan, och änskönt de lyste såsom stjernor i nåd och dygder, voro de icke desto mindre ödmjuka och sorgfälliga om sin själ. Men de ondas säkerhet kommer af högfärd och förmätenhet och leder på sistone till förderf. Lofva dig aldrig trygghet i detta lifvet, om du ock skulle vara en god kristen, en stilla och from man.

Ofta hafva sådana, som hos sina medmenniskor gällt för de bättre, kommit i stor fara i följd af sin allt för stora sjelftillit. Derför är det för många nästan helsosammare att icke vara alldeles utan frestelser, utan att esomoftast pröfvas, på det de icke må blifva allt för säkra och till äfventyrs förhäfva sig eller ock lättsinnigt vända sig till denna verldens tröst. O, den som aldrig sökte förgängliga fröjder, aldrig befattade sig med verlden, hvilket godt samvete han skulle ega! O, den som bortkastade allt fåfängt bekymmer och allenast tänkte på det herren tillhör och det som främjar själens frälsning och satte allt sitt hopp till Gud, hvilken stor frid och ro han skulle åtnjuta!

Ingen är värdig den himmelska hugsvalelsen, med mindre han flitigt öfvat sig i helig förkrosselse. Vill du varda förkrossad ända in till hjertegrunden, så gack in i din kammare och stäng ute verldens larm, såsom det står skrifvet: Eftersinnen i edert hjerta på edert läger! (Ps. 4, 5.) Der skall du finna, hvad du ute i verlden ofta förlorar. Den ensliga kammaren, om man der blir

hemmastadd, är en ljuf tillflyktsort, men om den icke vaktas, väcker den vantrefnad. Om du redan från början af din omvändelse gerna vistas der och väl vaktar den, skall den sedan blifva dig en kär vän och den ljufvaste tröst.

Under tystnaden och stillheten tillväxer den fromma själen och lär sig skriftens hemligheter; der finner hon de tårfloder, i hvilka hon tvår sig och renar sig hvarje natt (Ps. 6, 7), på det hon må blifva desto mer förtrogen med sin skapare, ju längre hon aflägsnar sig från all verldens oro. Den som sålunda drager sig undan vänner och bekanta, honom nalkas Gud med sina heliga englar. Bättre är det att hålla sig i det fördolda och vaka öfver sin själ, än att med försummelse af sig sjelf göra tecken och under. Det är prisvärdt hos en gudfruktig menniska, att hon sällan går ut, undviker att låta se sig och icke heller har lust att se andra.

Hvarför vill du se det som dig icke är tillåtet att ega. Verlden förgås och hennes lusta (Joh. 2, 17). Sinlighetens begärelser draga dig ut i menniskors samqväm, men då tiden är att gå derifrån, hvad för du med dig annat än ett betungadt samvete och ett förströdt sinne? En lustig utfärd vållar ofta en sorglig hemfärd, och en glad qväll gör en bedröfvad morgon. Så börjar all köttslig fröjd ljuft, men på sistone dödar hon med ormbett (Ordspr. 23, 31—32).

Hvad kan du se borta, som du icke ser hemma? Se himmel och jord och alla elementer, ty deraf är allt gjordt. Kan du någonstädes under solen se någonting som är varaktigt? Du menar kanske att få se dig mätt, men det sker aldrig. Såge du ock alla ting som finnas i verlden, hvad vore det väl annat än en fåfänglig syn? Upplyft dina ögon till Gud i höjden och bed för dina synder och förvillelser. Lemna fåfängligheterna till de fåfänga, men sök du hvad Gud dig bjudit hafver. Stäng din dörr och bjud Jesus, din käraste vän, in till dig. Förblif med honom i din kammare, ty ingenstädes skall du finna sådan frid. Hade du icke gått ut och icke hört några rykten, så hade du bättre bevarat din frid. Men så länge, som det gläder dig att höra något nytt, måste du ängslas i ditt hjerta.

TJUGUFÖRSTA KAPITLET.

Om hjertats förkrosselse.

Vill du förkofras i det goda, så förblif i herrens fruktan och åstunda icke att vara allt för fri, utan håll alla dina sinnen i tuktan och öfverlemna dig icke åt en dåraktig fröjd. Låt ditt hjerta förkrossas, och du skall komma till andakt. Förkrosselsen samlar mycket godt, som lättfärdigheten merendels snart förskingrar. Det är förunderligt, att menniskan någonsin kan vara riktigt glad här i lifvet, då hon betänker sitt elände och hvilka faror hota hennes själ.

Till följd af vårt hjertas lättsinne och af liknöjdhet med våra fel känna vi ej vår själs lidanden, utan vi le ofta såsom dårar, då vi rätteligen borde gråta. Det finnes ingen sann frihet eller någon rätt glädje annat än i herrens fruktan och ett godt samvete. Säll den, som kan afskudda sig hvarje salighetshinder, allt som förströr sinnet, och samla sig i sitt inre till helig förkrosselse. Säll den, som afsäger sig allt som kan befläcka eller betunga hans samvete. Strid manligen! Vana öfvervinnes med vana. Kan du vända menniskorna ryggen, så skola de ock lemna dig i ro att verka ditt verk.

Drag icke under dig andras angelägenheter, och blanda dig icke i de storas värf. Håll städse dina ögon riktade först och främst på dig sjelf, och förmana dig sjelf framför alla dina vänner. Eger du icke menniskors gunst, så bekymra dig icke deröfver, men det bör gå dig till hjertat, att du icke skickar dig så väl och visligen, som det anstår en Guds tjenare och en from kristen. Ofta är det nyttigare och tryggare, att menniskan icke har mycken hugsvalelse här i lifvet, synnerligast sådan som är af timlig art. Men att vi sakna eller mera sällan erfara den himmelska tröstén, det är vår egen skuld, ty vi eftertrakta ej en rätt botfärdighet och vilja ej helt försaka det, som är fåfängligt och tillhör denna verlden.

Erkänn dig ovärdig den himmelska trösten, och fastmer värd mycken bedröfvelse. När menniskan är rätt förkrossad, så är henne hela verlden tung och bitter. En from man finner orsak nog att sörja och gråta. Ty vare sig att han betraktar sig sjelf eller ser på sin nästa, finner han, att ingen lefver här utan vedermöda; och ju allvarligare han ransakar sig sjelf, desto större är hans sorg. Grunden till en rättmätig smärta och till inre förkrosselse äro våra synder och öfverträdelser, i hvilka vi ligga så bundna, att vi sällan förmå höja oss till de himmelska tingen.

Tänkte du oftare på din död än på ett långt lif, skulle du utan tvifvel med större ifver bättra dig. Tänkte du allvarligt på de stundande qvalen i

Ånger.

dödsriket och pinan, så skulle du, tror jag, gerna lida smärta och vedermöda och icke bäfva för ett strängt allvar. Men enär sådant icke går oss till hjertat, och vi ännu älska verldens lusta, förblifva vi kalla och allt igenom tröga. Ofta är det andens nöd som gör, att den usla kroppen så lätt klagar. Bed för den skull ödmjukt till Gud, att han förlänar dig förkrosselsens ande, och säg med profeten: Spisa mig, herre, med tårebröd och skänk mig ett mått, fullt af tårar (Ps. 80, 6).

TJUGUANDRA KAPITLET.

Huru vi skola betrakta det menskliga eländet.

Eländig är du, hvar du än må vara och hvart du än må vända dig, om du icke vänder dig till Gud. Hvarför harmas du öfver, att icke allt går dig, som du vill och åtrår? Hvem finnes, som får allt efter sin vilja? Hvarken jag eller du eller någon menniska på jorden. Det fins ingen i verlden som är utan bekymmer och svårigheter, han må vara konung eller påfve. Men hvem är då lycklig? Visserligen blott den, som för Guds skull förmår bära sitt lidande.

Många sjuka och svaga säga väl: Se, hvilket lyckligt lif den der mannen lefver, han är rik, han är stor, han är mäktig, han är ansedd. Men tänk på det himmelska goda, och du skall finna, att allt det der timliga är ett intet, är ganska ovisst och betungande, enär man icke kan ega det utan bekymmer och fruktan. Menniskans lycka består icke i att ega det timliga till öfverflöd, utan en beskärd del är henne nog. Ack, det är dock ett elände att lefva på jorden! Ju andligare en menniska vill vara, desto bittrare blir henne det närvarande lifvet, ty då känner hon så mycket bättre och ser så mycket klarare det menskliga förderfvets djup. Att äta, dricka, vaka, sofva, arbeta och vara underkastad naturens öfriga behof, det måste väl vara ett stort elände och en plåga för den fromme, som gerna vill vara lösgjord från allt sådant och fri från alla synder.

Ty ganska hårdt betungas den inre menniskan af de kroppsliga behofven i denna verlden. Derför beder profeten af allt hjerta, att han måtte varda befriad från dem, i det han säger: Se till mitt lidande och min vedermöda, herre! (Ps. 25, 17) Men ve dem, som icke känna sitt elände, och än mera ve dem, som älska detta elände och det förgängliga lifvet. Ty så begärligt hänga somliga fast dervid, att de, änskönt de med sitt arbete och betlande

knappast hafva sin nödtorft, aldrig skulle fråga efter Guds rike, finge de blott för beständigt lefva här nere.

O, de galna och af hjertat otrogna, som äro så djupt nedsjunkna i det jordiska, att blott det köttsliga har något behag för dem! Men dessa arma skola en dag tungt erfara, huru värdelöst, ja, platt intet det var som de älskat. Men Guds heliga och alla fromma Kristi vänner sågo icke efter de ting som behagade köttet eller på deras tid stodo i högt anseende, utan hela deras hopp och all deras diktan och traktan var riktad mot det eviga goda. Hela deras åstundan vände sig uppåt mot det oförgängliga och det osynliga, på det de icke genom kärlek till det synliga skulle dragas nedåt. Släpp icke, o broder, hoppet om din andliga förkofran; ännu har du tid och tillfälle! (Hebr. 10, 35—36).

Hvarför dröjer du att fatta ditt beslut? Res dig upp, börja med ens och säg: Nu är tid att verka, nu är tid att strida, nu är den lägliga tiden att göra bättring. När det går dig illa och du känner dig betryckt, då är tid att göra dig värdig. Du måste gå genom eld och vatten (Ps. 66, 12), innan du kommer till rolighet. Om du icke gör våld på dig sjelf, öfvervinner du icke synden. Så länge vi bära denna skröpliga lekamen, kunna vi icke vara utan synd, icke lefva utan bekymmer och smärta. Gerna skulle vi vilja hafva ro för allt elände, men då vi genom synden förlorat oskulden, är ock vår sanna lycka förbi. Derför skola vi vara tåliga och förbida Guds barmhertighet, till dess denna vår orättfärdighet återvänder, och dödligheten varder uppsvulgen af lifvet (Ps. 57, 2; 2 Kor. 5, 4).

O, huru svag är icke menniskan, alltid benägen till det onda. Du bekänner i dag dina synder och begår dem ånyo i morgon. Den ena stunden föresätter du dig att vara på din vakt och den andra handlar du så, som du aldrig gjort någon föresats. Med rätta må vi för den skull hålla oss hårdt till ödmjukheten och aldrig tänka högt om oss sjelfva, när vi äro så svaga och ostadiga. Hastigt nog kan dessutom genom oaktsamhet förloras, hvad med mycken möda genom Guds nåd blifvit vunnet.

Hvad skall då på sistone blifva af oss, då vi så hastigt kallna? Ve oss, om vi vilja slå oss till ro, liksom vore det redan frid och säkerhet, då ännu icke ett spår af sann helighet visar sig i vår vandel. Det vore väl af nöden, att vi ännu en gång såsom goda barn undervisades om bättre seder, så framt vi vilja hoppas en framtida förbättring och större andlig förkofran.

TJUGUTREDJE KAPITLET.

Huru vi skola tänka på döden.

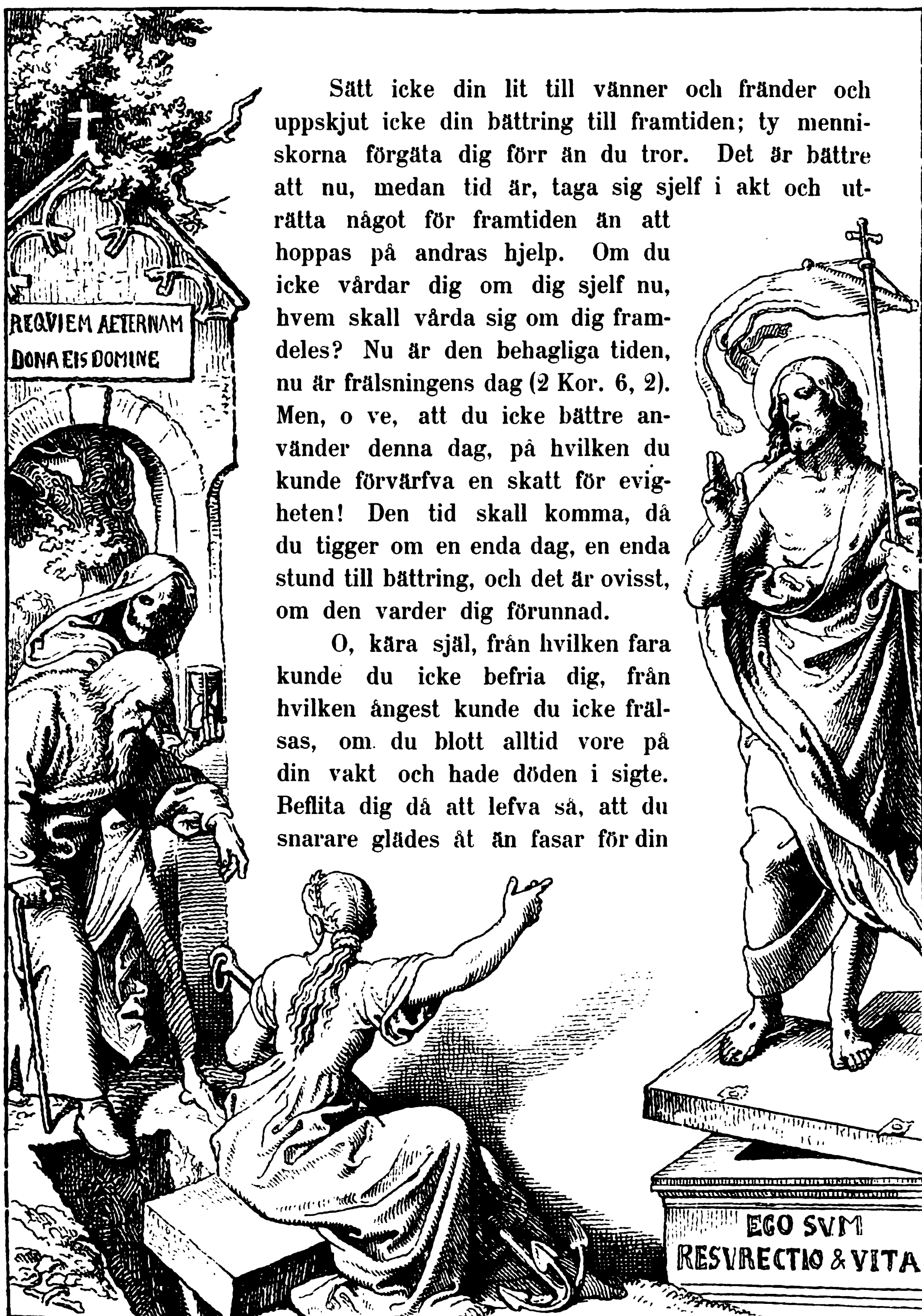
Ganska snart skall det vara ute med dig; se för den skull till, huru det förhåller sig med dig. I dag är menniskan och i morgon finnes hon icke mer. Men är hon väl ryckt bort från våra ögon, så är hon ock snart kommen ur vårt minne. O, hvilken tröghet och hårdhet hos menniskohjertat, som blott ser på det närvarande och frågar icke efter hvad komma skall! I alla dina gerningar och tankar borde du förhålla dig så, som du i dag skulle dö. Hade du ett godt samvete, skulle du icke synnerligen frukta döden. Det borde ligga dig mer om hjertat att vakta dig för synd än att fly döden. Är du i dag icke beredd, huru kan du då vara det i morgon? Morgondagen är en oviss dag, och vet du väl, om du ens eger en morgondag.

Hvad gagnar att lefva länge, då vi så föga förbättras? Ack, ett långt lif gör en icke alltid bättre, utan förökar ofta skulden. O, att vi blott en enda dag hade vandrat som vi bort i denna verlden! Många räkna hela år från sin omvändelse, men deras bättrings frukter äro ofta ringa. Är det fruktansvärdt att dö, så kan det måhända vara ännu farligare att lefva längre. Säll den, som har sin dödsstund städse för ögonen och dagligen håller sig beredd att skiljas hädan. Har du någonsin sett en menniska dö, så tänk på, att du skall vandra samma väg?

Är det morgon, så tänk på, att du till äfventyrs icke lefver till aftonen; och har aftonen kommit, så våga icke lofva dig ännu en morgon. Var för den skull städse redo och lef så, att döden aldrig finner dig oberedd. Många dö hastigt och oförmodadt, ty den stund man icke tänker skall menniskones son komma (Matt. 24, 44). Och är denna sista stund för handen, då skall du börja tänka helt annorlunda än tillförene om hela ditt framfarna lif, och det skall smärta dig djupt, att du varit så trög och försumlig.

Huru lycklig och vis är icke den, som i lifvet alltid beflitar sig att vara sådan, som han vill varda funnen i döden. Ty den kan hafva en stor tillförsigt att saligen skiljas hädan, som fullkomligt försakar verlden, hyser en brinnande åstundan att förkofra sig i dygden, älskar tuktan, öfvar sig i bättring, är villig att lyda, försakar sig sjelf och fördrager allt lidande för Kristi kärleks skull. Mycket godt kan du verka under helsans dagar, men hvad du förmår, när du blifvit sjuk, det vet jag icke. Få äro de som förbättras genom en sjukdom, liksom de som göra många vallfärder sällan blifva heligare derigenom.

K. OERTEL X

Sätt icke din lit till vänner och fränder och uppskjut icke din bättring till framtiden; ty menniskorna förgäta dig förr än du tror. Det är bättre att nu, medan tid är, taga sig sjelf i akt och uträtta något för framtiden än att hoppas på andras hjelp. Om du icke vårdar dig om dig sjelf nu, hvem skall vårda sig om dig framdeles? Nu är den behagliga tiden, nu är frälsningens dag (2 Kor. 6, 2). Men, o ve, att du icke bättre använder denna dag, på hvilken du kunde förvärfva en skatt för evigheten! Den tid skall komma, då du tigger om en enda dag, en enda stund till bättring, och det är ovisst, om den varder dig förunnad.

O, kära själ, från hvilken fara kunde du icke befria dig, från hvilken ångest kunde du icke frälsas, om du blott alltid vore på din vakt och hade döden i sigte. Beflita dig då att lefva så, att du snarare glädes åt än fasar för din

dödsstund. Lär dig nu att dö från verlden, på det du må börja att lefva med Kristus. Lär dig nu att försaka verlden för att så frigjord kunna följa Kristus. Späk nu din lekamen genom bot och bättring, på det du då måtte finnas glad och full af frimodighet.

Ack, du dåre, huru kan du tro, att du skall få lefva länge, då du icke är säker om en enda dag? Huru många hafva icke blifvit bedragna och oförmodadt bortryckta. Huru ofta har man icke hört: den föll för svärd, den drunknade, den störtade ned och bröt halsen af sig, den blef qväfd af ett stycke mat, den dog vid spelbordet. Här omkom en genom eld, der en annan genom svärd, här en genom pest, der en annan genom mord — och så är allas ände döden, och menniskans lif flyr bort såsom en skugga (Job 14, 1—2).

Hvem skall minnas dig efter döden? Hvem skall bedja för dig? Verka, verka då, käre vän, allt hvad du förmår, ty du vet icke, när du skall dö och hvad som följer efter döden. Medan du har tid, samla oförgängliga skatter. Tänk på intet annat än din salighet; bekymra dig blott om det Gud tillhör. Gör dig nu Guds helige till vänner genom att vörda dem och efterfölja deras fotspår, på det de, när du skiljes hädan, må emottaga dig i de eviga hyddorna (Luk. 16, 9).

Håll dig för en främling och en gäst på jorden (Hebr. 11, 13), hvilken verldens väsende icke bekymrar. Bevara ditt hjerta fritt och hänvändt till Gud, emedan du icke här har någon blifvande stad (Hebr. 13, 14). Sänd dit upp din bön, dina tårar, din dagliga suckan, på det din ande må blifva värdig att efter döden saligen ingå till herren. Amen.

TJUGUFJERDE KAPITLET.

Om domens och syndens straff.

Ehvad du gör, så tänk på änden, och huru du skall bestå inför den stränge domaren, för hvilken intet är fördoldt, hvilken icke kan blidkas genom gåfvor eller håller till godo med några ursäkter, utan skall döma en rättvis dom.

O, du eländige och dåraktige syndare, hvad vill du svara Gud, som känner alla dina missgerningar, du, som skälfver af fruktan vid en vredgad likes åsyn? Hvarför tänker du icke framåt och bereder dig på domens dag, då ingen får ursäkta eller försvara den andre, utan hvar och en sjelf måste

bära sin tunga börda? Nu bär ännu ditt arbete frukt, ännu emottagas dina tårar, höras dina suckar och din sorg verkar ännu till hjertats rening.

En menniska, som, då hon af någon lider orätt, mera sörjer öfver dennes ondska än öfver det egna lidandet, som gerna beder för sina vedersakare och af hjertat förlåter dem det de brutit, som icke dröjer att afbedja sina förseelser, som är snarare att förbarma sig än vredgas, ofta gör våld på sig sjelf och kämpar för att göra köttet anden underdånigt — en sådan saktmodig menniska genomgår en stor och helsosam skärseld. Bättre är att nu rena sig från synden och utrota sina fel än att spara dem för rening i en kommande verld. Vi bedraga oss i sanning genom den otillbörliga kärlek, som vi hysa för vårt eget kött.

Hvad skall väl den der elden förtära annat än dina synder? Ju mer du nu skonar dig sjelf och och lyder köttet, desto svårare blifva då dina qval, och desto mera sparar du tillsammans att då förbrännas. Hvad menniskan sår, det skall hon ock uppskära. Den tröge skall der framdrifvas med glödande sporrar, frossaren qväljas af fasans-

TVBA MIRVM
SPARGENS SONVM
PER SEPVLCRA
REGIONVM COGET
ANTE THR
H. PINCKE sc.

full hunger och törst, de okyska och vällustiga öfvergjutas med brinnande beck och qväfvande svafvel, och såsom rasande hundar skola de afundsamma tjuta.

Det gifves ingen last, som icke skall få sitt eget qval. De högfärdiga skola der hånas med skymt och de giriga förtäras af den jämmerligaste fattigdom. Der varder en timme af straffet hårdare än hundrade år i den bittraste ånger och bot. Der finnes ingen ro, ingen tröst för de fördömda; här hvilar man dock understundom från mödorna och njuter vänners tröst. Var för den skull nu bekymrad och full af sorg för dina synder, på det du på domens dag må vara viss om att få räknas till de saliga. Ty då skola de rättfärdiga stå med stor frimodighet emot dem som bedröfvat och förtryckt dem (Vish. B. 5, 1). Då skall den stå der såsom domare, som här ödmjukt underkastade sig menniskors dom. Då skall den fattige och ödmjuke ega en stor förtröstan, men de högfärdiga skola bäfva.

Då skall det blifva uppenbart, att den var en vis man i denna verlden, som lärde att för Kristi skull räknas för en dåre och föraktas. Då skall all vedermöda som här tåligt leds vändas i hugsvalelse, och på all ondska varder munnen tillstoppad (Ps. 107, 42). Då skall den fromme glädjas och den ogudaktige sörja. Då skall den som korsfäst sitt kött erfara en högre fröjd, än om han alltid gödt det med sinliga njutningar. Då skall en torftig klädnad lysa och den rika purpurn fördunklas. Då skall en fattig koja mera prisas än ett gyllene palats. Då skall ett ståndaktigt tålamod hjelpa mer än all verldens makt. Då skall enfaldig lydnad skattas högre än alla menniskofunder.

Då skall ett rent och godt samvete medföra en större sällhet än verldslig vishet. Då skall rikedomens försakande väga mer än alla jordens skatter. Då skall du erfara större hugnad af en from bön än af en läcker måltid. Då skall du mer glädja dig att tiga stilla än hålla långa tal. Då skola heliga verk gälla mer än många sköna ord. Då skall ett strängt lefnadssätt och en allvarlig bot behaga dig mer än all jordisk vällust. Lär dig nu att uthärda det lindrigare, på det du då måtte blifva befriad från det svårare. Pröfva här först hvad du der torde förmå. Om du nu kan tåla så litet, huru skall du kunna uthärda eviga qval? Kan nu ett ringa lidande göra dig otålig, hvad skall då helvetet göra? Se, du kan sannerligen icke hafva en dubbel fröjd: här glädja dig med verlden och sedan regera med Kristus.

Hade du ock ända till den dag som nu är alltid lefvat i ära och yppighet, hvad skulle det väl allt kunna gagna dig, om du nu på ögonblicket måste dö? Allt är fördenskull fåfänglighet utom att älska Gud och tjena honom allena. Ty den som älskar Gud af allt sitt hjerta, han fruktar hvarken död eller marter eller dom eller helvete, emedan den fullkomliga kärleken bereder ett säkert tillträde till Gud. Men den som ännu har sin lust i synden

på hvilken I icke hafven trott, som I hafven hatat och föraktat.

på hvilken I hafven trott och hoppats och som I hafven älskat.

det är väl intet under, om han fruktar död och dom. Är kärleken icke nog stark att afhålla dig från det onda, så må gerna fruktan för helvetet hålla dig inom skrankorna. Men den som åsidosätter herrens fruktan, kan icke länge bestå i det goda, utan faller snart i djefvulens snaror.

TJUGUFEMTE KAPITLET.

Huru vi allvarligen skola bättra hela vårt lefverne.

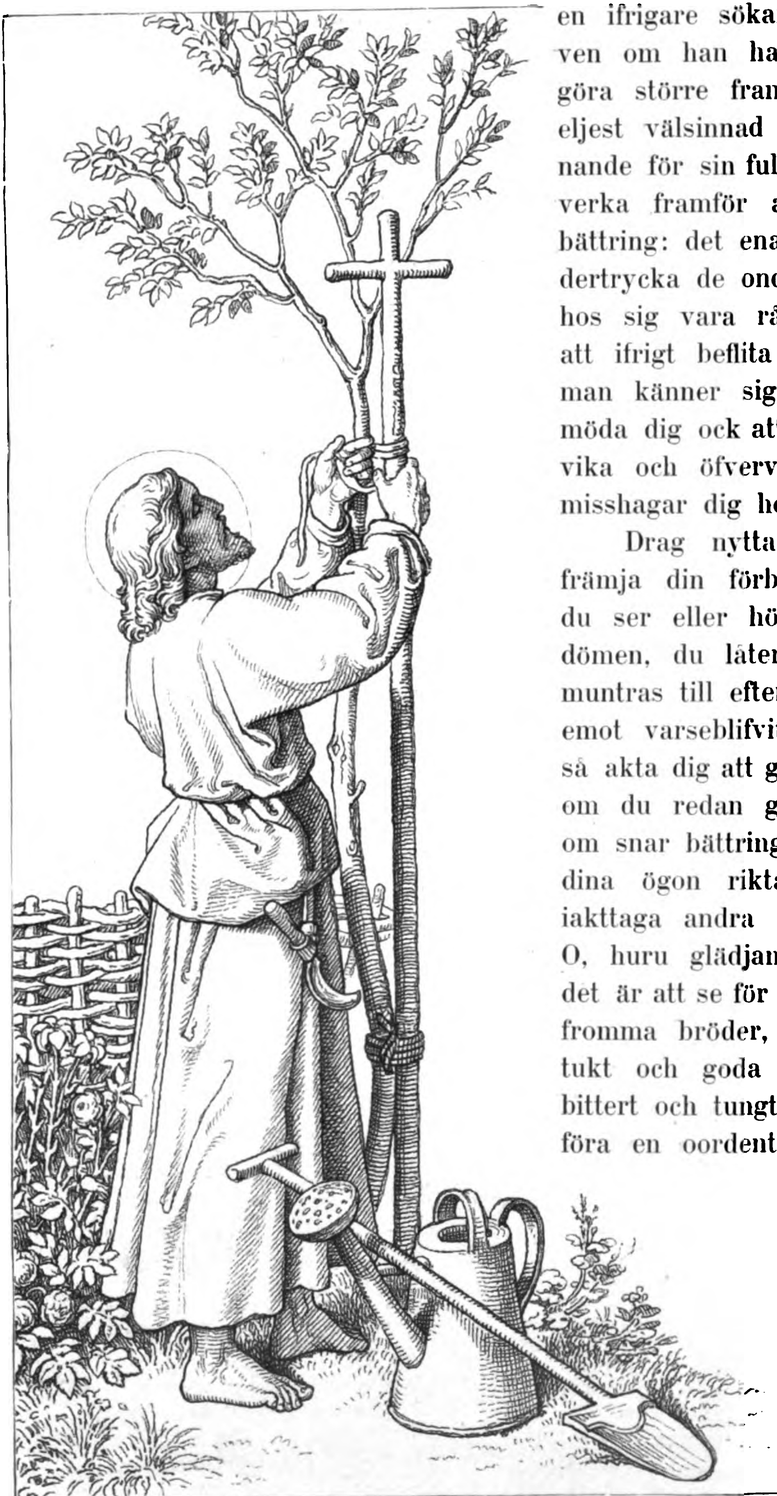
Var vaksam och flitig i din Guds tjenst och besinna ofta, hvarför du kommit hit och hvarför du öfvergifvit verlden. Icke sant, för att lefva för Gud och varda en andlig menniska. Så beflita dig då med brinnande nit om förkofran, då du inom kort skall emottaga dina mödors lön och framme vid målet icke längre erfara vare sig smärta eller fruktan. Blott ringa behöfver du här möda dig och stor är den frid, ja det är den eviga glädjen, du skall finna. Är du trogen och trägen i ditt arbete, så blir äfven Gud utan något tvifvel trogen och rik i vedergällningen. Ett godt hopp skall du väl hysa att en gång vinna segerns palm, men säker bör du icke göra dig, på det du icke må blifva försumlig eller öfvermodig.

Då en man, som städse med stor ängslan sväfvade mellan fruktan och hopp, en gång tärd af djup sorg i en kyrka hade knäböjt vid altaret och bedit: »O, att jag visste, om jag kunde hålla ut intill ändan», fick han i sitt inre detta svar från himmelen: »Om du visste det, hvad ville du göra? Gör nu, hvad du då skulle göra, och du kan vara viss om din salighet.» Och han öfverlemnade sig i samma stund, stärkt och tröstad, åt Guds behag och hans ängslan och oro upphörde; och han ville aldrig mer förvetet spörja, hvad som skulle vederfaras honom i framtiden, utan i stället beflitade han sig att utforska Guds goda och fullkomliga vilja om allt godt verk, som han skulle begynna och fullborda (Rom. 12, 2).

Förtrösta på herren och gör det godt är, säger psalmsångaren, *så skall du förblifva boende i landet och njuta trygghet* (Ps. 37, 3). Ett finnes, som hämmar mångens framsteg och hindrar en allvarlig bättring, nämligen: stridens möda och fruktan för svårigheter. Men de förkofra sig framför andra i det goda, som manligen gripa sig an att öfvervinna det svåra och vidriga. Ty menniskan gör en desto rikare vinst och förvärfvar en desto större nåd, ju mer hon segrar öfver sig sjelf och dödar sitt kött genom anden.

Väl hafva icke alla lika mycket att öfvervinna och döda. Dock skall

ÄLSKA GUD
ÖFVER ALT
ÄLSKA NÄSTAN
SÅSOM DIG SIELF
DE
YTTERSTA
TINGEN

en ifrigare sökare efter herren, äfven om han har flera begärelser, göra större framsteg än en annan eljest välsinnad men mindre brinnande för sin fullkomning. Två ting verka framför annat till vår förbättring: det ena, att med kraft undertrycka de onda böjelser man vet hos sig vara rådande; det andra, att ifrigt beflita sig om de dygder man känner sig mest sakna. Bemöda dig ock att mer än annat undvika och öfvervinna det som mest misshagar dig hos andra.

Drag nytta af allt som kan främja din förbättring, så att, om du ser eller hör några goda föredömen, du låter dig af dem uppmuntras till efterföljd. Har du deremot varseblifvit något tadelvärdt, så akta dig att göra detsamma, eller om du redan gjort det, beflita dig om snar bättring. Likasom du har dina ögon riktade på andra, så iakttaga andra i sin ordning dig. O, huru glädjande och hugnesamt det är att se för Gud nitälskande och fromma bröder, sådana som älska tukt och goda seder. Men huru bittert och tungt att se sådana, som föra en oordentlig vandel och icke

öfva det hvartill de blifvit kallade. Hvad det är förderfligt att åsidosätta sin kallelses pligter och blanda sig i sådant som icke tillkommer en.

Tänk på din kallelse och ställ den korsfästes bild dig för ögonen. Och när du betraktar Jesu Kristi lefverne, må du väl blygas, att du ännu icke mer beflitat dig om att likna honom, änskönt du länge vandrat på lifvets väg. En gudfruktig man, som allvarligt och fromt öfvar sig i vår herres och frälsares allraheligaste lif och lidande, skall deri rikligen finna allt som är honom nyttigt och nödigt och behöfver utom Jesus icke söka något bättre. O, om Jesus, den korsfäste, finge inträda i våra hjertan, huru snart och tillräckligt skulle vi ej då blifva upplysta.

En varm kristen tager gerna emot hvad honom pålägges och drager det villigt. Men den tröge och ljumme gör sig sorg på sorg och lider ångest från alla sidor, emedan den inre hugsvalelsen fattas honom, och han känner sig hindrad från att söka den yttre. En kristen som lefver utan aga kan lätteligen falla djupt. Den som klemar med sig sjelf och vill föra ett beqvämt lif är alltid i ångest, ty än misshagar honom ett än ett annnat.

Men huru förhålla sig då dessa fromma, som hafva låtit sig bindas af den stränga kristliga tukten? De gå sällan ut, lefva afskilda från verlden, äta tarflig föda, kläda sig enkelt, arbeta mycket, tala litet, vaka länge, stå bittida upp, bedja träget, läsa flitigt och bevaka sig sjelfva med all stränghet. Tänk på de fromma i forna tider, män och qvinnor, huru de stodo upp hvarje natt för att lofva herren. Och derför vore det skamligt af dig, om du vore orkeslös i sådana heliga verk, vid hvilka de frommes stora skara aldrig tröttnar.

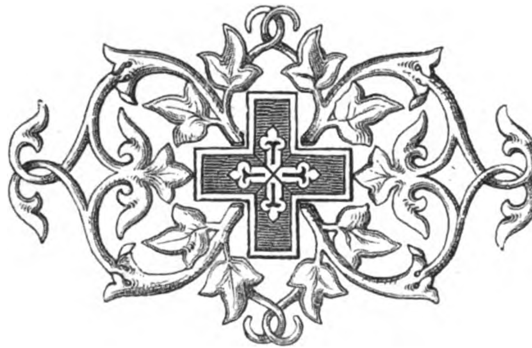
O, att intet annat vore oss förelagdt än att af allt vårt hjerta lofsjunga herren vår Gud! O, att du aldrig behöfde äta eller dricka eller sofva, utan alltid kunde lofva Gud och helt öfverlemna dig åt andliga sträfvanden! Du skulle då vara mycket lyckligare än nu, då du till följd af alla möjliga behof måste tjena kroppen. Ack, att dessa behof icke funnes, utan blott själens andliga spis, som vi ty värr så sällan få smaka.

När menniskan en gång hunnit så långt, att hon icke söker sin tröst hos de skapade tingen, då först börjar hon fullkomligt smaka Gud; då först blir hon helt tillfreds med allt hvad som händer henne; då gläds hon icke öfver det stora i verlden, och det lilla oroar henne icke, utan hon förlitar sig odeladt och förtröstansfullt på Gud, som är henne allt i allom, för hvilken ingenting förgås eller dör bort, ty för honom lefva alla ting och hans vink lyda de utan dröjsmål.

Tänk alltid på änden och att en förlorad tid aldrig vänder åter. Utan allvar och flit skall du aldrig förvärfva några dygder. Börjar du att kallna, då börjar det att gå illa för dig. Men har du riktigt med ifver hängifvit dig

ORATIO
H.FINCKE .SC.
MEDITATIO

åt herrens sak, så skall du vinna mycken frid och du skall finna, huru ditt arbete lättas genom Guds nåd och kärleken till det goda. En i tron brinnande och beständig man är beredd på allt. Det är större möda att kämpa emot sina fel och sina köttsliga lustar än att träla med lekamligt arbete. Den som icke tar sig i akt för små förseelser, faller så småningom i större. Gläd dig städse om aftonen, när du väl användt din dag. Vaka alltid öfver dig sjelf, uppmuntra dig sjelf. Jemt så mycket skall du tillväxa i det goda, som du förmår vara dig sjelf mäktig. Amen.

ANDRA BOKEN.

FÖRSTA KAPITLET.

Om det inre lifvet.

G*uds rike är invertes i eder,* säger herren (Luk. 17, 21). Vänd dig af allt ditt hjerta till herren och försaka denna usla verld, så skall din själ finna ro. Lär dig att försaka det yttre och hängifva dig åt det inre, och du skall få se Guds rike komma till dig. Ty Guds rike är frid och fröjd i den helige ande (Rom. 14, 17), hvilket icke gifves åt de ogudaktiga. Kristus skall komma till dig och förläna dig sin hugsvalelse, om du i ditt inre tillredt honom en värdig boning. All hans ära och härlighet är af inre art och deruti finner han sitt behag. Ofta besöker han den invärtes menniskan, benådar henne med ljufva samtal, härlig tröst, mycken frid och en högst underbar förtrolighet.

Eja, trogna själ! Bered ditt hjerta åt denna brudgum, att han värdigas komma till dig och bo hos dig. Ty så säger han: *Om någon älskar mig, skall han hålla mitt ord, och min fader skall älska honom, och vi skola komma till honom och taga vår bostad hos honom* (Joh. 14, 23). Så gif nu Kristus rum och vägra alla andra inträde till dig. När du har Kristus, är du rik och han är dig nog. Han skall vara din försörjare och i allt din trogne skaffare, så att du ej behöfver sätta ditt hopp till menniskor. Ty menniskor förändra sig snart och förgås med hast, men Kristus blifver i evighet (Joh. 12, 34) och står dig stadigt bi intill ändan.

Sätt icke stor lit till en svag och förgänglig menniska, äfven om hon vore dig kär och kunde vara dig nyttig, och gör dig icke mycken sorg, om hon någon gång skulle sätta sig upp mot dig och motsäga dig. De som i dag äro med dig kunna i morgon vara emot dig och tvärt om; de äro ostadiga såsom vinden. Sätt all din förtröstan till Gud, han vare din fruktan och din kärlek. Han skall svara för dig och styra allt till det bästa. Du har här ingen varaktig stad (Hebr. 13, 14) och hvar du än må vara, är du en främling och en pilgrim, och du skall aldrig finna ro, förrän du varder innerligt förenad med Kristus.

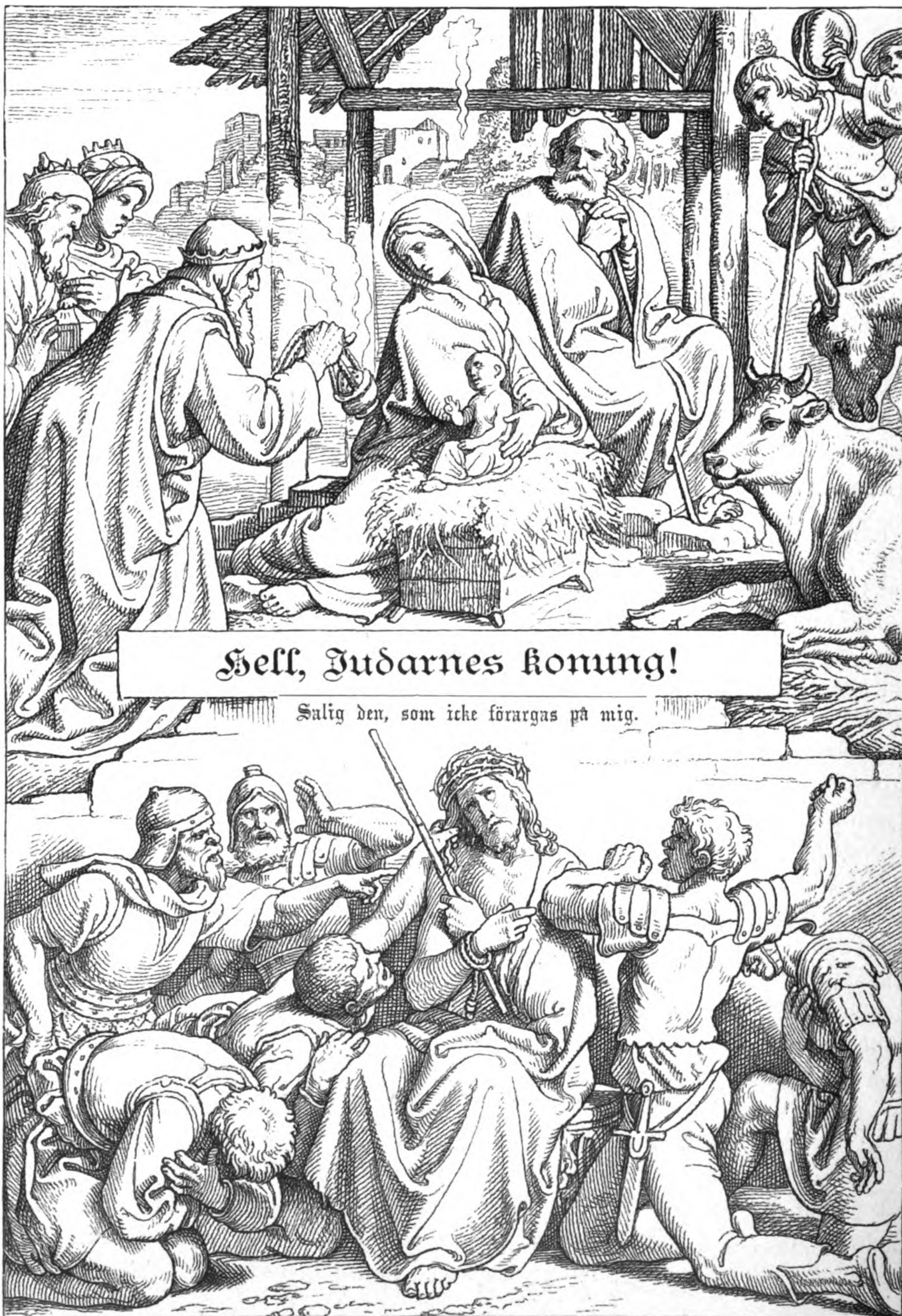
Hvad söker du här, då här icke finnes något ställe, der du kan finna din ro? I himmelen vare ditt hem och allt jordiskt må du skåda blott i förbigående. Alla ting förgås och du med dem. Se till, att du icke insnärjer dig, att du icke fångas och förgås. Hos den allrahögste vare dina tankar, till Kristus gånge din bön utan återvändo. Kan du ock icke med din själ genomtränga det höga och himmelska, så hvila i Kristi lidande och bo gerna i hans heliga sår. Ty om du i tron flyr till Jesu sår och hans dyra lidandes märken, så skall du finna stor hugsvalelse i vedermödorna, och du skall icke mycket bekymra dig om menniskors försmädelser utan lätt nog bära deras förklenande ord.

Kristus var ock i verlden föraktad af menniskorna och blef i sin högsta nöd af kände och vänner öfvergifven till skymf och smälek. Kristus ville lida och blifva föraktad, och du skulle våga klaga öfver något. Kristus hade fiender och vedersakare, och du skulle hafva alla menniskor till vänner och välgörare. Hvarifrån vill du hemta din tålighets krona, om inga vedervärdigheter möta dig? Om du icke vill tåla någon motgång, huru kan du då vara Kristi vän? Lid med Kristus och för Kristi skull, om du vill regera med Kristus.

Kunde du blott en gång ingå i Jesu innersta och smaka om än aldrig så litet af hans brinnande kärlek, du skulle då föga fråga efter egen fröjd eller smärta, utan fastmer glädjas öfver den smälek dig vederfares, ty Jesu kärlek gör att menniskan försakar sig sjelf. En Jesu vän, en som älskar sanningen, ja, som sjelf är sann, innerlig och fri från otillbörliga lustar, kan frigjord från allt vända sig till Gud, upphöja sig öfver sig sjelf i anden och njuta en helsosam ro.

Den som skattar allt för hvad det är och icke för hvad det kallas och anses, han är i sanning vis och mera lärd af Gud än af menniskor. Den som förstår att umgås med sin inre menniska och lägger föga vigt vid de yttre tingen, han väljer icke orter och väntar icke tider för att öfva sig i gudaktighet. En inåtvänd menniska samlar sig lätt, emedan hon aldrig så att säga utgjutit sig i det yttre. Henne hindrar intet yttre värf, ingen för tillfället oundviklig sysselsättning, utan såsom omständigheterna äro, fogar hon sig i dem. Den som har sitt inre väl ställdt och ordnadt, rubbas icke ur jemvigten af menniskors sällsamma och förvända påfund. Man hindras och förströs jemt upp så mycket, som man befattar sig med de yttre tingen.

Om du hade det väl ställdt för dig och vore renad till ditt hjerta, skulle allt lända dig till godo och till förbättring. Men, emedan du icke är till fullo död för dig sjelf och afsöndrad från det jordiska, möter dig mycket som misshagar dig och ofta gör dig förvirrad. Ingenting befläckar och snärjer så

Hell, Judarnes konung!
Salig den, som icke förargas på mig.

menniskans hjerta som den orena kärleken till de skapade tingen. Ville du slå ifrån dig all utvärtes tröst, skulle du kunna skåda de himmelska föremålen och ofta njuta en inre glädje.

ANDRA KAPITLET.

Om ödmjuk undergifvenhet.

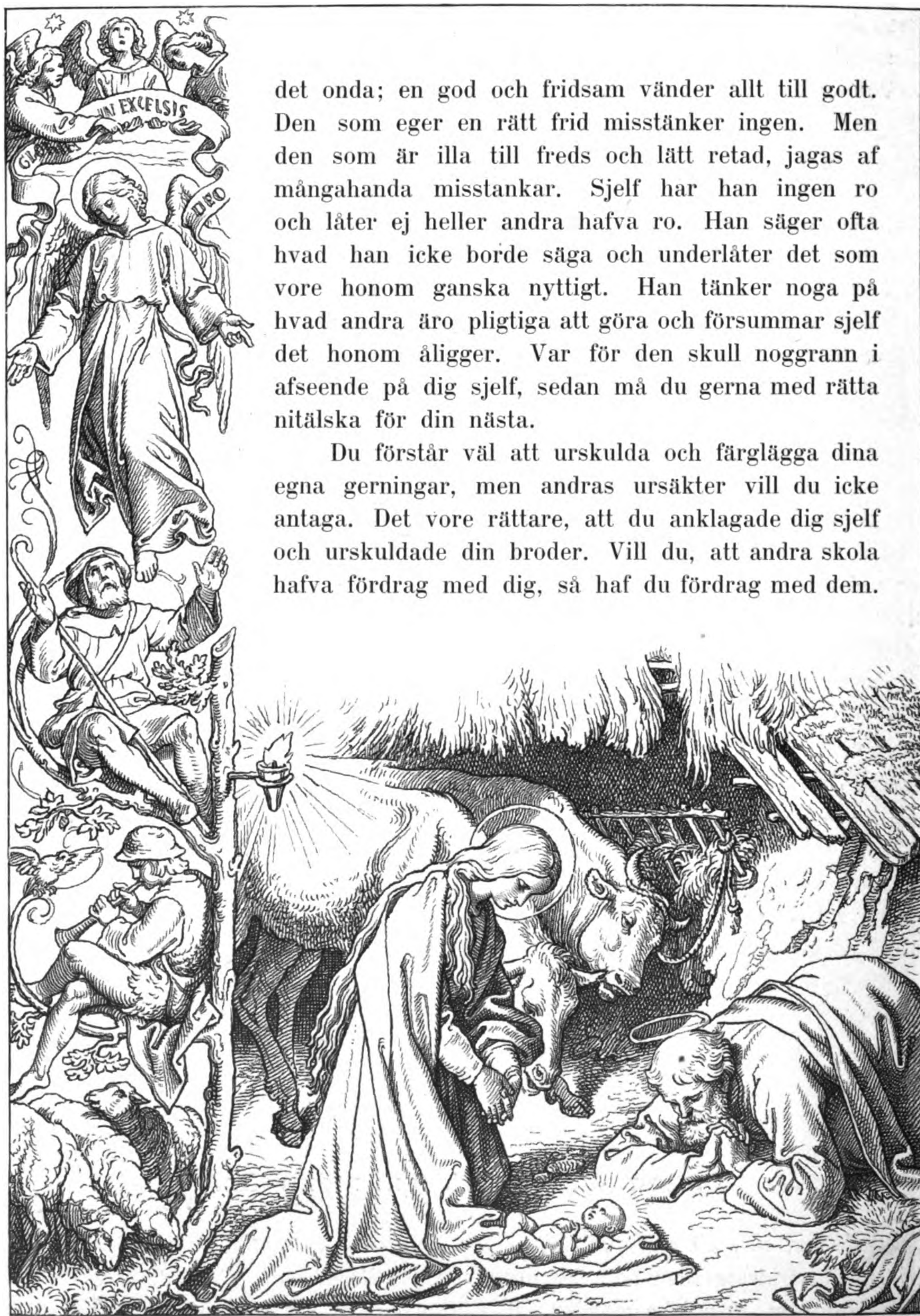
Lägg icke mycken vigt på, hvem som är för eller emot dig, utan trakta derefter och sörj derför, att Gud är med dig i allt hvad du gör. Haf ett godt samvete, och Gud skall vara ditt goda försvar. Den Gud vill hjelpa, honom kan ingen menniskas ondska skada. Förstår du konsten att tiga och lida, skall du utan något tvifvel skåda herrens hjelp. Han känner tid och sätt att frälsa, och derför bör du helt öfverlemna dig åt honom. Guds sak är det att hjelpa och förlossa dig ur allt bekymmer. Ofta är det dock ganska godt till vinnande af större ödmjukhet, att andra känna och bestraffa våra felsteg.

När menniskan erkänner sina brister och för deras skull ödmjukar sig, blidkar hon lätteligen andra och försonar utan möda dem som vredgas på henne. Gud beskyddar och frälsar den ödmjuke. Den ödmjuke älskar och tröstar han; till den ödmjuke böjer han sig ned; den ödmjuke gifver han stor nåd, och sedan han förödmjukat honom, upphöjer han honom till ära; för den ödmjuke afslöjar han sina hemligheter och drager och inbjuder honom huldrikt till sig. Den ödmjuke är, om han än lider smälek, väl till freds, ty han hvilar i Gud och har icke byggt på verlden. Mena icke, att du förkofrat dig i det goda, om du icke känner dig såsom den ringaste bland alla.

TREDJE KAPITLET.

Om en god och fridsam menniska.

Se först till, att du sjelf hafver frid och då kan du göra andra fridsamma. En fridsam man åstadkommer mera godt än en högt lärd. En häftig och trätosam menniska vänder till och med det goda till ondt och tror lätt

det onda; en god och fridsam vänder allt till godt. Den som eger en rätt frid misstänker ingen. Men den som är illa till freds och lätt retad, jagas af mångahanda misstankar. Sjelf har han ingen ro och låter ej heller andra hafva ro. Han säger ofta hvad han icke borde säga och underlåter det som vore honom ganska nyttigt. Han tänker noga på hvad andra äro pligtiga att göra och försummar sjelf det honom åligger. Var för den skull noggrann i afseende på dig sjelf, sedan må du gerna med rätta nitälska för din nästa.

Du förstår väl att urskulda och färglägga dina egna gerningar, men andras ursäkter vill du icke antaga. Det vore rättare, att du anklagade dig sjelf och urskuldade din broder. Vill du, att andra skola hafva fördrag med dig, så haf du fördrag med dem.

Se, huru långt du ännu är från den sanna kärleken och ödmjukheten, hvilken icke kan vredgas eller harmas mot någon utan blott mot sig sjelf. Det är ingenting stort att kunna umgås med de goda och saktmodiga, ty dertill hafva alla lust af naturen, och en hvar vill gerna hafva frid och älskar mest dem som äro likasinnade med honom. Men att kunna lefva i frid med hårda, förvända och tuktförgätna menniskor, det är en stor nåd, mycket prisvärdt och ett manligt verk.

Det finnes menniskor som hafva frid med både sig sjelfva och andra. Och det gifves sådana som hvarken sjelfva hafva frid eller lemna sin nästa i frid. Dessa äro besvärliga för andra men vida besvärligare för sig sjelfva. Och sådana finnas också som bevara sig sjelfva i frid och söka föra andra till frid. Dock är all vår frid i detta eländiga lif snarare att grunda på ett tåligt fördragande af vedermödan än på känslolöshet för henne. Den som bäst kan lida skall få den största friden. Han är en segervinnare öfver sig sjelf, en herre öfver verlden, en Kristi vän och en himmelens arfvinge.

FJERDE KAPITLET.

Om hjertats renhet och enfald.

På tvenne vingar lyfter sig menniskan öfver det jordiska: de heta *enfald* och *renhet*. Enfald skall styrka vårt uppsåt, renhet våra böjelser. Enfalden sträcker sig efter Gud, renheten omfattar och åtnjuter honom. Intet arbete, som för öfrigt är godt, skall häruti hindra dig, om du i ditt inre är fri från otillbörliga lustar. Afser du och söker du intet annat än Guds välbehag och nästans gagn, så skall du komma till besittning af inre frihet. Vore ditt hjerta utan svek, så skulle hela skapelsen vara dig en lifvets spegel, en bok full af helig lärdom. Det finnes ingen skapad varelse så liten och obetydlig, att han icke bär vittnesbörd om Guds godhet.

Vore du i ditt inre god och ren, då skulle du utan svårighet se allt och väl förstå det. Ett rent hjerta genomtränger himmel och helvete. Såsom man är till sitt inre, dömer man det yttre. Fins någon glädje i verlden, så eges den visserligen af en menniska med rent hjerta; och finnes någonstädes bedröfvelse och ångest, så är det hos ett ondt samvete. Såsom jernet i elden mister sin rost och blifver klart lysande, så blir en menniska som odeladt vänder sig till Gud befriad från sin orenhet och förvandlad till en *ny* menniska.

Hvar är den nyfödde Judakonungen?

Ty vi hafva sett hans stjärna i österlanden och äro komne att tillbedja honom.

När menniskan börjar blifva ljum, så drager hon sig undan den allra minsta möda och mottager gerna yttre tröst; men så snart hon börjat öfvervinna sig sjelf och vandra på Guds vägar, så aktar hon mindre hvad hon förut fann tungt.

FEMTE KAPITLET.

Om vaksamhet öfver sig sjelf.

Vi böra icke tro oss sjelfva allt för väl, ty ofta brister oss både nåd och insigt. Vårt ljus är svagt och vi förlora det lätt helt och hållet genom försumlighet. Ofta märka vi till och med icke, att vi till vårt inre äro så blinda. Vi handla ofta illa och göra det ännu värre genom att söka ursäkta det. Mången gång uppröras vi af en ond lidelse och hålla den för heligt nit. Obetydligheter klandra vi hos andra, och öfverse med egna större fel (Matt. 7, 3). Hastigt nog märka vi och föra räkning öfver hvad vi lida af andra, men huru mycket andra få lida af oss, det fråga vi föga efter. Ville man blott rättvist och ärligt bedöma sig sjelf och sitt eget förhållande, så skulle man icke finna skäl att döma hårdt om andra.

En inåtvänd menniska sätter omsorgen om sig sjelf framför all annan omsorg, och den som flitigt ger akt på sitt eget hjerta, afhåller sig gerna att tala om andra. Du blir aldrig en stor menniska, om du icke lär dig tiga om andra och med synnerlig omsorg vaka öfver dig sjelf. Men har du dina tankar helt och hållet riktade på dig sjelf och på Gud, så bekymnar dig föga hvad dig möter i den yttre verlden. Hvar är du, när du icke är hos dig sjelf? Och om du grundligt utfört allt hvad du företagit dig, hvad har du väl vunnit, om du försummat dig sjelf? Vill du ernå frid och en sann endräkt, så är det af nöden, att du sätter allt annat tillbaka och fäster dina ögon på dig allena.

Du skall vinna stor förkofran, om du kan hålla dig fri från all timlig omsorg, men du går tillbaka med stora steg, om det fins något jordiskt som blir i dina ögon högt. Intet vare dig stort, högt, angenämt eller kärt utom Gud allena och det som är af honom. Om någon tröst bjudes dig af de skapade tingen, håll henne för fåfäng. Den själ som älskar Gud försmår allt som är under Gud. Han allena, den evige, den oändlige som uppfyller allt, är själens tröst och hjertats sanna glädje.

SJETTE KAPITLET.

Om ett godt samvetes vittnesbörd.

En rättskaffens menniskas ära är ett godt samvetes vittnesbörd. Sök att ega ett godt samvete, så har du alltid glädje. Ett godt samvete kan fördraga mycket och är fullt af frimodighet under motgången. Ett ondt samvete är alltid bäfvande och oroligt. Sött sofver den, hvars hjerta icke anklagar honom. Var derför aldrig glad, utom när du gör rätt. De onda hafva aldrig någon sann glädje och känna heller ingen inre frid, ty *de ogudaktiga hafva ingen frid,* säger herren (Jes. 57, 21). Och om de säga: vi hafva frid, det vederfares oss intet ondt, och hvem vågar göra oss någon skada; så tro dem icke. Ty plötsligt uppenbaras Guds vrede och deras verk skola varda till ett intet och deras anslag förstöras.

Att berömma sig af sina lidanden är för dem som älska herren icke svårt, ty att så berömma sig det är att berömma sig af Kristi kors (Rom. 5, 3—5). Kort är den ära som gifves och tages af menniskor. Verldens ära åtföljes alltid af sorg. Den fromme bygger sin berömmelse på sitt samvete och icke på menniskors pris. De rättsinnigas fröjd är af Gud och i Gud och de glädja sig öfver sanningen. Den som söker den sanna och eviga berömmelsen aktar icke den timliga; och den som sträfvar efter eller af hjertat icke föraktar den timliga bevisar dermed, att han mindre älskar den himmelska. Hjertats fulla frid eger den, som icke frågar efter vare sig ära eller smälek.

Lätt varder den menniska nöjd och till freds, hvars samvete är rent. Du är icke bättre, om du berömmes och icke sämre, om du tadlas. Hvad du är, det är du, och kan icke kallas större, än du är i Guds ögon. Fäster du dig allena vid hvad du är till din invärtes menniska, så skall det icke bekymra dig, hvad menniskor säga om dig. Menniskan ser det för ögonen

är, men Gud ser till hjertat (1 Sam. 16, 7). Menniskan gifver akt på gerningarna men Gud på uppsåtet. Att alltid handla rätt och hålla litet af sig sjelf äro kännetecken på en ödmjuk själ; att icke sätta sin tröst till någon skapad varelse är ett tecken på stor renhet och innerlig förtröstan.

Den som icke söker något yttre vittnesbörd om sig visar dermed, att han helt öfverlemnat sig åt Gud. »Ty den som förordar sig sjelf, han är icke bepröfvad», säger den helige Paulus, »utan den hvilken herren förordar» (2 Kor. 10, 18). Att i sitt inre vandra med Gud och af inga yttre begärelser hållas fången, det är en from menniskas väsende.

SJUNDE KAPITLET.

Huru vi skola älska Jesus öfver allt.

Säll den, som vet hvad det är att älska Jesus och försaka sig sjelf för Jesu skull. Vi måste öfvergifva *det* som är oss kärt för *den* som är oss kär, ty Jesus vill vara älskad öfver allt. Verldens kärlek är bedräglig och obeständig, Jesu kärlek är trofast och oföränderlig. Den som fäster sig vid de skapade tingen faller med dem, den som omfattar Jesus står fast i evighet. Älska honom, behåll honom som din vän; när alla vika till baka, står han qvar och han kan icke lida, att du på sistone förgås. Från allt måste du en gång skiljas, antingen du vill eller icke.

Håll dig i lif och död till Jesus och lemna dig åt hans trofasta kärlek, han som allena kan hjelpa, då allt annat sviker. Din älskade är sådan till sitt väsende, att han aldrig lider någon främmande hos dig, utan ensam vill han ega ditt hjerta och såsom en konung sitta på sin egen tron. Kunde du väl skilja dig från allt hvad verlden tillhör, så vill Jesus gerna bo hos dig. Hardt när allt, hvad du utom Jesus sökt och vunnit hos menniskorna, skall du finna gå förloradt. Lita icke och stöd dig icke på ett bräckligt rör, ty allt kött är såsom gräs och all dess härlighet förvissnar såsom blomstret på gräset (1 Petr. 1, 24).

Du blir snart bedragen, om du fäster dig blott vid det yttre skenet hos menniskorna. Ty om du hos andra söker din tröst och vinning, så lider du ofta skada. Söker du i allting Jesus, så skall du ofelbart finna honom. Men söker du dig sjelf, så skall du också finna dig sjelf, ehuru till ditt förderf. Ty en menniska, som icke söker Jesus, gör sig större skada än hela verlden och alla hennes fiender kunna tillfoga henne.

ÅTTONDE KAPITLET.

Om den förtroliga vänskapen med Jesus.

Är Jesus hos dig, är allt godt och ingenting synes dig svårt. Men har du icke Jesus hos dig, så är allt tungt. När Jesus icke talar i vårt hjerta, är all annan tröst utan värde. Men om han talar blott ett enda ord,

förspörjer man stor hugsvalelse. Stod icke Maria strax upp, der hon satt gråtande, när Marta sade henne: »Mästaren är kommen och kallar dig» (Joh. Ev. 11, 28—29). Salig den stund, när Jesus kallar dig från tårar till andens glädje. Huru torr och hård är du icke utan Jesus, huru dåraktig och fåfäng, om du åstundar något utom honom. Lider du då icke större skada, än om du förlorade hela verlden?

Hvad kan verlden gifva dig, om du är utan Jesus? Att vara utan honom är ett gräsligt helvete; att vara med honom ett ljufligt paradis. Om han är med dig, kan ingen ovän skada dig. Den som funnit Jesus, har funnit en dyrbar skatt, ett godt öfver allt annat godt. Och den som förlorar Jesus, han förlorar allt för mycket; ja, mer än hela verlden. Fattigast är den menniska som lefver utan Jesus och rikast den som eger honom.

Det är en stor konst att förstå umgås med Jesus och stor klokhet att kunna behålla honom hos sig. Var ödmjuk och fridsam och Jesus skall vara med dig; var from och stilla och han skall stanna hos dig. Du kan lätt drifva honom från dig och förlora hans nåd, om du vänder dig till de utvärtes tingen. Och om du drifvit honom på flykten och förlorat honom, till hvem skall du då fly, och hvilken vän skall du då söka? Utan vän kan du icke lefva lycklig, och om Jesus icke är din vän framför alla andra, så skall du blifva mer än olycklig och tröstlös. Dåraktigt handlar du derför, om du sätter din lit till någon annan eller har din fröjd i någon annan. Hellre må man hafva hela verlden mot sig än förtörna Jesus. Bland alla dina kära vare Jesus den allra käraste.

Vi skola älska alla menniskor för Jesu skull men Jesus för hans egen skull. Jesus Kristus allena bör älskas öfver allting, han bland vänner den ende gode och trogne. För hans skull och i honom skola vänner och fiender vara dig kära, och till honom bör man bedja för dem alla, att de måtte känna och älska honom. Sök aldrig att framför andra blifva älskad och ärad, ty det tillkommer allena Gud som icke har sin like. Åstunda icke heller, att någon varder intagen af dig, och blif icke du intagen af någon annan, utan Jesus vare herskaren i ditt och alla frommas hjertan.

Var i ditt inre ren och fri och låt dig icke fängslas af någon skapad varelse. Ty du måste stå inför Gud blott och bar och bära fram inför honom ett rent hjerta, om du vill se och smaka, huru ljuflig herren är (Ps. 34, 9). Och i sanning, derhän skall du likväl icke komma, med mindre hans nåd kallar och drager dig, så att du gör dig fri och ledig från allt och blir till ett med den ende allena. Ty när Guds nåd kommer till menniskan, då blir hon mäktig till allt; men drager sig nåden tillbaka, då blir hon arm och svag och liksom öfverlemnad till plågors gissel. Härunder må hon dock icke fälla

modet och förtvifla utan saktmodigt ställa sig under Guds vilja och lida allt som kommer öfver henne till Jesu Kristi pris; ty på vintern följer sommaren, efter natten kommer dagen och efter stormen ljuflig stillhet.

NIONDE KAPITLET.

Om umbärandet af all tröst.

Det är icke svårt att vara utan mensklig tröst, när man eger den gudomliga. Men stort, ja, öfver stort är att kunna umbära både gudomlig och mensklig tröst och Gud till ära gerna lida hjertats sorg och i intet söka sig sjelf eller se på egen förtjenst. Hvad för stort ligger deri att vara glad och from, då du lefver i känslan af nåden? Sådana stunder må väl hvar och en önska sig. Lyckligt nog färdas den som forthjelpes af Guds nåd. Och kan man väl undra öfver, att bördan icke kännes af den, som sjelf blifver buren af den allsmäktige och ledsagad af den högste ledaren.

Vi vilja gerna hafva något som tröstar oss, och menniskan har svårt för att afkläda sig allt eget. Den hel. martyren Laurentius öfvervann verlden och dess öfversteprest, emedan han försakade allt som i verlden syntes fröjderikt, och för Kristi skull bar han tåligt förlusten af Sixtus, Guds öfversteprest, som han mycket älskade. Genom kärlek till skaparen segrade han alltså öfver kärleken till menniskan och han aktade Guds goda och nådiga vilja högre än timlig glädje. Så lär dig ock du att af kärlek till Gud lemna en anförvandt eller en kär vän och bär med undergifvenhet, om en vän öfvergifver dig, väl vetande, att en gång till slut måste vi dock alla skiljas.

Mycket och länge måste menniskan strida med sig sjelf, innan hon lär att helt och hållet öfvervinna sig och rikta all sin åstundan till Gud. Så länge hon dristar på sig sjelf, sjunker hon lätt ned till menskliga tröstegrunder; men den som rätt älskar Kristus och redligen beflitar sig om dygd, kommer icke derhän och söker icke sådana köttsliga ljufligheter utan vill fastmer underkasta sig svåra öfningar och hårda mödor för Kristi skull.

Derför, när Gud förunnar dig andlig tröst, så tag emot den med tacksamhet och tänk på, att den är en Guds gåfva och ingalunda en lön för någon din förtjenst. Förhäf dig icke deröfver, fröjda dig icke till öfvermått deråt och hys icke någon fåfäng tanke om dig sjelf, utan låt gåfvan göra dig ännu mer ödmjuk, ännu mer försigtig och vaksam i hvad du företager dig, ty den

stunden går snart förbi och frestelsen inställer sig ånyo. Och om trösten varder dig beröfvad, så misströsta icke strax, utan vänta i tålamod den himmelska besökelsen, ty Gud är mäktig att i ersättning gifva dig en rikare tröst. Detta är icke något nytt eller främmande för dem som hafva någon erfarenhet om Guds vägar. Kyrkans heliga och de gamla profeterna hafva ofta rönt sådana vexlingar som de nämda.

Derför sade en af dem i känslan af Guds nåd: »*Jag skall aldrig vackla*» (Ps. 30, 7). Men hvad han erfor, när nåden vek från honom, det uttala hans strax derpå följande ord: »*Då du fördolde ditt ansigte, förskräcktes jag*». Han förtviflar dock ingalunda, utan åkallar herren ännu innerligare och säger: »*Till dig, herre, vill jag ropa; min Gud vill jag bedja*» (Ps. 30, 9). Omsider njuter han sin böns frukt och betygar sin bönhörelse, sägande: »*Herren har hört mig och varit mig nådelig; herren har blifvit min hjelpare*». Men hvarutinnan? »*Du har*», säger han, »*förvandlat mig min klagan till fröjd och omgjordat mig med glädje*» (Ps. 30, 12). Då sådant vederfarits heliga Guds män, så böra väl icke vi, arma och eländiga, förtvifla, om vi ock stundom äro brinnande, stundom kalla, ty anden kommer och går efter sin viljas goda behag. För den skull säger den fromme Job: »*Du hemsöker menniskan dagligen och försöker henne alltid*» (Job 7, 18).

Hvarpå kan jag då hoppas om icke på den himmelska nåden och hvarpå skall jag förtrösta om icke på Guds stora barmhertighet? Ty vore jag också omgifven af goda menniskor, fromma trosbröder, trogna vänner, gudeliga böcker, härliga predikningar, sköna sånger och hymner, så hjelper allt detta litet och hugnar själen föga, om jag är öfvergifven af nåden och lemnad åt mitt eget armod. Då finnes intet bättre botemedel än tålamod och undergifvenhet under Guds vilja.

Aldrig har jag funnit en så gudhängifven och from menniska, att hon icke någon gång erfarit, hvad det vill säga att vara i mistning af Guds nåd och känt minskning i sin andliga ifver. Ingen helig har någonsin varit så hänryckt i anden och så upplyst, att han icke förr eller senare fallit i frestelse. Ty den är icke värdig att skåda Guds djuphet, som icke inför Gud blifvit öfvad i någon anfäktelse. Försökelsen plägar vara det tecken som bebådar en snart följande tröst. Ty åt dem som bestå i frestelsen är den himmelska hugsvalelsen utlofvad. Herren säger: »*den der öfvervinner, honom vill jag gifva att äta af lifvets träd*» (Uppb. 2, 7).

Men den himmelska trösten beskäres menniskan, på det hon må varda starkare att bära vedermödorna, och frestelsen följer sedan, på det hon icke må förhäfva sig af det goda. Djefvulen sofver icke och köttet är ännu icke dödadt. Derför: bered dig utan återvändo till strid; du har fiender till höger och till venster som aldrig hvila.

TIONDE KAPITLET.

Om tacksamhet för Guds nåd.

Hvarför söker du ro, när du är född till oro? (Job 5, 7). Bered dig mer till tålamod än till hugsvalelse, mer att bära korset än att fröjdas. Hvilken verldslig menniska till och med skulle icke vilja njuta andlig fröjd, om hon blott alltid kunde erhålla den, ty den öfverträffar alla verldens nöjen och köttets vällust. Alla verldsliga nöjen äro antingen tomma eller skamliga, men de andliga fröjderna äro ljufva och ädla; de äro dygdens följeslagare och Gud ingjuter dem i rena hjertan. Ingen kan dock njuta dem alltid och efter sitt behag, ty frestelsens stund uteblifver icke länge.

Begäret efter falsk frihet och ett stort sjelfförtroende stå kraftigt emot Guds nådebesök i själen. Gud gör väl, då han förlänar hugsvalelsens nåd, men menniskan gör illa, när hon icke med ett tacksamt hjerta återgäldar Gud allt. Och derför kunna nådens gåfvor icke komma oss till godo, emedan vi äro otacksamma mot gifvaren och icke låta allt flyta tillbaka till dess urkälla. Den som på ett värdigt sätt offrar Gud ett tacksamt hjerta, finner alltid nåd, men den högfärdige fråntages hvad den ödmjuke undfår.

Jag vill icke hafva någon tröst som hindrar ångern och jag åstundar icke ett skådande af himmelska ting som leder till öfvermod. Ty icke allt högt är heligt, icke allt sött helsosamt, icke all längtan ren, icke allt, som är menniskan kärt, Gud behagligt. En sådan nåd, som gör mig allt ödmjukare, varsammare och beredvilligare att försaka mig sjelf, tager jag gerna emot. Den som erfarit Guds nåd och af henne blifvit undervisad och som lärt känna den tuktan, som ligger i att blifva henne beröfvad, han vågar icke tillskrifva sig något godt, utan erkänner snarare sin fattigdom och sitt elände. Gif Gud det Gud tillhör (Matt. 22, 21) och behåll hvad dig tillhör, det är: tacka Gud för hans nåd, gif dig allena skuld till allt och förstå, att din skuld är syndens välförtjenta straff.

Bered dig alltid på det ringaste och dig skall gifvas det högsta, ty det högsta finnes ej utan ett lägre. De största i helighet inför Gud äro de ringaste inför sig själfva, och ju ärorikare de äro, desto ödmjukare. Fulla af sanning och himmelsk härlighet, åtrå de icke någon fåfäng ära. I Gud grundade och stadfästade kunna de alls icke intagas af högmod; och emedan de tillskrifva Gud allt godt de undfått, söka de icke pris af hvarandra, utan det pris som kommer från Gud allena (Joh. Ev. 5, 44), och åstunda framför allt, att Gud må förhärligas i dem och alla heliga.

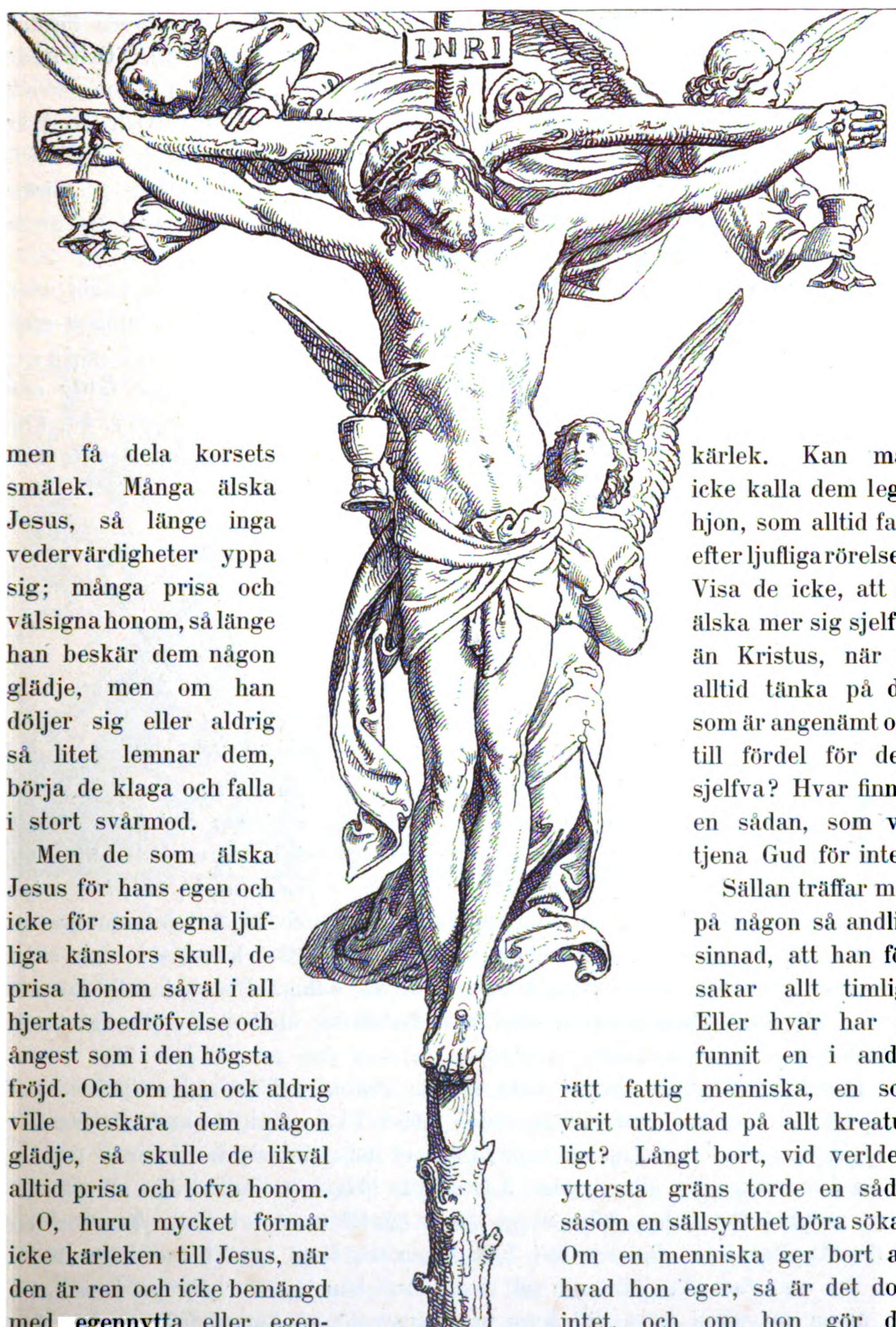
Var för den skull tacksam för det minsta och du skall blifva värdig att erhålla det som större är. Äfven det minsta vare dig stort och det mest föraktade oskattbart. Ser man på gifvarens höghet, så bör ingen gåfva synas ringa eller för obetydlig. Ty ingenting är ringa som är en gåfva af Gud, den allra högste. Äfven om han straffar och tuktar, må vi tacka honom, ty allt hvad han låter öfvergå oss sker alltid till vår frälsning. Den som derför vill behålla Guds nåd vare tacksam, när den gifves, tålig, när den undandrages; han bedje, att den må återvända, han vake med bäfvande hjerta, att han icke måtte förlora den.

ELFTE KAPITLET.

Hvarför de äro få som älska Jesu kors.

Jesus har väl många som älska hans himmelska härlighet men få som vilja bära hans kors. Han har många som längta efter tröst men få vilja lida vedermöda. Många sitta gerna till bords med honom men få vilja fasta med honom. Alla åstunda glädjas tillsammans med honom men få vilja lida något för hans skull. Många följa Jesus, så länge han bryter brödet, men få när han börjar iskänka af lidandets kalk. Många vörda hans under

men få dela korsets smälek. Många älska Jesus, så länge inga vedervärdigheter yppa sig; många prisa och välsigna honom, så länge han beskär dem någon glädje, men om han döljer sig eller aldrig så litet lemnar dem, börja de klaga och falla i stort svårmod.

Men de som älska Jesus för hans egen och icke för sina egna ljufliga känslors skull, de prisa honom såväl i all hjertats bedröfvelse och ångest som i den högsta fröjd. Och om han ock aldrig ville beskära dem någon glädje, så skulle de likväl alltid prisa och lofva honom.

O, huru mycket förmår icke kärleken till Jesus, när den är ren och icke bemängd med egennytta eller egenkärlek. Kan man icke kalla dem legohjon, som alltid fara efter ljufliga rörelser? Visa de icke, att de älska mer sig sjelfva än Kristus, när de alltid tänka på det som är angenämt och till fördel för dem sjelfva? Hvar finnes en sådan, som vill tjena Gud för intet?

Sällan träffar man på någon så andligt sinnad, att han försakar allt timligt. Eller hvar har du funnit en i anden rätt fattig menniska, en som varit utblottad på allt kreaturligt? Långt bort, vid verldens yttersta gräns torde en sådan såsom en sällsynthet böra sökas! Om en menniska ger bort allt hvad hon eger, så är det dock intet, och om hon gör den

strängaste bot, så är äfven det en obetydlighet, och om hon vet och förstår allt som vetas kan, så är hon ännu fjerran (1 Kor. 13, 1—2). Och hade hon än alla dygder och en den mest brinnande andakt, så fattas henne ändock mycket, och detta det allra högsta, det nödvändigaste af allt. Och hvad är det? Jo, att sedan hon försakat allt, hon jemväl försakar *sig sjelf,* helt och hållet går ut från sig sjelf och icke behåller qvar hos sig en gnista af kärleken till det egna jaget. När hon gjort allt hvad hon vet sig böra göra, då hålle hon sig derför, att hon intet gjort.

Hon akte hos sig icke högt, hvad som är värdt att aktas högt; utan hon bekänne sig oskrymtadt för en onyttig tjenare, såsom sanningen sjelf säger: *När I hafven gjort allt det som har blifvit eder befaldt, så sägen: vi äro onyttige tjenare* (Luk. 17, 10). Då är hon i sanning andligen fattig och utblottad och kan säga med profeten: *Jag är fattig och eländig* (Ps. 40, 18). Ingen är dock rikare, ingen mäktigare, ingen friare än den, som lärt försaka sig sjelf och allt samt hålla sig för den ringaste af alla.

TOLFTE KAPITLET.

Om det heliga korsets konungsliga väg.

Mången synes det talet hårdt: *Förneka dig sjelf, tag ditt kors på dig och följ Jesus* (Matt. 16, 24). Men mycket hårdare skall blifva att höra det der sista ordet: *Gån bort ifrån mig, I förbannade, till den eviga elden* (Matt. 25, 41). Ty de som nu villigt höra och följa ordet om korset, behöfva då icke frukta den eviga fördömelsens ord. Korsets tecken skall synas på himmelen, när herren kommer till att döma. Då skola alla korsets tjenare, de som bildat sitt lif efter den korsfäste, med stor tillförsigt träda inför Kristus, deras domare.

Hvarför fruktar du då att bära korset, genom hvilket vägen till härlighet går fram. I korset är salighet, i korset lifvet, i korset skydd mot alla fiender. I korset eger du en himmelsk fröjd, i korset får själen styrka, i korset fröjdas anden, i korset spira alla dygder, i korset är helgelsens fullbordan. Det finnes ingen salighet för själen, intet hopp om evigt lif utom i korset. Tag för den skull ditt kors på dig och följ Jesus, och du skall ingå i det eviga lifvet. Han har gått före dig, bärande sitt kors, och han dog för dig på korset, på det äfven du skall bära ditt kors och gerna dö på korset. Ty om du dör

med Kristus, så skall du äfven lefva med honom (Rom. 6, 8), och om du är delaktig af hans lidande, skall du ock varda delaktig af hans härlighet.

Se, på korset beror allt, på att dö från sig sjelf grundar sig det hela, och det finnes ingen annan väg till lifvet och till den sanna inre friden än det heliga korsets och det dagliga döendets väg. Gå hvart du vill och sök hvad som helst, och du skall icke finna någon högre väg der uppe eller någon säkrare här nere än det heliga korsets väg. Ställ och ordna allt efter bästa förmåga och insigt, och du skall få se, att man alltid har något att lida, man må vilja det eller icke, och så råkar du då alltid på korset. Ty antingen har du att lida kroppslig smärta eller andlig vedermöda.

Stundom skall du blifva öfvergifven af Gud, stundom uttröttad af din nästa och, hvad än värre är, ofta vara dig sjelf en plåga, och likväl skall du icke finna någon bot eller någon tröst, utan, så länge Gud vill, måste du härda ut. Ty Gud vill, att du skall lära dig lida ångest utan tröst, varda honom helt undergifven och genom motgången blifva mer och mer ödmjuk. Ingen känner Kristi lidande så innerligt som den, hvilken det beskärts att lida med honom. Korset är för den skull alltid tillredt och väntar dig allestädes. Du kan icke undgå det, hvarthän du än må fly, ty hvart du kommer, för du dig sjelf med dig och alltid skall du råka på dig sjelf. Vänd dig uppåt, nedåt, inåt, utåt: öfverallt skall du finna korset, och du måste allestädes ega tålamod, om du vill få inre frid och vinna den ovanskliga kronan.

Bär du korset villigt, så skall äfven det bära dig och leda dig till det efterlängtade målet, ditt lidandes slut om också icke i detta lifvet. Men om

du bär det motvilligt, så gör du det till en börda och ökar dess tyngd, och du måste likväl bära det. Kastar du af dig *ett* kors, så får du utan tvifvel snart ett annat och må hända ett tyngre.

Eller tror du väl, att du skall undslippa det ingen dödlig kunnat undgå? Hvilken af de heliga har i verlden varit utan kors och vedermöda? Vår Herre Jesus Kristus var ju icke en timme utan lidande, så länge han lefde. Kristus måste lida, säger han sjelf, och uppstå ifrån de döda och så ingå i sin härlighet (Luk. 24, 26). Och hvarför söker du en annan än denna det heliga korsets konungsliga väg? Hela Kristi lif var kors och lidande, och du söker ro och glädje. Du bedrager dig, ja, du bedrager dig, om du väntar något annat än sorg, då hela detta förgängliga lifvet är fullt af elände och rundt omkring tecknadt med kors. Och ju högre någon har kommit i andligt lif, desto tyngre kors får han ofta, ty smärtan af ens elände växer med kärleken.

Dock saknar den sålunda mångfaldigt lidande icke trösterik lindring, ty han känner, hvilken härlig skörd växer upp ur ett tåligt korslidande. Då han nämligen villigt underkastar sig detsamma, förvandlar sig sorgens hela börda till en glad himmelsk förtröstan. Och ju mer köttet genom bedröfvelsen försvagas, desto mer varder anden kraftiggjord genom inre nåd. Och någon gång blir menniskan i känslan af lidande och vedervärdighet, emedan hon älskar denna likhet med Kristi kors, så styrkt, att hon icke kan undvara nöd och smärta, ty hon tror, att hon är Gud så mycket kärare, ju mer hon kan lida för hans skull. Det är icke menniskans kraft utan Guds nåd, som i det svaga köttet förmår så mycket och som gör, att hon med andens brinnande begär omfattar och älskar det som hon af naturen afskyr och undviker.

Det är icke i enlighet med menniskans natur att bära korset, att älska korset, att späka sin kropp och att villigt gå under oket, att fly all verldslig ära, att gerna tåla smälek, att ringa akta sig sjelf och åstunda att blifva ringa aktad, att lida all motgång och skada och icke begära någon medgång i verlden. Ransaka dig sjelf och du skall finna, att du i egen kraft icke förmår någonting häraf. Men om du förlitar dig på herren, så skall dig gifvas kraft af himmelen, och du skall göra köttet och verlden dig underdåniga, ja, djefvulen sjelf skall du icke frukta, när du står väpnad med trons sköld och tecknad med Kristi kors.

Håll dig derför redo att såsom en god och trogen Kristi tjenare manligen bära din herres kors, han som af kärlek till dig lät sig korsfästas. Bered dig på att utstå många motgångar och besvärligheter i detta usla lifvet, ty så skall det gå dig, hvar helst du än är, och sådant skall du röna, hvar du än döljer dig. Det *kan* icke vara annorlunda, och det gifves intet annat

medel mot olyckor och sorg än tålamod. Drick gerna herrens kalk, så framt du vill vara hans vän och hafva någon del i honom. Lemna hugsvalelsen åt herren; han göre dermed hvad honom bäst synes. Men du, var blott redo att lida och håll det för din största glädje; ty denna tidens lidanden, om du ock ensam skulle bära dem i hela deras vidd, äro att akta för intet mot den härlighet, som på oss kommer att uppenbaras (Rom. 8, 18).

Och när du kommit derhän, att bedröfvelsen är dig ljuf och du gerna smakar den för Kristi skull, då kan du tro, att det är väl beställdt med dig, ty du har funnit paradiset på jorden. Så länge lidandet kännes dig svårt och du vill undfly det, så länge står det illa till med dig, och öfver allt följa dig de undflydda sorgerna.

Om du bereder dig — och det bör du göra — på lidande och död, så blir det snart bättre och du skall finna ro. Och blefve du ock såsom den hel. Paulus uppryckt intill tredje himmelen (2 Kor. 12, 2—5), så kunde du likväl icke vara förvissad, att intet ondt skulle hända dig. *»Jag skall visa honom»*, säger Jesus, *»huru mycket han skall lida för mitt namns skull»* (Ap. G. 9, 16). Att lida väntar dig således, om du har Gud kär och vill utan återvändo tjena honom.

O, att du vore värdig att lida något för Jesu namns skull! Hvilken stor ära väntade dig icke, hvilken fröjd för alla Guds heliga och hvilken uppbyggelse för din nästa! Ty alla tala med vördnad om tålamodet, änskönt få vilja öfva det. Det vore väl billigt att du ville lida något litet för Kristi skull, då många utstå det som är vida svårare för verldens skull.

Vet förvisso, att ditt lif bör vara ett långsamt bortdöende. Och i samma mån någon dör sig sjelf, börjar han lefva för Gud. Ingen är skickad att fatta de himmelska tingen, om han icke böjt sig ned att för Kristi skull bära korset. Intet är Gud behagligare, intet dig sjelf helsosammare i denna verlden än att villigt lida för Kristus. Och finge du välja, så borde du hellre önska dig vedermöda för hans skull än mycken hugsvalelse, ty du blefve då mer lik honom och mera befryndad med alla de heliga. Ty vår förtjenst och vår förkofran beror icke på många ljufliga känslor och förnimmelser utan fastmer på ett tåligt fördragande af svårigheter och bekymmer.

Hade det nämligen funnits någonting för menniskans frälsning bättre och nyttigare än att lida, så hade utan tvifvel Kristus visat oss det med ord och föredöme. Men nu uppmanar han uttryckligen lärjungarna som följde honom och alla andra som vilja följa honom att bära korset, i det han säger: *»Om någon vill efterfölja mig, han förneke sig sjelf och tage sitt kors på sig hvar dag och följe mig»* (Luk. 9, 23). Derför, när man genomläst och genomforskat allt, blir slutsumman denna: *Genom många bedröfvelser måste vi ingå i Guds rike* (Ap. G. 14, 22).

TREDJE BOKEN.

FÖRSTA KAPITLET.

Om Jesu samtal med den trogna själen.

Ack, att jag måtte höra hvad herren Gud talar (Ps. 85, 9). Salig den själ, som hör herren tala till sig och från hans mun mottager tröstens ord. Saliga de öron, som äro öppna för den ljufva himmelska hviskningen men tillslutna för denna verldens buller. Ja, outsägligt saliga de öron, som icke lyss efter de stämmor som komma utifrån utan efter sanningen som talar i hjertat. Saliga de ögon, som slutna för det yttre rikta sig mot det inre. Saliga de, som tränga dit in och genom daglig öfning mer och mer beflita sig om att i sig upptaga de öfverjordiska hemligheterna. Saliga de, som med innerlig åstundan vänta på herren, och göra sig fria från all verldens hinder.

Besinna detta, min själ, och tillslut din sinlighets portar, på det du ma kunna höra hvad herren Gud talar till dig. Och så säger din älskade: Jag är din salighet, din frid och ditt lif. Håll dig till mig och du skall finna ro. Lemna allt det förgängliga och sök det eviga. Hvad är allt timligt annat än bedrägeri? Och hvad kunna alla skapade varelser hjelpa, om du öfvergifves af din skapare? Försaka derför allt och lemna dig stilla och förtröstansfullt åt honom, på det du må njuta en rätt salighet.

ANDRA KAPITLET.

Sanningen talar i det inre utan ljudliga ord.

Tala, herre, ty din tjenare hörer (1 Sam. 3, 10). *Jag är din tjenare; gif mig förstånd, att jag må känna dina vittnesbörd* (Ps. 119, 125). Böj mitt hjerta till din muns tal; såsom dagg flyte ditt tal. Israels barn

Ett är af nöden.
K. OERTEL SC.

sade fordom till Moses: »Tala du med oss, vi vilja höra dertill; men låt icke Gud tala med oss, att vi icke skola dö» (2 Mos. 20, 19). Icke så, herre, icke så beder jag utan säger hellre med profeten Samuel ödmjukt och längtansfullt: »Tala, herre, ty din tjenare hörer». Icke Moses eller någon annan af profeterna tale till mig, utan fast hellre du, herre min Gud, du alla profeters lif och ljus; ty du kan ensam utan dem fullkomligt undervisa mig, men de förmå utan dig intet.

De kunna väl tala med ord, men anden förläna de icke. Härligt är detta deras ord, men om du tiger, kunna de icke upptända hjertat. Böcker hafva de lemnat oss i arf, men du öppnar oss förståndet. En hemlig teckenskrift lägga de för oss, men du tolkar tecknens betydelse.

De lära oss dina bud, men du hjelper oss att fullgöra dem. De visa oss vägen, men du ger oss styrka att vandra den. De verka blott utvärtes, men du undervisar och upplyser hjertat. De vattna, men du gifver växten.

Icke Moses tale för den skull till mig, utan du, herre min Gud, som är den eviga sanningen, på det jag icke må dö och blifva utan frukt, om jag hört med öronen och icke upptändts i hjertat, samt på det jag icke må finna en dom i det ord, som jag förnummit men icke fullgjort, som jag känt men icke älskat, trott men icke lydt. Derför, herre, tala, ty din tjenare hörer! Du har det eviga lifvets ord (Joh. Ev. 6, 68). Tala till mig, min själ till tröst, mitt hela lif till förbättring, men dig till lof och pris och evig ära.

TREDJE KAPITLET.

Guds ord skall höras med ödmjukhet och många akta icke derpå.

»Hör, min son, mina ord, mina ljufliga ord, de äro högre än alla filosofers vishet och alla verldsklokas kunskap. Mina ord äro ande och lif (Joh. Ev. 6, 63) och skola icke mätas med mensklig måttstock. De skola icke brukas till fåfänglig fröjd, utan i stillhet skall du lyssna till dem och med all ödmjukhet och andakt mottaga dem.» Och jag sade: »Salig den du lär, o herre, och den du undervisar i dina budord, att han må kunna bära den onda dagen och icke blifva utan tröst på jorden.»

»Jag», säger herren, »har af begynnelsen lärt profeterna, och ända till nu har jag icke upphört att tala till eder, men många äro döfva för min röst

Tag bort denne! Herre, blif när oss!

och förhärda sitt hjerta. Många höra hellre verlden än Gud, följa villigare köttets begärelser än Guds behag. Verlden lofvar det som är timligt och smått och man tjenar henne med stor ifver. Jag lofvar det högsta och oförgängliga och de dödligas hjertan förblifva ljumma. Hvem tjenar och lyder mig så nitiskt i allt, som verlden och dess herrar blifva betjenade. »Du må väl förskräckas, Sidon», ropar hafvet (Jes. 23, 4). Och frågar du efter orsaken, så hör: för en ringa syssla löper man långa vägar, för det eviga lifvet vill mången knappt lyfta sin fot. En usel vinst söker man och träter skamligt om ett enda öre. För idel fåfänglighet och löften af ringa värde fruktar man icke att släpa ut sig i mödor dag och natt.

Men, o ve, för det oförgängliga goda, för den oskattbara lönen, för den högsta äran och en aldrig förbleknande härlighet gitter man icke att göra sig ringaste omak. Du borde väl blygas, du late och knorrande tjenare, då du ser sådana som dessa, mera färdiga till sitt förderf än du till lifvet. De glädja sig mer öfver det fåfängliga än du öfver sanningen. Och dock gäckas ofta deras förhoppningar, men mitt löfte sviker ingen och låter aldrig dem komma på skam som förtrösta på mig. Hvad jag lofvar skall jag hålla, hvad jag sagt vill jag fullborda, om den som tror på mig blir beständig intill ändan. Jag lönar rikligen alla goda och pröfvar granneligen alla fromma.

Skrif mina ord i ditt hjerta och begrunda dem flitigt, ty de skola vara dig högeligen af nöden i frestelsens stund. Hvad du icke förstår, när du läser det, skall blifva klart för dig på hemsökelsens dag. På tvåfaldigt sätt plägar jag hemsöka mina utvalda: genom försökelse och hugsvalelse. Och tvenne lärotimmar ger jag dem dagligen, den ena, då jag bestraffar deras fel, den andra, då jag manar dem att tillväxa i det goda. Den som har mitt ord och föraktar det, han har det, som skall döma honom på den yttersta dagen» (Joh. Ev. 12, 48).

Bön om andaktens nåd.

Herre, min Gud, du är allt mitt goda! Och hvem är jag, att jag vågar tala till dig? Jag är din allra fattigaste tjenare och en föraktlig mask, mycket fattigare och föraktligare, än jag vet och kan säga. Tänk dock på, herre, att jag är intet, har intet och förmår intet. Du allena är god, helig och rättfärdig; du kan allt, du gifver allt, du uppfyller allt, och syndarna allena låter du blifva tomma. Tänk herre, på din barmhertighet och uppfyll mitt hjerta med din nåd, du som icke vill, att dina verk skola vara tomma.

Huru skulle jag kunna härda ut i detta eländiga lif, om icke din barmhertighet och din nåd stärkte mig. Bortvänd icke ditt ansigte, dröj icke att komma till mig, tag icke din tröst från mig, att icke min själ må blifva som

en förtorkad jord (Ps. 143, 6). Herre, lär mig att göra din vilja; lär mig att vandra värdigt och ödmjukt inför dig, ty du är min vishet, du som känner mig i sanning och som känt mig, förr än verlden var skapad och förr än jag var född i verlden.

FJERDE KAPITLET.

Huru vi skola vandra i ödmjukhet och sanning inför Gud.

»Min son, vandra inför mig i sanning (1 Mos. 17, 1) och sök alltid mig i ditt hjertas enfald. Den som så vandrar har ett säkert skydd mot den onde fiendens anfall och sanningen skall frälsa honom från förförelse och göra om intet de orättfärdigas förtal. Om sanningen gör dig fri, så är du verkligen fri (Joh. Ev. 8, 32, 36), och menniskors fåfänga tal skall föga bekymra dig.»

Herre, såsom du säger, gånge det mig. Din sanning läre mig, beskydde och bevare mig intill ett saligt slut. Hon befrie mig från all ond lusta och otillbörlig kärlek, och jag skall vandra inför dig i hjertats fulla frihet.

»Jag skall lära dig», säger sanningen, »hvad rätt är och mig behagligt. Tänk på dina synder med stort misshag och ruelse och mena icke, att du är någonting för dina goda gerningars skull. Du är för visso en syndare, en träl under många lustar och af dem insnärjd. Af dig sjelf traktar du efter ett intet, faller snart, blir snart öfvervunnen, snart förvirrad, snart modfäld. Du har intet, hvaraf du kan berömma dig, men mycket som borde nedsätta dig i egna ögon, ty din svaghet är större, än du kan fatta.

Af allt hvad du gör må för den skull intet synas dig stort. Intet vare dig högt, intet dyrbart, intet beundransvärdt, intet i sanning prisvärdt och eftersträfvansvärdt utom det eviga. Låt öfver allting den eviga sanningen vara dig till behag och egen värdelöshet städse föremål för ditt misshag. Frukta, afsky och undfly ingenting så mycket som dina fel och synder, öfver hvilka du må sörja mer, än om du förlorade allt hvad du eger.

Några vandra icke ärligt inför mig, utan drifna af en viss förvetenhet och djerfhet vilja de utforska mina hemligheter och förstå Guds djupheter, under det de försumma sig sjelfva och sin frälsning. Dessa falla ofta i stora frestelser och synder för sin högfärds och förvetenhets skull, ty jag står dem emot.

Hvem söken I?

Frukta Guds domar och bäfva inför den allsmäktiges vrede! Sök icke att utgrunda den högstes verk, utan tänk på dina öfverträdelser, i huru mycket du felat och huru många goda gerningar du försummat. Några sätta all sin fromhet i böcker, taflor, bilder, bibel- och tänkespråk, samt annat dylikt hvarmed de omgifva sig. Somliga hafva mig på läpparna, men deras hjertan äro långt från mig (Matt. 15, 8). Men så gifves det andra, hvilka, upplysta till förståndet och renade till begären, städse trakta efter det eviga, ogerna höra talas om det timliga, med smärta fullgöra den tjenst som de kroppsliga behofven kräfva, och dessa äro de som förstå hvad sanningens ande talar. Ty han lär dem försaka det jordiska, älska det himmelska, vända sig bort från verlden, och dag och natt söka efter Guds rike.»

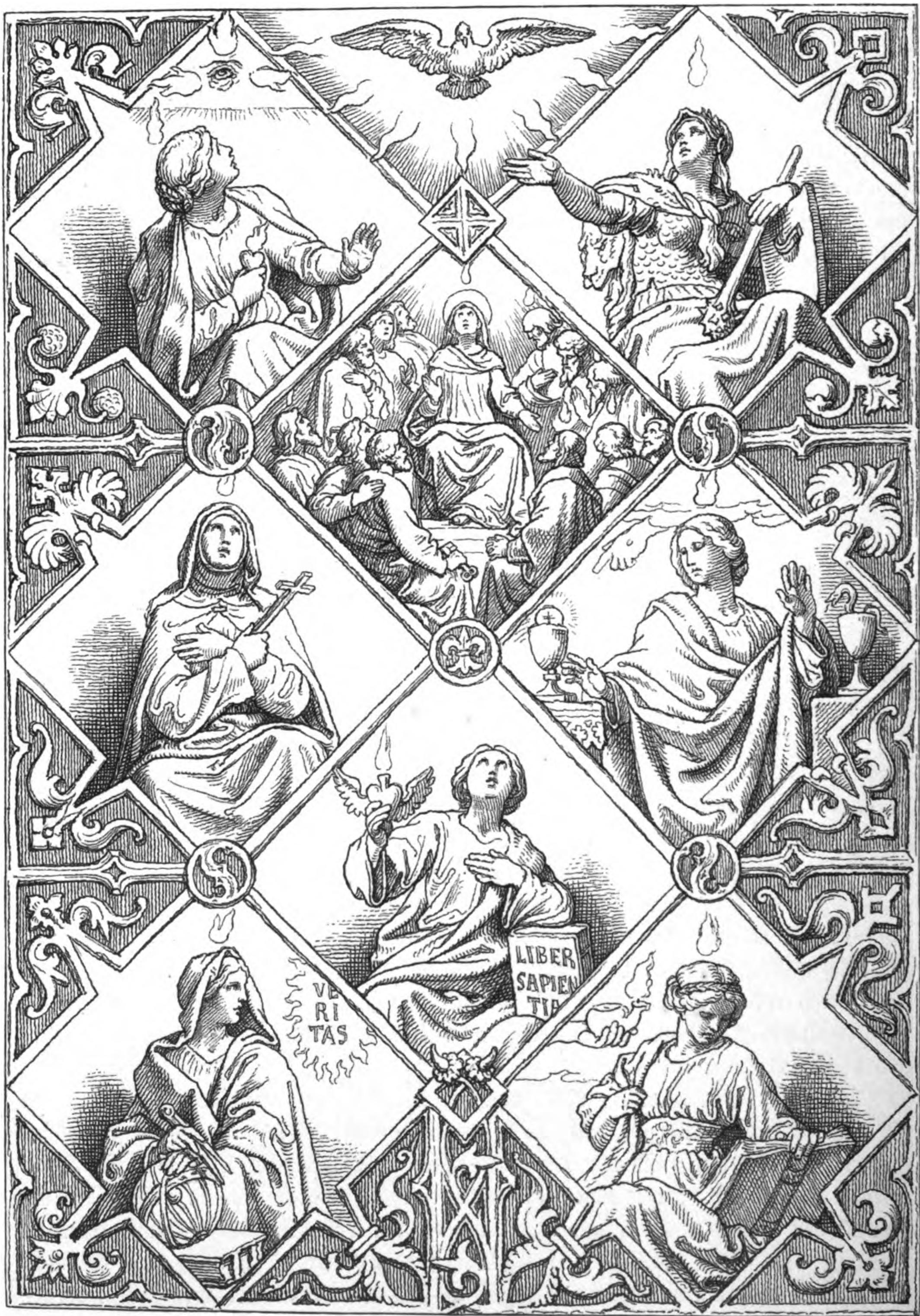
FEMTE KAPITLET.

Om Guds kärleks underbara verkan.

Jag prisar dig, himmelske fader, min herres Jesu Kristi fader, att du värdigas tänka på mig, arme syndare. O, du barmhertighetens fader och all hugsvalelses Gud, jag tackar dig, som ofta vederqvicker mig ovärdige med din tröst (2 Kor. 1, 3—4). Jag välsignar dig alltid och prisar dig tillika med din enfödde son och hugsvalaren, den helige ande, i all evighet. Eja, herre Gud, du min helige brudgum; när du kommer till mitt hjerta, då fröjdar sig allt det i mig är. Du är min ära och mitt hjertas glädje; du är mitt hopp och min tillflykt i vedermödans dag (Ps. 59, 17).

Men enär jag ännu är svag i kärleken och ofullkomlig i det goda, tränger jag till att af dig styrkas och tröstas. Besök mig för den skull oftare och undervisa mig med dina heliga lärdomar. Frigör mig från onda, syndiga lustar och rena mitt hjerta från alla otillbörliga begär, på det jag, helad och väl renad till den invärtes menniskan, varder beqväm att älska, stark att lida och ståndaktig att uthärda.

Kärleken är någonting stort och för visso en dyrbar skatt. Han allena gör hvarje tyngd lätt och bär med jemnmod alla vidrigheter. Utan att klaga drager han bördan och gör allt bittert sött och ljufligt. Kärleken till Jesus drifver menniskan att verka stora ting och uppväcker hennes håg att eftertrakta allt större fullkomlighet. Kärleken vill vara fri och lösgjord från all verldslig lusta för att icke blifva hindrad i sitt inre skådande, icke insnärjd af någon timlig fördel eller nedslagen af någon förlust. Ingenting är ljufvare

VE
RI
TAS
LIBER
SAPIEN
TIA

än kärleken, ingenting starkare, ingenting högre, ingenting vidsträcktare, ingenting gladare, ingenting fullkomligare eller bättre i himmelen och på jorden, ty kärleken är född af Gud och kan icke finna ro annat än öfver allt timligt hos Gud allena.

Den som älskar liksom flyger framåt på snabba vingar och är alltid glad, är fri och låter icke någonting hålla sig tillbaka. Han gifver allt för allt och eger allt i allt, ty han hvilar i den ene, allra högste, af hvilken allt godt kommer. Han ser icke på gåfvorna utan vänder sig uppåt öfver alla goda gåfvor till gifvaren. Kärleken vet ofta icke af något mått, utan hans varma ifver för honom öfver alla gränser. Kärleken känner ingen börda, aktar ingen möda, vill mer än han förmår, förebär aldrig några omöjligheter, emedan han menar allt vara för honom möjligt och lofligt. Derför har han kraft till allt och utför och fullbordar mycket, der den som icke älskar gifves upp och tröttnar. Kärleken vakar, och äfven sofvande sofver han icke, och uttröttad är han dock icke trött; intet tvång betvingar honom, ingen fasa förskräcker honom, utan som en flammande eld stiger han mot höjden och bryter segerrik alla hinder.

Ett högt rop i Guds öron är själens brinnande åstundan, då hon säger: »Min Gud, min kärlek! Du hel och hållen min, jag hel och hållen din.» Och den som älskar, han känner denna röst.

Utvidga derför mitt hjerta, att jag må kunna älska och att jag i mitt innersta må förnimma, huru ljufligt det är att älska, att förlora sig i kärlek, att simma i kärlek. Måtte kärleken uppehålla mig, då jag i öfvermått af värme och hänryckning lyftes upp öfver mig sjelf. Jag vill sjunga kärlekens sång, följa dig min älskade mot höjden. Min själ upplöse sig i ditt lof, då hon jublar af kärlek. Må jag älska dig mer än mig sjelf och mig sjelf blott för din skull samt i dig alla som rätt älska dig, såsom kärlekens lag bjuder som strålar fram från ditt ansigte.

Kärleken är snar, ren, mild, glad och älsklig, stark, tålig, trofast, klok, långmodig, manlig och söker aldrig sig sjelf. Ty så snart någon söker sig sjelf, faller han af från kärleken. Kärleken är omtänksam, ödmjuk och uppriktig, icke veklig, icke lättfärdig, icke fallen för fåfängliga ting, utan nykter, kysk, pålitlig, lugn och på sin vakt mot alla lustar. Kärleken är underdånig och hörsam dem som hafva att befalla, ringa och obetydlig i egna ögon, Gud hängifven och tacksam, alltid litande och förtröstande på honom, äfven då han döljer sitt ansigte, ty utan smärta lefver ingen i kärleken.

Den som icke är beredd att lida allt och foga sig efter sin älskades vilja är icke värd att kallas en som älskar. Den som älskar måste gerna tåla allt svårt och bittert för den älskades skull, och icke af någon vidrighet låta skilja sig från honom.

SJETTE KAPITLET.

Huru en sann kärlek pröfvas.

»Min son, du är ännu icke stark och förfaren i kärleken.»

»Hvarför, o herre?»

»Derför att du vid minsta motgång afstår från hvad du börjat och allt för begärligt söker efter tröst. Den som eger en sann kärlek består i frestelsen och tror icke fiendens listiga råd. Han fröjdar sig öfver mig i lyckan och han knotar icke i olyckan.

Den som är förfaren i kärleken fäster sig icke så mycket vid den älskades gåfva som vid gifvarens kärlek. Han skattar högre den goda viljan än det gifnas värde och sätter vännen öfver alla hans föräringar. En ädel kärlek stannar icke vid gåfvan utan sträcker sig öfver den, till dess han hvilar i mig. Derför är icke allt förloradt, om du möjligen någon gång icke har en så liflig förnimmelse af mig och mina heliga som du skulle önska. Ty den der ljufva och saliga känslan som du stundom erfar är en verkan af den närvarande nåden och en viss försmak af det himmelska fäderneslandet. Du bör icke allt för mycket räkna på henne, ty hon går och kommer. Men att strida mot sinnets onda begärelser och förakta djefvulens råd det är tecken på dygd och sedligt värde.

Låt derför icke bedraga dig af några främmande inbillningar, på hvad sätt de än må bibringas dig. Var fast i dina allvarliga beslut och i din uppriktiga tillförsigt till Gud. En bedräglig inbillning är det dock icke, om du någon gång känner dig upplyftad till himmelen och strax derpå återfaller i ditt hjertas vanliga dårskaper. Ty dessa lider du mer mot din vilja än du sjelfvilligt bedrifver dem, och så länge de misshaga dig och du strider mot dem, äro de dig mer till gagn än till skada.

Vet, att den gamle fienden på allt sätt traktar efter att qväfva din håg för det goda och hindra dig från hvarje heligt verk, såsom från att vörda de heligas minne, från den fromma hågkomsten af mitt lidande, från den helsosamma erinringen af dina synder, från vaksamhet öfver ditt eget hjerta och från det fasta beslutet att tillväxa i dygd. Han ingifver dig många onda tankar för att väcka leda och afsky och så draga dig från bönen och Guds ords läsande. En ödmjuk syndabekännelse misshagar honom, och kunde han, så skulle han ock afhålla dig från herrans bord. Tro honom icke och fråga icke efter honom, om han ock ofta för dig utlagt sina försåtliga snaror. Gif honom skulden, när han ingifver dig det som är ondt och orent, och säg till

honom: 'Gack bort, du orene ande! Blygs, eländige! Allt igenom oren är du, när du inger mig sådant. Vik ifrån mig, slemme förförare; du skall icke hafva någon del i mig, ty Jesus, den starke hjelten, är med mig och du måste komma på skam. Jag vill hellre dö och lida alla plågor än att vara med dig ens sinnad. Tig och var stum; jag vill icke höra dig mer, gjorde du mig än mera bekymmer. Herren är mitt ljus och min frälsning; för hvem skall jag väl rädas? (Ps. 27, 1). Om ock en här lägrar sig emot mig, så fruktar ändå icke mitt hjerta (Ps. 27, 3). Herren är min hjelpare, herren är min förlossare' (Ps. 19, 15).

Strid såsom en god stridsman (2 Tim. 2, 3), och om du ock stundom af svaghet skulle falla, samla då bättre krafter än förut och trösta på min än rikare nåd. Men vakta dig för fåfängligt sjelfbehag och för högfärd, ty derigenom varda många förförda och ofta slagna med obotlig blindhet. Till varning och till befästande i ödmjukhet lände dig sådant de högfärdigas fall, dessa som dåraktigt tänka högt om sig sjelfva.»

SJUNDE KAPITLET.

Huru man bör bevara Guds nåd i ett ödmjukt hjerta.

»Min son, det är nyttigast och säkrast att hålla gudaktighetens nåd förborgad, icke förhäfva dig öfver den, icke tala mycket om den eller visa dig betydande, derför att du eger den, utan fastmer hålla dig sjelf ringa och frukta, att du är densamma ovärdig. Man skall icke allt för begärligt hänga fast vid sådana ljufva förnimmelser, hvilka snart nog kunna förvandlas till sin motsats. När du är i besittning af Guds nåd bör du tänka på, huru arm och eländig du plägar vara henne förutan. Och icke beror det andliga lifvets förkofran blott derpå, att du eger hugsvalelsens nåd, utan äfven derpå, att du under ödmjukhet, sjelfförsakelse och tålamod bär hennes förlust, så att du icke kallnar af i din böneifver eller åsidosätter dina öfriga alldagliga pligter, utan efter bästa förmåga och insigt gerna fullgör hvad dig åligger och icke ger dig sjelf och allt förloradt för den tomhet och ängslan som du erfar i din själ.

Ty det gifves många som, då icke allt går dem efter deras önskan, strax blifva otåliga och tröga. Och dock står icke alltid menniskans väg i hennes egen makt, utan det tillkommer Gud att gifva och att trösta, när han vill och huru mycket han vill och hvem han vill, såsom honom bäst behagar,

och intet vidare. Några hafva af öfverdåd just med anledning af den gudaktighetens nåd som blifvit dem beskärd sjelfva gått fullkomligt under, emedan de velat uträtta mer än de förmått, icke betänkande sin litenhet, utan mera följande hjertats böjelse än förnuftets röst. Emedan de tagit sig före större värf, än som täcktes Gud, hafva de snart förlorat nåden. Och sedan de blifvit öfvergifna, hafva de blifvit fattiga och usla, dessa som velat fästa sitt näste vid himmelen. Så har jag handlat, på det de, förödmjukade och utarmade, måtte lära sig att icke flyga med egna vingar utan skyla sig under mina och hoppas på deras kraft. Nybörjare och de om mina vägar oerfarna kunna lätt förvillas och komma på afvägar, om de icke rätta sig efter deras råd, som ega större erfarenhet.

Vilja de för den skull hellre följa sin egen känsla än de mera erfarnas råd, så går det dem illa, om de eljest icke låta rubba sig från sin en gång fattade mening. De som sjelfva mena sig vara visa vilja sällan i ödmjukhet låta leda sig af andra. Bättre är ett måttligt vetande med ödmjukhet, än de största lärdomsskatter med fåfänga och egenkärlek. Det är dig nyttigare att ega litet än mycket, hvaröfver du kunde högfärdas. Ovist nog handlar den, som helt och hållet öfverlemnar sig åt glädjen och glömmer sin forna torftighet och den kyska gudsfruktan som rädes att förlora den en gång vunna nåden. Och icke har heller den en manlig vishet, som i motgångens och svårigheternas stund bär sig allt för försagdt åt och tänker och tror på mig mindre förtröstansfullt än han borde.

Den som i fredstiden visar sig allt för säker och trygg befinnes ofta, när strid hotar, mer än skäligt feg och nedslagen. Förstode du att alltid bevara ett ödmjukt och måttfullt sinne och dertill att väl styra och beherska dig sjelf, så skulle du icke så lätt falla i fara och komma förargelse åstad.

Det är ett godt råd att, när du märker andens ifver stiga, betänka, hvad som skall ske, när ljuset drar sig tillbaka. Och har detta inträffat, så tänk på, att ljuset än en gång kan framlysa, ehuru det till en tid fördolt sig, dig till varning, mig till ära.

En sådan pröfning är dig ofta nyttigare, än om allt ginge efter din önskan. Ty en menniskas värde beror icke derpå, att hon får många uppenbarelser och en riklig hugsvalelse, eller att hon är väl bevandrad i den heliga skrift eller att hon åtnjuter stort anseende, utan derpå, att hon är grundad i sann ödmjukhet och uppfyld af gudomlig kärlek, att hon städse enfaldigt och ödmjukt söker Guds ära, att hon aktar sig sjelf för intet och mindre än intet samt fröjdar sig mer att blifva smädad och förödmjukad än upphöjd och ärad.»

ÅTTONDE KAPITLET.

Huru man skall hålla sig ringa inför Gud.

Jag vill tala till herren, ändock jag är stoft och aska (1 Mos. 18, 27). Om jag tycker mig något vara, se, då står du mig emot och min ondska aflägger ett sannt vittnesbörd som jag icke kan jäfva. Men aktar jag mig föga, ja intet värd och afstår från all sjelfberömmelse och håller mig för stoft, hvilket jag ock är, då skall din nåd komma till mig, ditt ljus nalkas mitt hjerta och all sjelfkärlek, vore den än aldrig så obetydlig, skall sänkas ned i min intighets graf och tillintetgöras för evigt. Då visar du mig äfven, hvad jag är, hvad jag varit och hvarifrån jag kommit, ty ett intet är jag, ehuru jag en gång icke visste det. Blefve jag lemnad åt mig sjelf, se, ett intet och idel svaghet. Men om du plötsligt åter ser till mig, strax blir jag stark och uppfyld med ny glädje. Och det är högst underbart, att jag så hastigt kan blifva upplyftad och så nådeligen af dig omfattad, jag som af egen tyngd alltid drages nedåt.

Detta verkar din kärlek, som oförtjent förekommer mig, bistår mig i så många trångmål, beskyddar mig i de svåraste faror, och, om jag vill bekänna sanningen, ryckt mig undan olyckor utan tal. Då jag i min ondska älskade mig sjelf, gick jag förlorad för mig (Joh. Ev. 12, 25), men då jag sökte dig allena och älskade dig odeladt, fann jag både dig och mig och blef af kärlek till dig mig sjelf ett intet. Ty du, min allra käraste, handlar med mig öfver all min förtjenst och öfver allt hvad jag vågar bedja och hoppas.

Välsignad vare du, min Gud; ty fast jag är ovärdig allt godt, upphör dock aldrig din nåd och din oändliga godhet att göra väl mot äfven de otacksamma och dem, som vikit långt bort från dig. Omvänd oss till dig, på det vi måtte blifva tacksamma, ödmjuka och fromma, ty du är vår salighet, vår kraft och vår starkhet.

NIONDE KAPITLET.

Huru allt skall hänföras till Gud såsom dess högsta ändamål.

»Min son! Jag måste vara ditt högsta och yttersta mål, om du verkligen vill varda salig. Derigenom skola dina begär renas, hvilka eljest ofta hafva en olycklig riktning mot sig sjelfva och de skapade tingen. Ty om du i någonting söker dig sjelf, skall du strax taga af och förtorka till din inre menniska.

Derför hänför allt i yttersta hand till mig, ty det är jag, som gifvit dig allt. Betrakta hvarje enskildt ting såsom härflutet ur det högsta goda och led för den skull allt tillbaka till mig såsom dess ursprung.

Från mig hemtar liten och stor, fattig och rik friskt vatten såsom ur en lefvande brunn, och de som gerna och villigt tjena mig skola få nåd för nåd. Men den som vill söka sin berömmelse utom mig eller sin fröjd i något sitt eget skall icke ernå någon varaktig sann glädje eller få smaka hjertats frid, utan på mångfaldigt sätt hindras och ängslas. Du bör för den skull icke tillskrifva dig eller någon annan menniska något godt eller någon dygd, utan hänföra allt till Gud, utan hvilken menniskan hafver intet. Jag har gifvit allt, jag vill hafva allt tillbaka och med stort allvar fordrar jag tacksamhet.

Detta är den sanning, för hvilken all fåfäng ära måste gifva sig pa flykten, och der den himmelska nåden och den sanna kärleken fått inträde, skall ingen afund eller trånghjertenhet eller egenkärlek finna rum. Ty den gudomliga kärleken öfvervinner allt och ökar själens krafter. Är du i sanning vis, så skall du fröjda dig i mig allena, hoppas på mig allena, ty ingen är god utan Gud allena, som öfver allt bör prisas och i allt välsignas» (Luk. 18, 19).

TIONDE KAPITLET.

Huru ljuft det är att med försakande af verlden tjena Gud.

Nu vill jag åter tala och icke tiga; jag vill tala till min Gud, min herre och min konung som bor i höjden. O, huru stor din margfaldiga godhet, herre, hvilken du har förvarat åt dem som frukta dig (Ps. 31, 20). Hvad är du icke för dem som älska dig, för dem som tjena dig af allt hjerta? I sanning, outsäglig är sötman af ditt åskådande, hvilken du rikligen förlänar dem som älska dig. Deri har du förnämligast bevisat mig din kärlek, att du skapade mig, då jag ännu icke var till, att du återförde mig, då jag gick vilse fjerran borta, och att du bjöd mig älska dig.

O du, den eviga kärlekens brunn! Hvad skall jag säga om dig? Huru skall jag kunna förgäta dig, som värdigades tänka på mig, äfven sedan jag råkat i dödens och förderfvets våld? Du har öfver all förhoppning gjort stor barmhertighet med din tjenare och öfver all förtjenst bevisat honom nåd och godhet. Hvarmed skall jag vedergälla dig denna nåd? Ty det är icke allom gifvet att lemna allt, försaka verlden och helt och hållet egna sitt lif åt gudaktighetsöfningar. Och gör jag väl något stort dermed, om jag tjenar dig, som alla skapade varelser äro pligtiga att tjena? Nej, sådant må icke synas mig såsom något stort; men stort och underbart deremot är, att du velat upptaga en så arm och ovärdig till din tjenare och räkna honom bland dem du älskar.

Se, ditt är allt som jag hafver och hvarmed jag kan tjena dig. Och likväl tjenar du fastmera mig än jag dig. Se, himmel och jord har du skapat till menniskans tjenst (5 Mos. 4, 19); de stå redo att dagligen göra hvad du bjuder dem. Och liksom det till och med vore för litet, har du förordnat englarna att tjena menniskan (Hebr. 1, 14). Men allt öfverträffas dock deraf, att du sjelf velat tjena henne och gifvit dig ut för henne.

Hvad skall jag göra för alla dessa otaliga välgerningar? O, att jag kunde tjena dig alla mina lifsdagar! O, att jag blott en enda dag kunde tjena dig så som jag borde! Du är i sanning värd all tjenst, all ära och allt pris! Ja, du är min herre och jag din fattige tjenare, som är pligtig att tjena dig af alla mina krafter och aldrig förtröttas i ditt lof. Detta vill jag, detta åstundar jag, och min brist härutinnan värdes du nådigt fylla.

Det är en stor ära och en stor berömmelse att tjena dig och att försaka allt för din skull. Ty stor är deras lön, hvilka villigt gifva sig i din heliga

tjenst. Den helige andes allra ljufvaste tröst skola de få erfara, som af kärlek till dig hafva bortkastat all köttslig lusta; och hjertats fulla frihet skola de vinna, som för ditt namns skull trädt in på den smala vägen och låtit all verldslig omsorg fara.

O, hvilken härlig och salig tjenst, som gör menniskan rättsligen fri och helig. O, hvilket heligt stånd att vara en herrens tjenare; det gör människan lik englarna, väcker Guds välbehag, djeflarnas fasa och alla troendes vördnad. O, du saliga och evigt önskansvärda tjenst! Du medför det högsta goda och skänker en glädje som varar evinnerligen.

ELFTE KAPITLET.

Huru man skall pröfva och styra sitt hjertas begär.

»Min son, du måste lära mycket, som du ännu icke vet.»

»Hvad, o herre?»

»Att vara min vilja helt och hållet undergifven, att icke älska dig sjelf utan hvad mig är behagligt. Många begär upptända dig och drifva dig till handling men pröfva då noga, om det är för min ära eller för något ditt eget som du sträfvar. Är det för min skull, så må du väl vara nöjd, huru jag än handlar och styr, men ligger något eget under ditt nit, så har du deruti att se orsaken till din ängslan och oro.

Vakta dig för den skull att allt för begärligt hänga fast vid en önskan som du fattat utan att gå med mig till råds; du kan då efteråt måhända ångra och ogilla hvad i början behagade dig och du ifrigt eftersträfvade såsom det bästa. Följ icke genast hvarje känsla som synes god och förkasta icke strax allt som misshagar dig. Det är understundom nyttigt att vara återhållsam jemväl i goda sträfvanden och önskningar, på det man icke genom öfverdrifvet nit må förlora sitt inre fotfäste eller genom oskicklighet åstadkomma förargelse eller ock genom andras motstånd plötsligt råka i förvillelse och falla.

Men stundom måste man bruka våld mot sig sjelf, manligen stå emot de sinliga begären och icke akta på hvad köttet vill eller hvad det icke vill, utan fastmer bemöda sig att göra det, om ock motvilligt, anden underdånigt. Och så länge måste man tukta det och tvinga det till lydnad, till dess det är villigt till allt, lär att nöja sig med litet, att fröjda sig åt det som är ringa och icke knota öfver någon vidrighet.»

TOLFTE KAPITLET.

Huru man skall lära sig tålamod och att strida mot begären.

O herre Gud, jag ser, att tålamod är mig högeligen af nöden: I detta lifvet möta mig ju många svårigheter, och om jag ock har det väl beställdt med min frid, kan mitt lif dock icke vara utan sorg och strid.

»Så är det, min son. Och jag vill heller icke, att du söker en sådan frid som är utan frestelser och icke vet hvad vedermöda vill säga, utan äfven då skall du tro dig hafva funnit friden, när du varder öfvad i många anfäktningar och bepröfvad i mycken motgång.

Om du säger: 'jag kan icke lida så mycket'; huru skall du då kunna uthärda den kommande reningselden? Af tvenne onda ting bör man alltid välja det mindre. För att alltså kunna undgå den stundande evighetens plågor, må du i tålamod bära det närvarande onda för herrens skull. Eller menar du, att denna verldens barn hafva intet eller endast litet, som besvärar dem? Du skall icke finna det så, äfven om du uppsöker de allra sorgfriaste. Men, säger du, de hafva många fröjder och följa sin egen vilja, och derför taga de sitt lidande icke tungt. Ja, låt så vara; de må ega hvad de vilja; men huru länge, tror du, det skall vara?

Se, såsom en rök skola de försvinna, dessa som äro rika i denna verlden, och intet minne skall finnas qvar af deras framfarna lust. Men äfven medan de lefva här, njuta de ingen fröjd utan bitterhet, leda och farhåga. Ty just samma ting, i hvilka de hafva sin lust, blifva dem ofta en källa till straffande qval. Det sker dem rättvisa deruti, att då de otillbörligen trakta efter denna verldens fröjd, de icke kunna njuta den utan blygd och qval.

O, huru kort, huru bedräglig, huru slem och neslig är icke all sådan lust. Men i sin yra och blindhet förstå de det icke, utan likt oskäliga djur hasta de mot förderfvet blott för en ringa njutning under detta korta lif. Vandra då icke du, min son, efter dina lustar och försaka din egen vilja. Fröjda dig i herren, och han skall uppfylla ditt hjertas önskan (Ps. 37, 4). Ty söker du en sannskyldig glädje och hos mig din tröst, se, du skall känna det saligt att försaka verlden, att lösslita dig från jordisk vällust och i ersättning skall dig beskäras en ymnig hugsvalelse. Ju mer du afsäger dig all tröst af de skapade tingen, desto ljufligare och kraftigare tröst skall du finna i mig. Men derhän kan du dock icke komma utan att tillförene hafva

genomgått bedröfvelse och svåra strider. Gamla, inrotade vanor göra motstånd, men de kunna öfvervinnas af bättre vanor. Köttet skall väl knota, men det tyglas af andens allvar (Rom. 8, 13; Gal. 5, 16—17). Den gamle ormen skall väl söka reta och förbittra dig, men för bönen måste han fly, och den breda ingången till ditt hjerta tillspärras för honom genom nyttigt arbete.»

TRETTONDE KAPITLET.

Om undergifvenhet och lydnad efter Jesu Kristi föresyn.

»Min son! Hvar och en som vill undandraga sig lydnad, han undandrager sig Guds nåd, och den som söker enskild fördel, förlorar den för alla gemensamma. Den som icke gerna och villigt lyder bevisar dermed, att köttet hos honom ännu icke är till fullo kufvadt utan spjernar emot och knorrar. Lär dig då att utan gensägelse lyda dem du bör lyda, såframt du annars vill råda öfver ditt eget kött. Ty hastigare öfvervinnes den yttre fienden, om den inre menniskan icke blifvit sköflad på kraft. Själen har ingen svårare och värre fiende än dig sjelf, om du icke är ens med anden. Du måste allt igenom försaka dig sjelf, om du vill blifva herre öfver ditt kött och blod. Men just derför att du älskar dig sjelf så öfvermåttan, rädes du att gifva dig helt och hållet in under en annans vilja. Hvad stort låge väl deruti, om du, som är stoft och ett intet, för herrens skull vore en menniska hörsam, då jag, den allsmäktige och allra högste, alltings skapare, för din skull varit menniskor i ödmjukhet undergifven? Jag blef den ödmjukaste och ringaste bland alla, på det du genom mitt saktmod skulle lära dig besegra din högfärd. Lär dig lyda, du stoft! Lär dig ödmjukhet, du mull och aska, ja lär dig böja ditt hufvud under oket, att bryta din vilja och vara alla underdånig!

Harmas öfver dig sjelf och tål intet öfvermod hos dig. Håll dig så liten och obetydlig, att alla kunna gå fram öfver dig, såsom man trampar gruset på en väg. Hvad har du väl att klaga öfver, o menniska, du som allt igenom är ett intet. Hvarmed kan du, orene syndare, möta dem som banna dig, du som så ofta förtörnat Gud och mångfaldigt förtjent helvetet. Men mitt öga har skonat dig, ty din själ var mig dyr, och jag ville du skulle se min kärlek, genom mina välgerningar lära dig tacksamhet, alltid vara lydig och ödmjuk samt med tålamod lida all försmädelse.

OBEDIENTIA. PATIENTIA.

FJORTONDE KAPITLET.

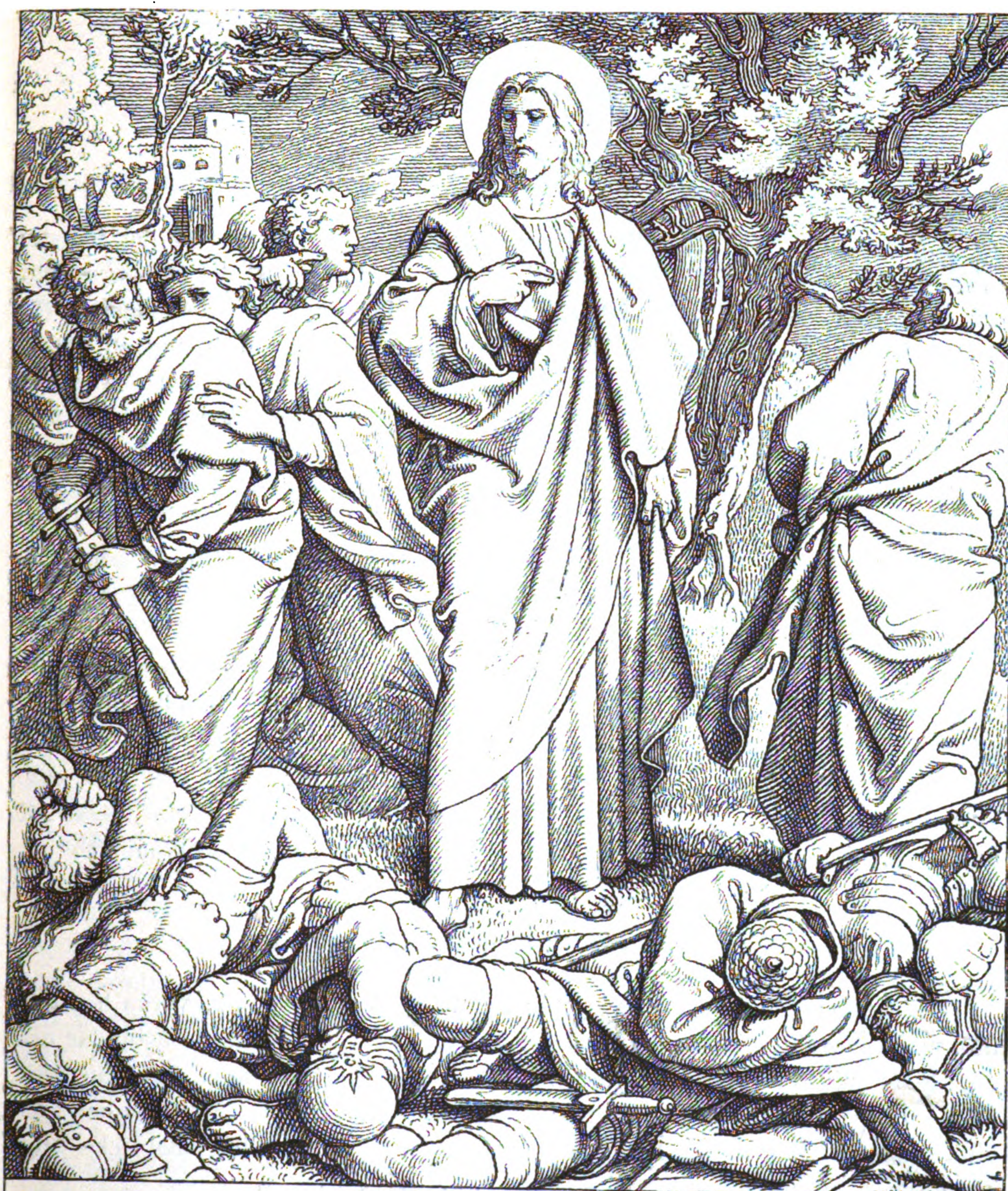
Huru man bör betrakta Guds hemlighetsfulla domar för att icke yfvas öfver det goda man eger.

Du låter dina domar bryta in öfver mig, herre; med fruktan och bäfvan slår du mina ben, och min själ förfäras svårligen. Jag fasar vid den tanken, att himlarna icke äro rena inför ditt ansigte (Job 15, 15). Har du hos englarna funnit synd och icke skonat ens dem (Job 4, 18; 2 Petr. 2, 4), hvad skall då vederfaras mig? Hafva icke stjernor fallit från himmelen (Joh. Upp. 6, 13), och jag eländige, hvad har då jag att vänta? Sådana, hvilkas gerningar högt prisades, hafva fallit djupt och dem, som njöto englars spis (Ps. 78, 25), har jag sett förlusta sig med draf (Luk. 15, 16).

Ingen helighet består, om du, herre, drager din hand tillbaka. Ingen vishet hjelper, om du upphör att styra. Ingen kraft båtar, om du icke styrker. Ingen kyskhet är säker, om du icke skyddar den. Ingen sjelfaktsamhet bevarar, om din heliga vakt icke är när. Ty öfvergifvas vi af dig, varda vi nedslagna och förgås, men när du är hos oss, upprättas vi och lefva. Vi äro svaga och vacklande, men genom dig blifva vi starka och stadiga; vi äro ljumma, men du gör oss brinnande.

O, huru ödmjukt och ringa bör jag icke tänka om mig sjelf och för platt intet akta det goda som jag trott mig ega. O herre, huru djupt måste jag icke underkasta mig dina outransakliga domar, då jag hos mig icke finner något annat än intet och åter intet. O börda, du centnertunga, o haf, du gränslösa, att jag öfver allt i mig icke finner något annat än intet. Hvar är nu min härlighet? Hvar är nu tilliten till förmenta dygder? All fåfänglig ära uppslukas i djupet af dina domar öfver mig.

Hvad är allt kött inför ditt ansigte? Kan leret berömma sig mot krukomakaren? Kan den som af hjertat är Gud hängifven uppblåsas af fåfängligt smicker? Hela verlden kan icke komma den att förhäfva sig, som sanningen gjort sig underdånig; och icke låter den röra sig af alla tungors pris, som har sitt hopp till Gud. De som prisa honom, se, de äro ju sjelfva ett intet och försvinna med ljudet af sina ord, men herrens sanning blifver evinnerligen (Ps. 117, 2).

Hvem söken I?
Jesum af Nazaret!
Jag är det!

FEMTONDE KAPITLET.

Huru man skall bedja.

»Min son! Säg uti allt: Herre, ske din vilja! Herre, är det till din ära, så ske det i ditt namn! Herre, om du ser, att det är mig nyttigt och gagneligt, så gif mig det dig till ära. Men finner du det skadligt för mig och icke befordrande min själs frälsning, så tag ifrån mig en sådan åstundan. Ty icke hvarje önskan är af den helige ande, om den ock synes menniskor god och loflig. Det är svårt att med sanning afgöra, om en god eller en ond ande drifver dig att åstunda det eller det, eller om du till äfventyrs dertill förmås af din egen ande. Många hafva på sistone blifvit bedragna, som från början trott sig ledda af en god ande.

Derför skall du alltid med gudsfruktan och ödmjukhet åstunda och bedja om det som synes ditt hjerta önskvärdt och framför allt underkasta dig min vilja, hemställa allt till mitt välbehag och säga sålunda:

'Herre, du vet hvad mig är nyttigast; gör hvad dig godt synes. Gif mig, hvad du vill och huru mycket du vill och när du vill. Handla med mig efter din vishet och ditt goda behag, dig till ära. Sätt mig, hvar du vill, och gör med mig hvad som helst. I din hand är jag, vänd och vrid mig, huru du vill. Herre, se din tjenare redo till allt, emedan jag icke begär att lefva mig utan dig. O, att jag kunde göra det värdigt och fullkomligt'.»

Bön om nåd att göra Guds vilja.

Mildaste herre Jesu, förläna mig din nåd! Var med mig, verka hos mig ditt verk och stå mig stadigt bi intill ändan. Gif, att jag alltid åstundar och vill hvad dig är kärt och välbehagligt. Din vilja vare min, och min vilja följe alltid din och öfverensstämme fullkomligt med henne. Att vilja och icke vilja vare ett hos mig och dig, och må jag icke kunna vilja eller icke vilja annat än hvad du vill eller icke vill.

Hjelp mig att dö från allt som är i verlden och att för din skull gerna se mig okänd och föraktad. Men framför allt gif mig nåd att hvila i dig och der stilla mitt hjerta. Du hjertats sanna frid, du min endaste ro! Utom dig är allt tungt och oroligt! I din frid, det är i dig, du enda, högsta och eviga goda, vill jag somna in och roligt hvila. Amen.

SEXTONDE KAPITLET.

Huru sann tröst skall sökas hos Gud allena.

Hvad jag kan begära och hoppas till min tröst väntar jag icke här utan i det tillkommande; ty om jag ock egde all verldens glädje och kunde njuta de fröjder hon har att gifva, visst är, att det icke kunde vara länge. Derför skall du min själ icke hafva din fulla tröst och glädje utom i Gud, som hugsvalar de arma och tar sig an de ödmjuka.

Bida något litet, o min själ; bida herrens löfte och du skall i himmelen få allt godt tillfyllest. När du alltför omåttligt traktar efter det närvarande, skall du förlora det eviga och himmelska. Det timliga må du bruka, det eviga åstunda. Med timliga ting kan du icke tillfredsställas, ty du är icke skapad till deras njutande.

Om du ock egde allt hvad skapadt är, du skulle icke vara lycklig och salig; utan i Gud som skapat allt hvilar all din lycka och salighet, icke en sådan som verldens fåvitska barn älska och prisa, utan en sådan som de Kristtrogna, de fromma förbida och hvaraf de andligt sinnade och renhjertade, hvilkas umgängelse är i himmelen, understundom känna en försmak. Fåfäng och af kort varaktighet är all mensklig tröst. Salig och sann är den hugsvalelse som sanningen ingjuter i hjertat. Den fromme har alltid sin tröstare, Jesus, hos sig och säger till honom: »Blif när mig, herre Jesu, alltid och allestädes. Vare det min glädje att undvara all mensklig tröst. Och om jag jemväl måste vara i saknad af din tröst, vare då din vilja och din rättvisa pröfning min högsta hugsvalelse. *Ty du går icke ständigt till rätta och behåller icke vrede evinnerligen*» (Ps. 103, 9).

SJUTTONDE KAPITLET.

Huru man bör kasta all omsorg på Gud.

»Mitt barn, låt mig göra med dig såsom jag vill; jag vet hvad som gagnar dig. Du tänker som en menniska och dömer i många ting såsom dina menskliga begär vilja hafva det.»

Herre, det är sant hvad du säger. Din omsorg om mig är större, än den jag sjelf kan hafva. Den står sin undergång nära som icke kastar alla sina bekymmer på dig. Herre, blott min vilja fast och ärligt håller sig intill dig, så handla med mig såsom dig täckes. Ty det du gör kan icke vara annat än godt. Vill du jag skall vandra i mörker, prisar jag dig; och vill du jag skall omstrålas af ljus, vare du ock derför prisad. Värdigas du trösta mig, välsignar jag dig, och vill du sända mig bedröfvelse, välsignar jag dig likväl.

»Så bör du vara till sinnes, mitt barn, om du önskar vandra med mig: lika färdig till sorg som till glädje, lika gerna lida brist och fattigdom som lefva i rikedom och öfverflöd.»

Herre, för din skull lider jag gerna hvad du behagar sända mig. Med samma sinne vill jag af din hand mottaga godt och ondt, ljuft och ledt, glädje och sorg och tacka dig för allt. Bevara mig för synd och jag skall icke frukta hvarken döden eller helvetet. Blott du icke förkastar mig för evigt och icke utstryker mig ur lifvets bok, skall intet ondt skada mig, huru stort det än vore.

ADERTONDE KAPITLET.

Huru man efter Kristi föresyn skall med tålamod fördraga all timlig vedermöda.

»Min son, jag steg ned från himmelen för din frälsnings skull och tog på mig ditt elände icke af tvång utan af kärlek, på det du skulle lära dig att tåligt och utan knot bära lifvets vedermödor. Ty från min födelsestund intill min död på korset var mitt lif uppfyldt af lidande; af timligt

godt egde jag intet; klagan öfver mig hörde jag ständigt; spott och hån bar jag saktmodigt; för mina välgerningar fick jag otack, för mina under smädelse, för min lära hädelse.»

Herre, enär du var tålig under hela ditt lif och i allt gjorde din faders vilja, så är ju billigt, att jag, arme syndare, gerna fogar mig efter din vilja och för min salighets skull bär detta skröpliga lifvets börda, så länge dig behagar. Ty om också det närvarande lifvet kännes tungt, så kan det genom din nåd bära mycken frukt; ja, genom din och dina heligas föresyn blir det för de svaga icke blott drägligt utan till och med ljufligt. Det är ock rikare på tröst än fordom, under det gamla förbundets tider, då himmelens port var liksom stängd och vägen till Guds rike mörkare, emedan så få sökte derefter. Men till och med de som då voro rättfärdiga och bestämda till salighet kunde icke ingå i himmelriket före din pina och utan din heliga döds förtjenst.

O, huru innerligt bör jag då icke tacka och prisa dig, herre, som värdigats visa mig och alla troende den rätta vägen till ditt eviga rike. Ty ditt lif är vår väg och i heligt tålamod följa vi dig, vår salighetshöfding. Hade du icke gått före och undervisat oss, hvem skulle hafva bekymrat sig om att taga ett steg framåt? Ack, huru många skulle icke stanna, om de icke hade ditt lysande föredöme framför sig. Se, vi äro likväl ljumma, änskönt vi förnummit dina ord och under; huru skulle det då vara, om vi icke i dig hade ett sådant ljus att följa?

NITTONDE KAPITLET.

Huru man skall bära oförrätter och hvem som kan kallas rätt tålig.

»Hvad har du att säga, min son? Tystne din klagan! Betrakta mitt och andra heligas lidande! Ännu har du icke kämpat allt intill blods (Hebr. 12, 4). Föga har du lidit i jemförelse med dem, som lidit så mycket, blifvit så svårt frestade, så grymt plågade, så mångfaldigt pröfvade och öfvade. Drag dig för den skull till minnes andras större lidanden, så skall du lättare kunna bära dina egna mindre. Och om de icke synas dig små, så se till, om det icke kommer af din otålighet. Dock — de må vara stora eller små, beflita dig blott att bära allt med tålamod.

Ju bättre du bereder dig att lida, desto visare handlar du och desto

större blifver din lön. Du skall så mycket lättare bära lidandet, om du genom allvarlig öfning förberedt dig derpå. Säg icke: jag kan icke tåla detta af en sådan menniska; något sådant *bör* jag icke tåla; hon har tillfogat mig stor skada och förebrått mig saker hvarpå jag aldrig tänkt; af en annan kunde jag möjligen lida det, om det gälde någonting för hvilket jag ansåge mig böra lida.

Sådana tankar äro dåraktiga och vid dem besinnar du ej hvad tålamod är och af hvem det en gång skall få sin lön, utan du fäster dig mer vid personer och den oförrätt dig tillfogats.

Den är icke sant tålig som icke vill lida mer än honom för godt synes och blott af dem det behagar honom. En verkligt tålig man fäster sig icke vid, hvem som öfvar honom i tålamod, vare sig det är hans förman eller hans jemlike eller hans underlydande, om det är en god och from menniska eller en ovärdig och gudlös. Utan huru mycket och huru ofta och af hvem helst han får lida, tager han emot det med tacksamhet likasom af Guds hand och anser det för en stor vinning, emedan hvad man än lider för herrens skull, det må nu vara huru obetydligt som helst, skall icke sakna sin lön.

Var för den skull redo till strid, om du vill vinna seger. Utan strid kan du icke vinna tålamodets krona. Vill du icke lida, så afsäger du dig henne. Men vill du bekrönas med ära, så strid som en man och lid med tålamod. Utan möda vinnes ingen hvila, utan strid ingen seger.»

Herre, gör genom din nåd möjligt för mig hvad som efter naturen synes omöjligt. Du vet, att jag blott föga förmår lida och att jag snart blir modfäld vid minsta svårighet. Låt hvarje pröfning som du sänder blifva mig kär och dyrbar för ditt namns skull, ty att lida bedröfvelse för din skull är helsobringande för min själ.

TJUGONDE KAPITLET.

Om bekännandet af egen svaghet och om det närvarande lifvets elände.

Jag vill bekänna emot mig sjelf min orättfärdighet; jag vill bekänna inför dig, herre, min svaghet (Ps. 32, 5). Ofta är det en ringa sak som nedslår och bedröfvar mig. Jag föresätter mig att handla beslutsamt, men blott en obetydlig frestelse gör mig vacklande. En den allra minsta omständighet

är ofta upphof till de svåraste frestelser, och när jag tror mig blott aldrig så litet säker, finner jag mig, förrän jag vet af det, slagen till jorden af en svag flägt.

Se derför, herre, till min ringhet och bräcklighet; du känner den väl. Förbarma dig öfver mig och ryck mig undan eländet, att jag icke må nedsjunka deri, min själ till evigt förderf (Ps. 69, 16). Det som så ofta plågar mig och kommer mig att blygas inför dig är, att jag så lätt faller och är så svag att motstå mina lustar. Och om jag också icke med bifall lyssnar till dem, kännes det dock tungt och svårt att ständigt se mig anfallen och det är min sorg att dagligen lefva i strid. Jag känner min svaghet deraf, att onda tankar och föreställningar lättare uppstå hos mig än gifva vika, sedan de en gång uppstått.

O du starke Israels Gud, alla trogna själars värn och försvar, se till din tjenare i hans möda och sorg och bistå honom i alla hans företag. Styrk mig med himmelsk kraft, att icke den gamla menniskan, det usla köttet, som ännu icke är kufvadt af anden, kommer till välde hos mig, detta kött som bör bekämpas intill mitt sista andedrag i denna eländiga verld. Ack, hvad är väl detta lif, der sorgen aldrig släpper sitt tag och veklagan aldrig tystnar, der snaror hota hvarje steg och fiender listigt lura. Ty den ena pröfningen och sorgen aflöser den andra, ja till och med under det man strider mot en, sällar sig ännu en oförmodadt till.

Och huru kan man väl älska ett sådant lif, fullt af så mycken bitterhet och underkastadt så mången nöd och farlighet? Huru kan man ens kalla det för lif, som alstrar så mycken död och förödelse? Och ändock blir det älskadt och mången söker deri sin hela lust. En allmän klagan förspörjes väl, att verlden är falsk och full af flärd, och dock har man svårt att draga sig undan henne, ty köttets begärelser äro mäktiga. Det ena lockar oss älska henne, det andra bjuder oss förakta henne; att älska henne: köttets begärelse, ögonens begärelse och ett högfärdigt lefverne (1 Joh. 2, 16), att känna leda och afsmak för henne: det rättfärdiga straff och elände, som följa synden.

Men tyvärr går oftast den onda begärelsen af med seger i ett af verlden bedåradt sinne; att stingas af törnen gäller för ett sådant såsom vällust, emedan det icke fått smaka och se, huru ljuflig herren är, och icke lärt känna den inre skönhet som dygden eger. Men de som helt och hållet draga sig undan verlden och beflita sig om att i helig tukt lefva för Gud, de äro icke oerfarna om den Guds ljuflighet som är utlofvad åt dem som lida och försaka, och de se uppenbart, huru verlden bedrager sig sjelf och på mångfaldigt sätt bedrages.

TJUGUFÖRSTA KAPITLET.

Huru man öfver allting skall hafva sin ro i Gud, det högsta goda.

Öfver allt och i allt skall du, min själ, städse söka din ro i herren, ty han är de heligas eviga frid. Gif mig, mildaste herre Jesu, nåd att söka min ro i dig öfver allt skapadt, öfver all lycka och fägring, ära och härlighet, makt och värdighet, öfver allt vetande och skarpsinne, konst och rikedom, njutningar och fröjder, öfver allt smicker och loford, allt ljuft och trösterikt, löften och förhoppningar, förtjenster och önskningar, öfver alla gåfvor och välgerningar som du värdigas förläna, öfver all fröjd och salighet som mitt hjerta kan njuta, öfver englar och erkeenglar och all himmelens här, öfver allt synligt och osynligt, ja öfver allt som icke är *du sjelf*, min herre och min Gud.

Ty du, herre, är öfver allt den bäste, den högste och den mäktigaste. Du allena är dig sjelf nog, du allfullkomlige; du är den mildaste, trösterikaste, ljufvaste och ende tillbedjansvärde, du är den härligaste och ärorikaste, i hvilken allt godt och fullkomligt finnes, har funnits och skall finnas. Och derför synes mig allt som du gifver utom dig sjelf ringa och otillfredsställande, liksom allt hvad du uppenbarar om dig och hvad du lofvar mig, när jag icke får se dig sjelf och ega dig fullkomligt, ty mitt hjerta kan icke finna någon sann ro, någon fullkomlig tillfredsställelse, om det icke hvilar i dig och upplyfter sig öfver allt annat godt, öfver allt hvad skapadt är.

O min käraste brudgum, Jesus Kristus, du renaste kärlek, du herre öfver allt skapadt! Hvem gifver mig den sanna frihetens vingar, att jag må flyga till dig och hos dig finna min ro? O när skall mig förunnas att till fullo frigjord få smaka och se, huru ljuflig du är, herre, min Gud. När får jag så fullkomligt blifva ett med dig, att jag af kärlek icke längre känner mig, utan dig allena, känner dig så, som man eljest aldrig känner någon, öfver all måtta, på ett sätt som icke är hvar man kunnigt? Men nu suckar jag ofta och bär mitt elände med smärta; ty i denna jemmerdal möter mig mycket ondt som ofta förvirrar, ängslar och fördystrar mig, ännu oftare hindrar mig, drager mig utåt, lockar och insnärjer mig, så att jag icke fritt kan gå till dig och kasta mig i din kärleks famn, som alltid är öppen för dina heliga. Låt dig bevekas af mina suckar och mitt stora elände här på jorden.

O Jesu, Guds härlighets sken, min själs tröst under hennes främlingsskap härnere! Dig närmar sig min mun utan ord, och min tystnad talar till

dig. Huru länge dröjer du, herre, att komma? Kom till mig, din fattige tjenare, och gör mig glad! Räck mig din hand och fräls mig ur all min nöd! Kom, o kom, ty utan dig har ingen enda dag, ingen enda stund för mig någon glädje, ty du allena är min fröjd, och är du borta, står mitt bord tomt. Jag är mycket olycklig och på visst sätt såsom en fånge slagen i fjettrar, till dess du kommer i din ljusgestalt och vederqvicker mig, skänker mig frihet och låter ditt ljufva ansigte lysa öfver mig.

Må andra söka hvad dem lyster! Min glädje är och skall aldrig vara något annat än du, min Gud, mitt hopp, min eviga salighet. Jag vill icke tiga, icke upphöra att bedja, förrän din nåd åter kommer till mig och du säger:

»Se, här är jag! Se, jag kommer till dig, ty du åkallade mig. Dina tårar och din själs trängtan, ditt saktmod och ditt hjertas bittra sorg hafva bevekt mig och dragit mig till dig.»

Och jag svarar: jag har åkallat dig, jag har bedt att få ega dig. Nu är jag beredd att försaka allt för din skull. Ty du har först uppväckt mig till begär efter dig. Var derför prisad, herre, du som efter din stora barmhertighet bevisat din tjenare en sådan nåd. Och hvad har din tjenare mer att säga, än att han böjer sig i stoftet inför dig och ödmjukar sig, alltid ihågkommande sin synd och uselhet? Ty dig är ingen lik i himmelen och på jorden. Dina verk äro ganska goda, dina domar rätta och din försyn leder allt. Pris och ära vare dig, du fadrens vishet. Dig prise och välsigne min mun, min själ och allt hvad skapadt är.

TJUGUANDRA KAPITLET.

Huru man bör erinra sig Guds mångfaldiga välgerningar.

Öppna, herre, mitt hjerta för din lag och lär mig vandra i dina bud. Gif mig nåd att förstå din vilja och att med vördnad städse erinra mig dina välgerningar, på det jag värdigt må kunna tacka dig. Men jag vet och bekänner, att jag icke ens för den minsta af dem kan bringa dig den tack som jag är skyldig. Jag är för ringa till all den godhet du visat mig, och då jag tänker på ditt ädelmod, känner jag mig tillintetgjord inför dess öfversvinneliga storhet.

Allt hvad vi hafva till kropp och själ, inre och yttre, naturligt och öfver-

naturligt, är alltsammans din gåfva och prisar dig, du milde och gode gifvare, af hvilken vi undfått allt vårt goda. Och om den ene fått mer, den andre mindre, så är dock allt ditt och utan dig kan ingen hafva det allra minsta. Den som fått mera kan då icke skryta öfver någon sin förtjenst, förhäfva sig öfver andra eller ringakta dem som fått mindre, ty den är den störste och den bäste som tillskrifver sig sjelf minst och som innerligt frambär sin tacksamhet. Och den som anser sig sjelf ringare och ovärdigare än alla, han är den som är bäst skickad att mottaga ännu större nåd.

Men den som fått mindre bör icke sörja och beklaga sig deröfver eller afundas dem som fått mer, utan hellre akta på dig och prisa din godhet just derför, att du förlänar dina gåfvor så rikligen, så oförtjent, så gerna och utan anseende till personen. Allt är af dig och derför skall man i allting prisa dig. Du vet hvad som gagnar hvar och en; och hvarför den ene fått mer, den andre mindre, deröfver tillkommer det icke oss att döma, utan dig som känner hvars och ens förtjenst och duglighet.

Dessutom håller jag det för en stor lycka att icke hafva mycket, som i utvärtes måtto och efter menniskors sätt att döma är högt och prisvärdt. Den som nemligen ser sig vara fattig och ringa behöfver icke allenast icke känna detta såsom en börda, en sorg eller låta sig nedslås deraf, utan fastmer ega sin tröst och sin glädje deri, att du, herre, till vänner och tjenare utvalt de fattiga, de ödmjuka, de af verlden föraktade. Bevis härpå äro sjelfva dina apostlar som du har satt till furstar öfver hela jorden. De vandrade här i verlden utan att klaga, ödmjuka och enfaldiga, utan arghet och svek, så att de till och med fröjdade sig att lida smälek för ditt namns skull och med stor glädje omfattade sådant som förfärar verlden. Ingenting bör alltså göra den som älskar dig och erkänner dina välgerningar så glad som vissheten derom, att på honom fullbordas din vilja, din eviga skickelses goda behag. I denna visshet bör han finna en sådan tillfredsställelse och en sådan tröst, att han lika gerna vill vara den minste, som en annan den ypperste, att han är lika nöjd med den nedersta som med den öfversta platsen, lika gerna ser sig föraktad, förskjuten, utan namn och rykte i verlden, som ärad och upphöjd öfver andra. Ty din vilja och kärleken till din ära bör hos honom intaga första rummet samt trösta och behaga honom mer än allt godt som är honom förlänadt eller någonsin kan honom förlänas.

TJUGUTREDJE KAPITLET.

Om fyra ting som befordra hjertats frid.

»Min son! Jag vill nu visa dig vägen till frid och sann frihet.»

Gör det, herre, ty det är mig ljufligt att höra.

»*Beflita dig, min son, att hellre göra en annans vilja än din egen.*

Välj alltid det mindre framför det större.

Sätt dig alltid nederst och sök att vara alla underdånig.

Bed och åstunda alltid, att Guds vilja i dig måtte fullbordas.

Se, den så gör, vandrar framåt mot fridens och rolighetens land.»

Herre, detta ditt tal är kort men innefattar stor fullkomlighet. Orden äro få, men innehållet stort och välsignelserikt. Kunde jag blott troget bevara det, så skulle inga bekymmer så lätt uppstiga i mig. Ty så ofta jag känner mig illa tillfreds och nedstämd i mitt sinne, finner jag mig hafva afvikit från denna lära. Men du, som allt förmår och städse med välbehag ser själens förkofran, gif mig ännu rikare nåd, att jag må kunna hålla dina bud och fullborda min helgelse.

Bön mot onda tankar.

Herre, min Gud, vik icke bort ifrån mig (Ps. 71, 12). O min Gud, se till mig och hjelp mig, ty onda tankar hafva uppstått i mig och stor bäfvan har gripit min själ. Huru skall jag oskadad kunna gå igenom allt detta? Huru öfvervinna det?

»Jag», säger herren, »vill gå framför dig och jag vill nedslå de stora och högfärdiga på jorden. Jag vill öppna ditt fängelses portar och uppenbara förborgade hemligheter» (Es. 45, 2—3).

Herre, gör såsom du nu säger, och alla onda tankar

skola vika för ditt ansigte. Mitt hopp och min enda tröst är att fly till dig i all min nöd, förtrösta på dig, ur mitt hjertas innersta åkalla dig och tåligt bida din hjelp.

Bön om sann upplysning.

Förhärliga mig, gode frälsare, med det eviga ljusets klarhet och förskringra mitt hjertas mörker. Sätt en gräns för mina vidt utsväfvande tankar och hämma de frestelser som våldsamt ansätta mig. Bistå mig med din kraftiga hand och besegra vilddjuren, jag menar de onda begären, på det frid må herska och ditt lof fullkomligt ljuda i din helgedom, det är i ett rent samvete. Näps vädret och stormarna; säg till hafvet: *var stilla;* säg till nordanvinden: *blås icke;* och det skall varda stilla lugnt.

Sänd ut ditt ljus och din sanning att lysa öfver jorden (Ps. 43, 3); den öde och tomma jorden är jag, till dess du upplyser mig. Utgjut din nåd som regn från höjden och svalka mitt hjerta med himmelsk dagg; låt andaktens källor flöda och uppfriska jordens anlete, på det hon må bära god och härlig skörd. Upprätta min själ som tryckes ned af syndernas börda och väck min astundan efter det himmelska. När jag så smakat sötman af en högre lycksalighet, skall jag snart ledas att tänka på det jorden tillhör.

Tag mig och slit mig lös från all den förgängliga fröjd som de skapade tingen kunna gifva, ty de förmå icke alls stilla mitt begär och förläna mig en varaktig tröst. Fäst mig vid dig med kärlekens oupplösliga band, ty du allena är nog för dem som älska dig och utan dig är allt intet.

TJUGUFJERDE KAPITLET.

Huru man bör undvika att förvetet ransaka och döma om andras lefverne.

»Min son, tag dig till vara för förvetenhet och gör dig icke besvär med hvad dig icke tillkommer. Hvad har du att skaffa med det eller det? Följ du mig (Joh. Ev. 21, 22); ty hvad angår dig, om den här är det eller det, och den der handlar och talar så eller så. Du behöfver icke svara för andra, utan för dig sjelf skall du göra räkenskap; och hvarför då blanda sig

i andras angelägenheter? Se, jag känner alla, och allt som sker under solen ser jag, och jag vet, huru det förhåller sig med hvar och en, hvad han tänker, hvad han vill och efter hvilket mål han sträfvar. Lägg för den skull allt i mina händer, men håll dig sjelf stilla och låt de oroliga göra sig sjelfva och andra så mycken oro dem lyster. Hvad de gjort och sagt skola de en gång svara för, ty mig kan ingen bedraga.

Eftersträfva icke glansen af ett stort namn och icke heller förtrolighet och vänskap med många, ty sådant gör ditt sinne förströdt och ditt hjerta oroligt. Jag vill gerna tala med dig och uppenbara dig det förborgade, blott du troget vill afvakta min ankomst och upplåta för mig ditt hjertas dörr. Var försigtig, vaksam i bönen (1 Petr. 4, 7), och ödmjuk i allting.»

TJUGUFEMTE KAPITLET.

Hvaruti hjertats säkra frid och en sann förkofran består.

»Min son! Jag sade till mina lärjungar: *Frid efterlemnar jag åt eder; min frid gifver jag eder; icke gifver jag eder såsom verlden gifver* (Joh. Ev. 14, 27). Frid åstunda alla, men hvad som hör till en sann frid, derom bekymra sig icke alla. Min frid är hos dem, som äro af hjertat ödmjuka och saktmodiga (Matt. 11, 29). Du skall bevara den under stort tålamod. Om du lyssnar till mig och följer mina bud, skall du få njuta mycken frid.»

Hvad skall jag då göra?

»Var alltid uppmärksam på dig sjelf, hvad du gör och hvad du säger; all din sträfvan gånge derpå ut att vara mig allena till behag och åstunda intet utom mig. Dessutom — öfver andras ord och gerningar må du icke döma och icke blanda dig i saker, med hvilka du intet har att beställa. Gör du så, skall ditt lugn sällan störas.

Men att aldrig erfara något bekymmer eller någon besvärlighet till kropp eller själ, det förunnas ingen i det närvarande lifvet; det hör till den eviga saligheten. Mena dig derför icke hafva funnit den sanna friden, när ingen sorg tynger dig, och tro icke, att allt är väl beställdt, blott du icke har någon vedersakare, eller att du är fullkomligt lycklig, när allt går efter din vilja. Inbilla dig heller icke, att du är något stort eller högre än andra af Gud älskad, derför att din andakt är varm och du dervid erfar ljufliga känslor,

ty på sådant är det icke man känner dem som nitälska om dygden, och icke heller består menniskans förkofran och fullkomlighet deruti.»

Hvaruti består då fullkomligheten?

»Jo deruti, att du af allt hjerta öfverlemnar dig åt den gudomliga viljan, att du icke söker ditt eget, hvarken i stort eller smått, hvarken för tiden eller för evigheten, utan är jemn och lugn till mods i ljuft och ledt, tackar Gud för allt och mäter allt med samma mått. Har du blifvit så stark och fast i ditt hopp, att, om ock den inre trösten viker undan, du likväl bereder dig att lida ännu mer och icke gör dig sjelf rättfärdig, liksom du icke vore värd att lida så mycket, utan ger mig rätt i allt hvad jag gör och prisar mitt heliga namn — då vandrar du på fridens sanna och rätta väg och kan hysa det orubbliga hoppet att en gång med glädje få skåda mitt ansigte. Har du alltså kommit derhän att helt och hållet kunna försaka dig sjelf, så var viss om, att du, så mycket som det är dig möjligt under detta främlingskapet, skall njuta friden i dess fullhet.»

TJUGUSJETTE KAPITLET.

Om ett frigjordt sinnes höghet, som mer vinnes genom ödmjukt bedjande än genom mycket läsande.

Herre, detta är en fullkommen mans verk: att icke låta sitt sinne förtröttas i dess sträfvan efter det himmelska och att under många bekymmer lefva, som om inga bekymmer funnes, icke af ljumhet och ledsnad vid allt utan af hjertats fria beslut, ett hjerta som icke med sin kärlek hänger fast vid de skapade tingen.

Mildaste herre Gud, jag beder dig: bevara mig för detta lefvernets omsorg, att jag icke varder allt för mycket invecklad deri; låt icke kroppens behof blifva så många, att jag varder fången i vällust; låt icke det som förtynger själen blifva så mäktigt, att jag, krossad af besvärligheter, faller i misströstan. Jag säger icke: bevara mig för de ting allenast, hvilka den verldsliga fåfängan ifrigt eftersträfvar, utan för det elände, som i kraft af en för alla dödliga gemensam förbannelse såsom ett straff hvilar öfver din fattige tjenares själ och hindrar honom att, så ofta han skulle vilja, njuta andens frihet.

O min Gud, du min outsägliga ljuflighet, förvandla till bitterhet all köttslig

fröjd, som drager mig från kärleken till det eviga och med utsigten af timlig lycka och njutning lockar mig till synd. Låt, o min Gud, icke kött och blod öfvervinna mig, verldens korta härlighet icke bedraga mig, satans arga list icke bringa mig på fall. Gif mig styrka att stå emot, tålamod att lida, ståndaktighet att uthärda. Gif mig i stället för verldens alla nöjen din andes ljufliga smörjelse och i stället för den köttsliga kärleken ingjut hos mig kärleken till ditt namn.

Se, mat och dryck och kläder och annat, som hör till detta lifvets uppehälle och nödtorft, äro till hinder för den i fromhet brinnande anden. Gif mig nåd att bruka sådana ting med måtta och icke invecklas i för stort begär efter dem. Att kasta från sig allt går icke an, ty naturen måste underhållas. Men att fara efter det som är öfverflödigt och egentligen blott tjenar till förlustelse, det förbjuder helighetens lag; ty gjorde man icke så, skulle icke köttet sätta sig upp emot anden. I allt detta lede mig din hand, herre, och läre du mig att härutinnan icke göra mer än tillbörligt är.

TJUGUSJUNDE KAPITLET.

Huru sjelfkärleken mer än allt annat håller oss tillbaka från det högsta goda.

»Min son, du måste gifva allt för allt, och 'intet' vare ditt eget. Vet, att din sjelfkärlek skadar dig mer än något annat i verlden. Allt efter som din kärlek och ditt tycke för en sak är, fäster sig denna mer eller mindre fast vid dig. Är din kärlek ren, enfaldig och rättskaffens, så skall ingenting taga dig fången. Åstunda icke hvad du icke får ega och undvik sådant som är dig till hinder och kan beröfva dig din inre frihet. Det är förunderligt, att du icke af hela ditt hjerta öfverlemnar dig åt mig med allt hvad du önskar och allt hvad du eger.

Hvi förtäres du af onyttiga sorger? Hvi tröttar du dig med öfverflödiga bekymmer? Lemna dig åt mitt goda behag, att ingen skada må drabba dig. Men söker du än ett, än ett annat och vill du vara än här, än der, allt efter som ditt begär efter det som är angenämt och din egen vilja drifver dig, så får du aldrig ro och blir aldrig fri från bekymmer, ty någon brist vidlåder allting och intet ställe finnes, der icke någonting går dig emot.

Det gagnar dig således icke att ernå yttre fördelar eller i rågadt mått

få det du åstundar, utan fastmer det som du ringaktar och det du måhända afskyr att tänka på. Och med yttre fördelar skall du förstå icke allenast gods och penningar utan ock timlig ära och menniskors pris, hvilket allt förgås med verlden. Ett heligt rum hjelper oss föga, om anden icke är brinnande. Och icke varar länge den frid som sökes utvärtes, den frid som saknar en fast inre grundval; d. v. s. om du icke blifver i mig, så kan du väl förändras men icke förbättras. Ty när tillfället erbjuder sig och du omfattar det, möter dig åter igen och till och med i en farligare gestalt det som du undflytt.»

Bön om ett rent hjerta och om himmelsk vishet.

Styrk mig, o Gud, genom din andes nåd, att jag måtte varda stark till den invärtes menniskan (Efes. 3, 16). Frigör mitt hjerta från all onyttig omsorg och ängslan, så att jag icke drages bort af mångahanda begär efter jordiska ting, de vare små eller stora, utan anser allt sådant, likasom mig sjelf, för något förgängligt. Ty intet varaktigt finnes under solen, utan der är allt idel fåfänglighet och anden lider nöd. O huru vis, den detta betänker.

Gif mig, o herre, den himmelska visheten, som lär mig att öfver all ting söka och finna dig, öfver all ting fatta och älska dig och känna allt annat, sådant det verkligen är efter din vishets ordning. Gif mig förstånd att gå smickrare ur vägen och tålamod att fördraga dem, som motsäga mig, ty det är stor vishet att icke fästa sig vid hvarje löst ord och icke låna sitt öra åt eländigt smicker. Blott då går man säkert fram på den väg man börjat vandra.

TJUGUÅTTONDE KAPITLET.

Mot onda tungor.

»Harmas icke, min son, om någon tänker illa om dig och säger sådant, du icke vill höra. Du skall sjelf tänka ännu sämre om dig och tro, att det finnes ingen som är svagare än du. Lefver du ett inre lif, så skall du lägga föga vigt på flygtiga ord. Det är icke ringa klokhet att tiga i ond tid, att då i sitt inre vända sig till mig och icke låta oroa sig af menniskors domar.

Din frid beror icke af menniskors tal; ty de må utlägga din sak väl eller illa, du blir deraf icke någon annan menniska. Hvar är den rätta friden? Hvar den sanna äran? Månne icke i mig? Och en hvar, som hvarken söker att behaga menniskor eller rädes att misshaga dem, skall njuta mycken frid. Af otillbörlig kärlek och otidig fruktan födes ett oroligt hjerta och ett förströdt sinne.»

TJUGUNIONDE KAPITLET.

Huru man i bedröfvelsens stund skall åkalla och prisa Gud.

Ditt namn, o herre, vare prisadt i evighet, att du låtit denna bedröfvelse och anfäktning komma öfver mig. Jag kan icke undkomma den och jag har intet annat råd än att fly till dig, att du må hjelpa mig och vända allt till en god utgång. Herre, nu är jag stadd i bekymmer och har ingen ro i mitt hjerta utan plågas svårligen af det närvarande lidandet. Och hvad skall jag då bedja, käre fader? Jag är nedtryckt af ångest! Hjelp mig utur denna stunden. Men just för den skull kom den öfver mig, att du skulle varda förhärligad, när jag efter min förnedring genom dig varder upphöjd (Joh. Ev. 12, 27—28). Jag lemnar till din vilja, o herre, att frigöra mig. Ty hvad kan jag, arme, göra och hvart skall jag gå utan dig? Gif mig tålamod, herre, äfven denna gången. Hjelp mig, min Gud, och jag skall icke frukta någonting, huru svårt det än vore.

Och hvad skall jag mera säga? Herre ske din vilja! (Matt. 26, 42). Jag har väl förtjent att blifva anfäktad och betungad; derför måste jag hålla ut — gifve Gud, att det skedde med tålamod — till dess ovädret lägger sig och det varder bättre med mig. Men din hand, allsmäktige, är mäktig nog att taga mig utur äfven denna frestelse och mildra dess våldsamhet, så att jag icke helt och hållet dukar under. Så har du tillförene ofta handlat med mig efter din barmhertighet. Och ju svårare för mig, desto lättare för dig är denna förvandling med din starkhets högra hand (Ps. 77, 11).

TRETTIONDE KAPITLET.

Huru man skall bedja Gud om hjelp och icke misströsta om nådens återfående.

»Min son! Jag är herren, som ger dig styrka på bedröfvelsens dag (Nah. 1, 7). Kom till mig, när dig går illa. Det som mest af allt beröfvar dig den himmelska trösten är din tröghet till att bedja. Ty innan du kommer dig för att med allvar åkalla mig, söker du på mångahanda sätt tröst annorstädes och fröjdar dig i de ting som utvärtes äro. Deraf kommer det, att allt båtar dig föga, till dess du märker, att jag är den som förlossar alla som hoppas på mig och att utan mig finnes ingen kraftig hjelp, intet gagneligt råd, intet varaktigt läkemedel. Välan då, stärk dig i min barmhertighets ljus, när du efter stormen åter börjar komma till dig sjelf; ty jag är hos dig, säger herren, för att göra allt godt igen — ja ännu mer, för att rikligen och i rågadt mått ersätta dig allt. (Ps. 91, 15).

Eller finnes väl något som är svårt för mig? (Jer. 32, 27). Eller skulle jag vara en, den der lofvar och icke håller? (4 Mos. 23, 19). Hvar är din tro? Var fast och ståndaktig, var tålig och stark. Trösten skall komma i sinom tid. Bida, bida, jag vill komma och hela dig. Hvad medför väl oron för kommande ting annat än den ena sorgen efter den andra? Det är nog, att hvarje dag har sin egen plåga (Matt. 6, 34). Det är ju fåfängt och till intet nyttigt att sörja eller glädjas öfver något kommande som kanske aldrig skall inträffa.

Menniskan är visserligen af naturen benägen att låta sig intagas af sådana inbillningar, men det är likväl ett bevis på ringa själsstyrka, att man så lätt låter bedraga sig af fiendens ingifvelser. Ty han frågar föga efter, om han talar sanning eller lögn, blott han kan bedraga menniskor, om han använder kärlek till det närvarande eller fruktan för det tillkommande, blott han kan bringa henne på fall. Derför må ditt hjerta icke låta bedraga sig, icke heller rädas (Joh. Ev. 14, 27); förtrösta på mig och lita på min barmhertighet. När du menar dig vara långt från mig, så är jag ofta så mycket närmare. När du tror allt förloradt, ligger ofta en så mycket härligare lön tillreds åt dig. Allt är icke förloradt, derför att *en* sak går dig emot. Döm icke efter stundens känsla och lägg icke motgången, hvarifrån den än må komma, så tungt på hjertat, som om allt hopp vore ute.

Anse dig icke helt och hållet öfvergifven, om jag också till en tid skickar dig någon sorg eller undandrager dig den tröst du gerna vill ega, ty så

måste man ingå i Guds rike (Ap. G. 14, 22). Och det är utan tvifvel dig och öfriga mina tjenare vida nyttigare att öfvas genom motgången än att få allt hvad I viljen. Jag känner de hemliga rådsluten. Jag vet att det främjar din salighet, att du stundom saknar de ljufliga förnimmelserna, på det du icke må förhäfva dig af lyckan och tro dig vara hvad du icke är. Hvad jag har gifvit, det kan jag ock taga igen och åter gifva, när mig för godt synes.

När jag gifvit något, så är det mitt, och när jag tager igen det, så tager jag icke det som är ditt, ty *min* är all god och fullkomlig gåfva (Jak. 1, 17). Derför må du icke misströsta eller fälla modet, om jag skickar dig någon sorg eller något betungande, det må vara hvad som helst. Jag kan snart upprätta dig igen och förvandla bedröfvelsen till glädje. Men rättfärdig är jag dock och tillbedjansvärd för allt hvad jag gör.

När du då noga öfverväger allt och ser allt i dess sanning, så skall du finna, att du aldrig borde misströsta eller sörja öfver någon motgång, utan snarare vara nöjd och tacksam, ja, räkna det som idel anledning till glädje, att jag slår dig med bedröfvelse och icke skonar dig (Job 6, 10). *Såsom fadren har älskat mig, så älskar jag ock eder* (Joh. Ev. 15, 9), sade jag till mina lärjungar, dessa, som jag sannerligen icke utsände till denna verldens fröjder utan till svåra strider, icke till ära utan till smälek, icke till lätja utan till arbete, icke till salighet utan till att i tålamod bära mycken frukt (Luk. 8, 15). Så göm då, min son, göm dessa ord.»

TRETTIOFÖRSTA KAPITLET.

Huru man skall försaka det skapade för att finna skaparen.

Herre, jag ser väl, att jag behöfver en större nåd, om jag skall komma derhän, att ingen och intet här i verlden kan vara mig till hinders. Ty så länge någonting håller mig tillbaka, kan jag icke fritt fly till dig. En sådan frihet önskade sig den som sade: »O, att jag hade vingar såsom dufvan, så skulle jag flyga bort och söka mig ett bo!» (Ps. 55, 7). Hvad är lugnare än ett enfaldigt öga? Och hvem är friare, än den som intet åstundar här på jorden? Derför måste man lyfta sig uppåt öfver allt som jorden tillhör, öfvergifva sig sjelf helt och hållet och i andens hänryckning stå der och se, huru du, all tings skapare, icke har din like i verlden. Och är icke en menniska frigjord från alla de skapade tingen, så kan hon icke fritt rikta sin

Mig är gifven all makt
i himmelen och på jorden.
K. OERTEL sc.

håg åt det gudomliga. Och derför finnas så få, som äro mäktiga den himmelska åskådningen, emedan få förstå att till fullo slita sig lösa från det förgängliga och kreaturliga.

Härtill fordras en stor nåd, som lyfter själen och liksom rycker henne upp öfver sig sjelf. Och så länge menniskan icke är upplyftad i anden och lösgjord från allt jordiskt och innerligt förenad med Gud, så länge är allt hvad hon vet och allt hvad hon eger af föga värde. Den som skattar något högt utom det ena, omätliga och eviga goda, skall alltid vara liten och obetydlig. Och allt som icke är Gud är ett intet och bör hållas för intet. — Det är nämligen en stor skilnad mellan en upplyst och from menniskas vishet och en lärd och studerad prelats vetande. Mycket ädlare är den kunskap, som förlänas oss ofvanefter genom gudomlig ingifvelse, än den som genom mensklig forskning mödosamt förvärfvas.

Många finnas väl, som gerna skulle vilja lefva i åskådningen af det himmelska, men hvad dertill fordras beflita de sig icke att öfva. Ett stort hinder är, att man stannar vid bokstafven och de yttre tecknen, men föga bekymrar sig om köttets fullkomliga dödande. Jag vet icke, hvaraf det kommer sig, af hvilken ande vi drifvas, och hvad vi, som skola kallas andliga egentligen förehafva, att vi nedlägga så stor möda och hysa än större bekymmer för förgängliga och ringa ting, men sällan med fullkomligt samlade sinnen tänka på vårt inre.

Ja tyvärr, det är verkligen så, att sedan vi blott helt litet hunnit samla oss, störta vi oss strax i det yttre och väga icke våra gerningar med sträng pröfning. Vi lägga icke märke till, i hvilken riktning våra böjelser gå, och vi begråta icke, att vi äro allt igenom orena. Det heter ju, att »allt kött hade förderfvat sin väg på jorden» (1 Mos. 6, 12), och derpå följde syndafloden. Enär för den skull våra inre böjelser äro så förderfvade, måste ovilkorligen den derur härflytande handlingen, som vittnar om bristande inre lifskraft, vara förderfvad. Ty endast af ett rent hjerta kommer ett rättfärdigt lefvernes frukt.

Hvad stort någon har uträttat, derefter frågas mycket, men huru stor dygd han egde, som detta gjorde, derpå lägger man mindre vigt. Om någon är rik, skön, förstår att skicka sig, är en god skriftställare, en utmärkt sångare, en duglig arbetare, sådant är man angelägen att veta; men huru det är med andens fattigdom, tålamodet, ödmjukheten, fromheten, med ett ord, huru det står till med den inre menniskan — derom tiga de flesta. Den naturliga menniskan ser på det yttre, den af nåden pånyttfödda vänder sig till det inre. Den förra misstager sig ofta; den senare hoppas på Gud, att hon icke må varda bedragen.

TRETTIOANDRA KAPITLET.

Huru man skall försaka sig sjelf och afsäga sig alla sinliga lustar.

»Min son, du kan icke ernå en fullkomlig frihet, med mindre du helt och hållet försakar dig sjelf. Ty fångna äro alla som söka sitt eget och älska sig sjelfva, alla penningegalna, kunskapssjuka och lättfärdiga, alla som oupphörligt söka det som smeker köttet, icke det Kristus tillhör, utan ständigt hafva sin diktan och traktan efter sådant som icke skall ega bestånd. Ty allt som icke är af Gud måste förgås. Göm detta korta och allt omfattande ord: *Förlora allt och du skall vinna allt; låt begärelsen fara och du skall finna friden!* Öfverväg detta i ditt hjerta, och när du fullbordat det, skall du rätt förstå det.»

Herre! Detta är icke en dags verk eller någon barnlek. Fastmer innesluta dessa få ord en from menniskas hela fullkomlighet.

»Min son, du får icke låta afskräcka dig eller genast blifva ängslig, när du hör talas om fullkomlighetens väg, utan i stället känna dig uppfordrad till det som är högt och åtminstone sucka af längtan derefter. Ack, att det vore så ställdt med dig och att du hade kommit derhän, att du icke mer älskade dig sjelf, utan aktade allenast på min och min faders vilja, som jag kungjort dig. Då vore du mig ganska täck och hela ditt lif skulle framflyta i glädje och frid. Du har ännu mycket att öfvergifva, och om du icke för min skull vill underkasta dig det, så kan du icke få hvad du åstundar. 'Jag råder dig att af mig köpa guld, i eld genomluttradt, på det att du må blifva rik' (Upp. B. 3, 18), det vill säga himmelsk vishet, som trampar allt detta lägre under fötterna. Försaka all jordisk vishet, allt som kan behaga menniskor och vara smickrande för dig sjelf.

Jag har sagt dig: du bör köpa det som är ringa mot det som är högt och dyrbart efter menniskors sätt att se det. Ty helt obetydlig, liten och nästan lemnad åt glömskan är den sanna, himmelska visheten, som icke tänker högt om sig sjelf och icke söker sitt förhärligande här på jorden; hvars pris mången förkunnar med läpparna, ehuru han afviker från henne i lefvernet. Hon är dock en kostelig, för mången förborgad perla.»

TRETTIOTREDJE KAPITLET.

Om hjertats ostadighet och huru man skall hafva sitt högsta mål i Gud.

»Min son! Sätt icke förtroende till den böjelse, som nu är rådande hos dig, men snart skall förvandlas till en annan. Ty så länge du lefver, är du äfven mot din vilja föränderligheten underkastad, så att du än är glad än sorgsen, än lugn än orolig, än varm än kall, än flitig än försumlig, än allvarlig än lättsinnig. Men upphöjd öfver sådana vexlingar står den vise och af Guds ande rätt lärde, som icke fäster något afseende på sina känslor och icke följer dit ostadighetens vind blåser, utan blott bekymrar sig om, att hans hjertas begär är rigtadt mot det rätta och bästa målet. Ty så kan han förblifva en och densamme och stå orubblig, när hans öga oaflåtligt och i sann enfald under alla skiften är rigtadt mot mig.

Ju renare afsigtens öga är, med desto fastare steg vandrar man under alla stormar. Men hos många omtöcknas dock det rena ögat, då de plötsligt få se något som tilltalar sinnena; och sällan varder någon enda befunnen alldeles fri från sjelfviskhetens besmittelse. Så kommo judarna fordom till Betanien, till Marta och Maria, icke allenast för Jesu skull utan ock för att se Lazarus (Joh. Ev. 12, 9). Afsigtens öga måste för den skull renas, att det må varda enfaldigt och hållas rigtadt öfver allt, som ställer sig emellan, mot mig allena.»

TRETTIOFJERDE KAPITLET.

Huru den som älskar Gud har öfver allt och i allt sin ljuflighet i honom.

Se, Gud är min och mitt allt! Hvad vill jag mer, och hvad kan jag bättre önska? O ljufva, saliga ord; men ett ord för dem allena som älska Ordet, icke verlden eller de ting som äro i verlden (1 Joh. 2, 15). *Gud min och mitt allt!* För den som förstår det, behöfver man icke säga

mer, men att ofta upprepa det är en ljuflighet för den som älskar herren. Ty då du, herre, är närvarande, är allt godt, men är du borta, är allt bedröfvelse. Du gör hjertat lugnt och gifver stor frid och jublande glädje. Du gör, att man tänker godt om allt och i allt prisar dig. Utan dig kan ingenting i längden glädja en. Skall något vara ljuft och angenämt, så måste det helgas af din nåd och kryddas af din vishet.

Den som har sin fröjd i dig, hvad finnes väl som icke kan fröjda honom? Men den som icke har sin fröjd i dig, hvad kan väl bereda honom någon glädje? Inför din vishet hopkrympa denna verldens visa till ett intet, så ock de som lefva i köttet, ty hos de förra råder mycken fåfänga, hos de senare döden. Men de åter som försaka verlden, döda köttet och följa dig, äro att akta såsom verkligt visa, emedan de blifvit förda från fåfängligheten till sanningen, från köttet till anden. Deras fröjd är Gud, och allt godt som finnes i skapelsen vända de till skaparens ära. Dock är det skilnad, ja en väsentlig skilnad emellan att fröjda sig åt skaparen och skapelsen, evigheten och tiden, det oskapade ljuset och det upptända ljuset.

O eviga ljus, du som öfvergår allt skapadt ljus, bryt fram med en stråle från höjden och träng ned till mitt hjertas innersta. Rena, fröjda, förklara och lifva min ande med alla dess krafter, att han i jublande hänryckning må sluta sig till dig. Ack, när kommer denna saliga, efterlängtade stund, då du mättar mig med din närvaro och blir för mig allt i alla (1 Kor. 15, 28)? Så länge ej detta förunnas mig, är min glädje icke fullkommen. Ännu lefver tyvärr i mig den gamla menniskan; hon är ännu icke alltigenom korsfäst, ännu icke fullkomligt dödad. Hon har ännu kraftig begärelse mot anden (Gal. 5, 17), uppväcker inre strider och lemnar icke själens rike i fred.

Men du som näpser hafvet och stillar dess upprörda vågor (Ps. 89, 10), stå upp och hjelp mig! »Förströ de folk, som finna behag i krig» (Ps. 68, 31); krossa dem med din kraft! Låt din ära varda uppenbar och din högra hand förhärligad! Ty jag har intet hopp och ingen tillflykt utom till dig, herre, min Gud.

TRETTIOFEMTE KAPITLET.

Huru man i detta lifvet aldrig är säker för frestelser.

»Min son, du kan aldrig vara säker i detta lifvet utan behöfver städse andens vapen, så länge du lefver. Du har fiender rundt omkring dig och från höger och venster blir du anfallen. Om du derför icke städse brukar tålamodets sköld, skall du icke länge förblifva osårad. Och om du dertill icke har ditt hjerta stadigt fästadt vid mig med ett rent uppsåt att lida allt för min skull, så skall du icke kunna uthärda denna stridens hetta eller vinna lifvets krona. Så måste du då manligen slå dig igenom och med kraftig arm visa fienden tillbaka. Ty den som öfvervinner, honom skall jag gifva att äta af det fördolda mannat (Upp. B. 2, 17) men den slagna lemnas i stort elände.

Söker du hvila i detta lifvet, huru skall du då komma fram till den eviga hvilan? Tänk icke på mycken hvila, utan på att vara tålig. Sök icke den sanna friden på jorden utan i himmelen, icke hos menniskor och andra skapade varelser utan i Gud allena. Af kärlek till herren bör du gerna underkasta dig allt, såsom mödor och lidanden, frestelser och anfäktningar, ängslan, nöd, sjukdomar, oförrätter, motsägelser, förtal, förödmjukelser, smädelser, bestraffningar och förakt. Sådant bidrager till dygd, pröfvar en Kristi stridsman och bereder honom den himmelska segerlönen. Jag skall gifva honom en evig ersättning för en kort möda och en ovansklig ära för en öfvergående smälek.

Menar du kanske, att du alltid, så snart du ville det, borde få andlig hugsvalelse? Mina heliga hade det icke, utan genomgingo många besvärligheter, mångfaldiga frestelser och stor ångest. Men de höllo tåligt ut under allt och tröstade mer på Gud än på sig sjelfva, väl vetande, 'att denna tidens lidanden äro att akta för intet mot den härlighet som på oss kommer att uppenbaras' (Rom. 8, 18). Vill du då genast få det, som andra endast efter många tårar och stort arbete med nöd kunnat vinna? Bida herren, verka såsom en man, var stark och oförfärad, vik icke tillbaka utan våga ståndaktigt kropp och själ för Guds ära. Jag skall rikligen vedergälla dig och jag skall vara med dig i all din nöd.»

TRETTIOSJETTE KAPITLET.

Mot menniskors fåfänga domar.

»Min son, håll ditt hjerta fast vid herren och frukta icke menniskors dom, när ditt samvete säger dig, att du handlat fromt och rätt. Det är godt och saligt att under sådant förhållande lida, hvilket icke bör kännas tungt för ett ödmjukt hjerta som mer tröstar på Gud än på sig sjelft. Många tala mycket och derför bör man icke sätta stort förtroende till dem. Och att göra alla till nöjes är ju heller icke möjligt. Ehuru Paulus beflitade sig att vara hvar mans tjenare, och verkligen var för alla allt (1 Kor. 9, 19, 22), säger han dock: 'mig är det en ganska ringa ting, att jag varder dömd af eder eller af en mensklig dag' (1 Kor. 4, 3).

Han arbetade nog för andras uppbyggelse och frälsning, så mycket till honom stod och han förmådde, men att blifva dömd och föraktad af andra, det kunde han icke hindra. Derför anförtrodde han allt åt Gud, som vet allt, och försvarade sig med tålamod och ödmjukhet mot dem som talade illa om honom, tänkte vrångt och lögnaktigt och funno ett nöje i att utsprida onda rykten om honom. Dock svarade han stundom, på det han icke genom sin tystnad skulle förarga de svaga.

Hvem är då du, som fruktar en dödlig menniska? Hon är i dag till och i morgon finnes hon icke mer. Frukta Gud, och du behöfver icke rädas för menniskor. Hvad kunna de göra dig med ord eller smädelser? De skada snarare sig sjelfva än dig, och hvilka de än må vara, Guds dom kunna de icke undkomma. Haf Gud för ögonen och strid icke med klagande ord. Om

du ock för ögonblicket tycker dig ligga under och lida en smälek som du icke förtjent, så förifra dig icke derför och minska icke genom otålighet din segerlön, utan se upp till mig i himmelen, jag som är mäktig att frälsa dig från all skymf och oförrätt och att vedergälla hvar och en efter hans gerningar» (Rom. 2, 6).

TRETTIOSJUNDE KAPITLET.

Huru man helt och hållet skall försaka sig sjelf för att vinna hjertats frihet.

»Försaka dig sjelf och du skall finna mig. Var icke egenvillig och egennyttig och du skall alltid göra en vinst. Ty så snart du så att säga lemnar bort dig sjelf och icke tager dig tillbaka, så skall du strax begåfvas med högre nåd.»

Herre, huru ofta skall jag försaka mig och hvaruti skall jag försaka mig?

»Alltid och i hvarje stund; i det lilla som i det stora. Jag gör intet undantag, utan på allt vill jag finna dig utblottad. Huru skulle du annars kunna vara min och jag din, om du icke afsäger dig all egenvilja med afseende på både dina yttre och dina inre angelägenheter. Ju förr detta sker, desto bättre skall du finna dig, och ju fullkomligare och mer oskrymtadt du gör det, desto mer skall du behaga mig och desto större blifver din lön.

Några försaka sig väl, men med ett eller annat förbehåll. De lemna sig icke helt och hållet åt Gud och derför vilja de se sig sjelfva till godo. Andra frambära väl i början allt, men sedermera, när frestelse påkommer, återvända de till sitt eget och kunna för den skull icke göra några framsteg i det goda. Dessa komma icke till den sanna frihet, som ett rent hjerta ernår, eller till min umgängelses ljufva nåd, så framt icke ett fullkomligt öfverlemnande, hvarvid de dagligen frambära sig sjelfva till ett offer, kommer till stånd. Derförutan kan någon salig förening med herren icke ega rum.

Jag har ofta sagt dig och säger dig än en gång: öfvergif dig sjelf, försaka dig sjelf, så får du njuta mycken inre frid. Gif allt för allt, gör intet undantag, begär intet tillbaka, håll dig fast vid mig utan tvekan — och jag skall blifva *din*. Du skall varda fri till hjertat och mörkret skall icke öfverväldiga dig. Sträfva härefter, bed härom och försök allt hvad du förmår att

utblotta dig på allt eget och såsom sådan följa Jesus, som för din skull blef utblottad på allt. Sök att dö från dig sjelf och lefva för mig evinnerligen. Då skola alla fåfänga inbillningar, falska bekymmer och onödiga omsorger fara. Då skall ock den der omåttliga fruktan vika och den otillbörliga kärleken dö bort.»

TRETTIOÅTTONDE KAPITLET.

Huru man skall blifva herre öfver yttre förhållanden och huru man i faror skall taga sin tillflykt till Gud.

»Min son, du bör flitigt vinnlägga dig om att allestädes och i allt hvad du företager vara fri till din inre menniska och dig sjelf mäktig, så att alla ting äro under dig och du icke under dem. Du bör vara herre och mästare öfver dina gerningar, icke deras slaf eller deras medtjenare, utan fastmer en frigifven och en rätt israelit som eger del i Guds barns arflott och frihet, en sådan som dessa, som äro upphöjda öfver det närvarande och se efter det tillkommande, med venstra ögat skåda det förgängliga och med det högra det himmelska, icke låta sig dragas bort af det timliga utan bruka det så, att det måste vara dem till tjenst. Dertill är det af Gud bestämdt och af den högste verkmästaren inrättadt, hvilken icke lemnat någonting utan ordning i sin skapelse.

Om du vid allt som händer icke stannar vid det yttre skenet eller med köttsliga ögon betraktar hvad du ser och hör, utan alltid, liksom Moses, går in i tabernaklet och rådfrågar herren, så skall du ofta få svar af Gud och återkomma undervisad om både det närvarande och det tillkommande. Ty Moses tog alltid sin tillflykt till tabernaklet att få sina tvifvel lösta och sina frågor besvarade och han tog bönen till hjelp att afvärja faror och menniskors ondska. Så skall äfven du gå in i ditt hjertas innersta och der anropa Gud om bistånd. Det står ju skrifvet,

att Josua och Israels barn blefvo bedragna af Gibeoniterna, derför att de icke först gingo till råds med herren, utan allt för lättroget lyssnade till hala ord och läto sig bedåra af en falsk fromhet» (Jos. 9, 14).

TRETTIONIONDE KAPITLET.

Huru menniskan icke må vara otålig i sitt kall.

»Min son! Lägg din sak i mina händer; jag skall i sinom tid väl utföra den. Afvakta mitt ingripande och du skall derpå vinna mycket.»

Herre, jag lemnar gerna min sak åt dig, ty med mina planer kan jag föga uträtta. Kunde jag blott vara obekymrad om hvad som komma skall och utan tvekan och dröjsmål öfverlemna mig åt ditt behag.

»Min son! Ofta bedrifver menniskan med stor ifver den sak, som hon åstundar; men har hon väl hunnit sitt mål, börjar hon få andra tankar, ty våra önskningar äro icke stadiga utan sväfva från det ena till det andra. Derför ligger icke den minsta vigten på att just i det minsta försaka sig sjelf.

Menniskans sanna förkofran består i hennes sjelfförsakelse; och den som har försakat sig sjelf är ganska fri och trygg. Men den gamle fiende som är motståndare till allt godt upphör icke med sina frestelser utan ställer dag och natt farliga försåt för att om möjligt snärja den ovarsamme i svekets garn. '*Vaken och bedjen*', säger herren, '*att I icke fallen i frestelse*'» (Matt. 26, 41).

FYRTIONDE KAPITLET.

Huru menniskan af sig sjelf icke har något godt, hvaraf hon kan berömma sig.

Herre, hvad är menniskan, att du tänker på henne, eller en menniskas son, att du låter dig vårda om honom (Ps. 8, 5)? Hvarmed har menniskan förtjent, att du förlänar henne din nåd? Herre, hvad hade jag att klaga, om du öfvergåfve mig? Eller hvad hade jag för rätt att göra någon invändning, om du icke uppfylde min begäran? Sannerligen, jag har intet annat att tänka och säga än: Herre, jag är intet; intet förmår jag; intet godt har jag af mig sjelf, utan i allt är jag bristfällig och far efter det som är ett intet. Och om du icke bistode mig och undervisade mig i mitt hjerta, skulle jag i ljumhet och synd förderfvas.

Men du, herre, är alltid densamme och förblifver så i all evighet, alltid god, rättfärdig och helig; hvad du gör är allt godt, rättfärdigt och heligt och du ordnar allt efter din vishet. Men jag, som är mera benägen att gå tillbaka än att gå framåt, förblifver icke alltid i samma tillstånd, ty sju tider gå fram öfver mig (Dan. 4, 13, 20, 22). Dock blifver det snart bättre, när det dig behagar och du sträcker ut din hjelprika hand. Ty du allena kan utan menniskors bistånd hjelpa mig och så stadfästa mig, att mina ögon icke riktas än hit än dit, utan att mitt hjerta vänder sig till dig och hvilar i dig.

Förstode jag derför blott att kasta från mig all mensklig tröst, vare sig för att blifva mera from eller för det behof som drifver mig att söka dig, emedan ingen annan kan trösta mig, så skulle jag nog kunna hoppas på din nåd och fröjda mig åt din hugsvalelse.

Jag tackar dig, från hvilken allt kommer som går mig väl. Jag är idel fåfänglighet, ja ett intet inför dig, en svag och ostadig menniska. Hvaraf kan jag då berömma mig, och hvad har jag för skäl att fordra högaktning? Månne derför att jag är ett intet? Det vore väl den dåraktigaste fåfänga. Sannerligen, begäret efter den tomma äran är en svår sjukdom och den största fåfänglighet, ty det drager menniskan ifrån den sanna äran och beröfvar henne himmelens nåd. Då hon behagar sig sjelf, misshagar hon dig; då hon fikar efter menniskors pris, förlorar hon alla verkliga dygder.

Men en sann ära och en helig fröjd är att berömma sig i dig och icke i sig sjelf, att glädja sig öfver ditt namn icke öfver egna dygder och att blott för din skull förnöja sig åt de skapade tingen. Prisadt vare ditt namn,

icke mitt; förhärligadt vare ditt verk, icke mitt; välsignadt vare ditt heliga namn, icke mitt; mig må ingen berömmelse tillkomma. Du är min ära, mitt hjertas fröjd. I dig vill jag berömma mig och glädjas hela dagen; hvad mig sjelf beträffar berömmer jag mig blott af min svaghet (2 Kor. 12, 5).

Må andra söka det pris som menniskor gifva hvarandra; jag söker endast det som kommer från Gud (Joh. Ev. 5. 44). Ty all mensklig ära, all timlig värdighet, all verldslig höghet är i jemförelse med ditt eviga majestät idel fåfänglighet och dårskap. O, min sanning och min barmhertighet, min Gud, du saliga treenighet! Dig allena vare lof, ära, kraft och härlighet från evighet till evighet! Amen.

FYRTIOFÖRSTA KAPITLET.

Om förakt för all timlig ära.

»Min son, tag dig det icke för nära, om du ser andra äras och upphöjas, men du föraktas och nedsättes. Upplyft ditt hjerta till mig i höjden, och det förakt du lider på jorden skall icke bedröfva dig.»

Herre, vi lefva i blindhet och bedragas lätt af fåfängligheten. När jag rätt betänker det, så har aldrig skett mig orätt af någon varelse, hvadan jag icke har något skäl att beklaga mig inför dig. Men enär jag ofta och svårt har syndat emot dig, så är det billigt, att hela verlden väpnar sig mot mig. Mig drabbar derför med rätt skam och förakt, men dig tillkommer pris, ära och härlighet. Och har jag icke beredt mig på, att af alla blifva föraktad och öfvergifven och för platt intet ansedd. så kan jag icke komma till någon inre ro och fasthet, aldrig vinna något andligt ljus, någon fullkomlig förening med dig.

FYRTIOANDRA KAPITLET.

Huru man icke skall bygga sin frid på menniskor.

»Min son! Grundar du din frid på någon menniska, hvem det vara må, till följd af samstämmighet i åsigter eller förtrolighet i umgänge, så blir du aldrig annat än ostadig och vacklande. Men håller du dig till den alltid lefvande och beståndande sanningen, så skall du aldrig gifva dig öfver, om en vän blir dig otrogen eller dör bort ifrån dig. All vänskap och kärlek bör vara grundad på mig, och för min skull skall du älska en hvar som synes dig rättskaffens och värd din kärlek. Utan mig eger vänskapen hvarken värde eller bestånd, och det finnes heller ingen sann och ren kärlek som jag icke knutit. Alla sådana band af tillgifvenhet och kärlek böra vara af så ringa betydelse för dig, att du, så vidt det beror på dig, kunde vara dem helt och hållet förutan. Menniskan kommer Gud desto närmare, ju mer hon aflägsnar sig från alla jordiska stöd, och så mycket högre stiger hon uppåt mot Gud, som hon sänker sig ned i sig sjelf och aktar sig sjelf ringa.

Men den som tillskrifver sig sjelf något godt, han skjuter Guds nåd ifrån sig, ty den helige andes nåd söker alltid ett ödmjukt hjerta. Kunde du blott blifva dig sjelf ett intet och utdrifva från dig kärleken till det jordiska, skulle jag med rikligare nåd flöda in i och uppfylla ditt hjerta. När du har dina blickar riktade på det skapade, går du miste om skaparens åsyn. Lär att i allt öfvervinna dig för skaparens skull, och du skall då komma till Guds kännedom. Allt hvad du på otillbörligt sätt älskar och tar hänsyn till, du må göra det i huru ringa grad som helst, håller dig tillbaka från det högsta goda och bringar dig på fall.»

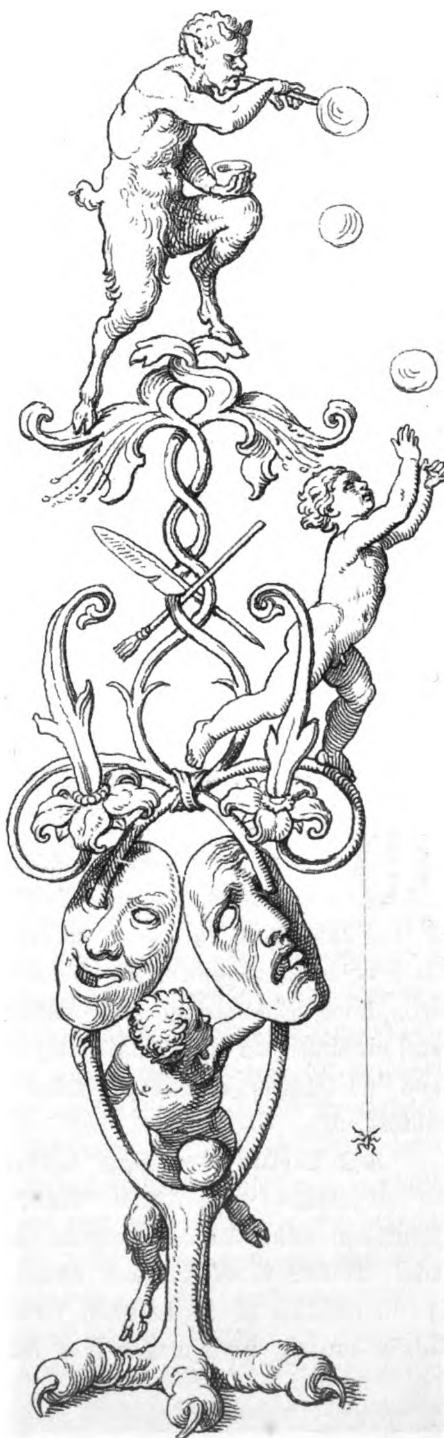
FYRTIOTREDJE KAPITLET.

Emot den fåfänga och verldsliga visheten.

»Min son, låt icke menniskor inverka på dig med vackra talesätt och spetsfundiga ord. *Ty Guds rike består icke i ord utan i kraft* (1 Kor. 4, 20). Lyssna till mina ord som upptända hjertat, upplysa förståndet, verka förkrosselse och meddela riklig hugsvalelse. Läs derför aldrig någonting för att synas lärdare och visare, utan för att få kraft att dö från dina synder. Detta gagnar dig mera än kunskapen om många, svåra frågor.

Huru mycket du än läst och inhemtat, måste du dock alltid återkomma till en enda grundsanning. *Jag* är den som lär menniskan vishet och jag meddelar de omyndiga klarare insigt, än de kunna få af menniskor. Den, till hvilken jag talar, blir snart vis och vinner stor andlig förkofran. Ve dem, som förvetet sträfva efter verldslig klokskap, men fråga föga efter den väg, på hvilken man kan tjena mig. Den tid skall komma, då alla mästares mästare, Kristus, englarnes herre och konung, skall uppenbaras för att pröfva allas vishet, det är, för att ransaka deras samveten. Då skall Jerusalem genomsökas med lyktor och mörkrets förborgade ting skola uppenbaras (1 Kor. 4, 5) och alla tungors bevisningskonst skall förstummas.

Jag är den, som i ett ögonblick så upphöjer en ödmjuk själ, att den djupare

intränger i den eviga sanningen än de, som i tio år studerat vid lärdomskolorna. Jag undervisar utan ordprål, utan begreppsförbistringar, utan högfärdstäflan, utan konstlade bevis. Jag är den, som lär att förakta det jordiska, försmå det närvarande, söka det eviga, ja få öra för det eviga, att fly ärebetygelser, tåla förargelser, sätta allt hopp till mig, åstunda intet utom mig och af hjertat älska mig öfver all ting.

En som älskade mig innerligt lärde sig derigenom att fatta det gudomliga och talade underbara ord (Gal. 1, 12). Genom att öfvergifva allt vann han mer, än han skulle hafva vunnit genom den djupsinnigaste forskning. Men till somliga talar jag mera allmänt, till andra enskildt; för somliga visar jag mig i ljufliga bilder och liknelser, för andra uppenbarar jag mina hemligheter i mycket ljus. De heliga skrifternas röst är *en*, men hon undervisar icke alla på samma sätt. Ty jag är läraren i det inre, sanningen sjelf som ransakar hjertat, vet tankarna, främjar gerningarna och tilldelar hvar och en så mycket, som jag aktar honom värdig att emottaga.»

FYRTIOFJERDE KAPITLET.

Huru man icke skall fästa sig vid de yttre tingen.

»Min son! Om många ting kan du gerna vara okunnig och du bör anse dig såsom en, den der är död för jorden och för hvilken hela verlden är korsfäst (Gal. 6, 14). Mycket bör du ock gå förbi med döfva öron och först och främst tänka på hvad din frid tillhör. Det är bättre att vända sina ögon bort från sådant som väcker ens förargelse och låta hvar och en hafva sin mening, än att inlåta sig i trätor. Står du i ett godt förhållande till Gud och lägger märke till hans domar, så skall du lättare fördraga att öfvervinnas.»

Ack herre, huru långt hafva vi hunnit? Se, en timlig förlust begråta vi, för en ringa vinst träla och löpa vi, men våra andliga skador lemna vi åt glömskan och vända knappast om i elfte stunden. Det som gagnar litet eller intet sträfva vi efter, men hvad som är mest af nöden gå vi försumligt förbi, ty menniskan är af naturen vänd åt det yttre, och om hon icke snart kommer till besinning, nedsjunker hon helt och hållet deruti.

FYRTIOFEMTE KAPITLET.

Huru man icke bör sätta tro till hvar man och icke sjelf förhasta sig i sina ord.

Herre, bistå mig i nöden, ty menniskors hjelp är fåfäng. Huru ofta har jag icke saknat tillförlitlighet, just der jag trodde mig skola finna den, och huru ofta har jag icke påträffat den, der jag minst förmodade. Bedräglig är derför all lit till menniskor, men de rättfärdigas frälsning grundar sig på dig. Välsignad vare du, herre min Gud, för allt som händer oss. Vi äro svaga och ostadiga, och lätt bedragas och förändras vi.

Hvem är den, som är så vaksam och försigtig, att han icke någon gång blir besegrad och råkar i brydsamma omständigheter? Men den som förtröstar på dig, herre, och af enfaldigt hjerta söker dig, faller icke så lätt. Och kommer han också i ett trångmål, huru svårt det än må vara, frälsar du honom snart derur eller ock beskär du honom tröst, ty du öfvergifver icke dem som oaflåtligt hoppas på dig. En trofast vän, som man kan lita på i alla skiften, är sällsynt. Du, herre, du allena är i allo trofast och dig är ingen lik.

O, huru djupt erfor icke detta den heliga själ (den hel. Agatha), som sade: »*Mitt hjerta är befäst och grundadt i Kristus*». Vore det så med mig, skulle icke så lätt menniskofruktan oroa mig eller bittra ord röra mig. Hvem kan förutse allt, hvem mäktar förebygga kommande olyckor? Om till och med det man förutsett ofta skadar, hvad kan då icke det oförutsedda åstadkomma? Men hvarför har jag, arme, icke bättre sett mig före? Hvarför har jag trott andra så väl? Men vi äro menniskor, ingenting annat än svaga menniskor, om ock aldrig så många ansåge och kallade oss för englar. — Hvem skall jag tro, herre? Hvem skall jag tro utom dig? Du är sanningen, som icke bedrager och icke heller kan bedraga. Deremot äro alla menniskor lögnaktiga, svaga, ostadiga, fela lätt, allra mest i orden, så att man icke strax bör sätta tro till någon, icke ens i det som ter sig såsom sanning.

Huru visligen har du icke på förhand lärt oss, att vi skola taga oss till vara för menniskor, i det du sade, att »menniskans eget husfolk varda hennes fiender» (Matt. 10, 36) och att man icke bör tro, om någon säger: Se här är Kristus eller se der! (Matt. 24, 23). Af egen skada har jag blifvit vis. Gifve Gud, att det lände mig till större vaksamhet. Var försigtig, sade en till mig, var försigtig; behåll för dig sjelf hvad jag nu säger. Och under det jag teg och trodde, att saken var en hemlighet, kunde han icke sjelf tiga med hvad han bedt mig förtiga, utan förrådde både mig och sig. För sådana

sladdrare och oförsigtiga menniskor bevara mig, herre, så att jag icke råkar i deras händer och aldrig sjelf begår något sådant. Lägg på mina läppar sanningens ord, till hvilka man kan trygga sig, och tag från mig en listig tunga. Hvad jag icke vill, att andra skola göra mig, bör jag på allt sätt undvika att göra dem (Matt. 7, 12).

O, huru godt och fridstiftande är det icke att vara tystlåten om andra, att icke tro allt utan åtskilnad och icke lättsinnigt bära det vidare, att öppna sitt hjerta endast för några få, att alltid söka dig, du hjerteransakare, och att icke låta drifva sig omkring af hvarje ords vindkast, utan allenast önska, att allt, både det som rör den inre och den yttre menniskan, måtte fullbordas efter din viljas goda behag. Huru tryggt är det icke till bevarande af den himmelska nåden att fly allt som väcker uppseende bland menniskor och att icke eftersträfva hvad som lyser i ögonen och i allmänhet beundras, utan i stället med stor flit trakta efter det som främjar lefvernets förbättring och en allvarlig fromhet. Det har skadat mången, att hans dygder blifvit kända och för tidigt erkända. Men det har gagnat mången, att han stilla bevarat den nåd han fått i detta bräckliga lifvet, som icke är något annat än strid och vedermöda.

FYRTIOSJETTE KAPITLET.

Huru vi böra förtrösta på Gud, då onda tungor anfalla oss.

»Stå fast, min son, och hoppas på mig; ty hvad äro ord annat än ord? De flyga som pilar genom luften, men kunna icke såra en sten. Vet du med dig att du är skyldig, så se till, huru du kan bättra dig. Är du oskyldig, så kom ihåg, att du villigt bör lida för herrens skull. Det är icke nog med att stundom tåla några ord, om du icke derjemte vill tåla de hårda slagen. Och skulle väl så litet gå dig till hjertat, om du icke ännu vore köttslig och aktade mer på menniskor, än du borde? Ty emedan du fruktar deras förakt, vill du icke låta dig tillrättavisas, utan söker insvepa dig i ursäkternas mantel.

Men granska dig bättre och du skall finna, att verlden ännu lefver hos dig och dermed ock det fåfänga begäret att behaga menniskor. Ty när du är så rädd för att nedsättas och klandras för dina fel, är det uppenbart, att du ännu icke blifvit rätt ödmjuk, icke är död för verlden, och att icke heller

verlden är dig korsfäst. Men hör *mina* ord och du skall icke fråga efter, om menniskor ock tala tio tusen ord mot dig. Ja, om allt hvad den svartaste elakhet kan uppdikta sades om dig — hvad skulle det skada dig, om du läte det helt och hållet gå dig förbi och aktade det som intet. Icke ens ett hår kan ryckas från ditt hufvud (Luk. 21, 18).

Men den som icke aktar på sitt hjerta och icke har Gud för ögonen, en sådan uppröres lätt af smädeord. Hvaremot den, som förtröstar på mig och icke envist litar på sig sjelf, aldrig känner någon menniskofruktan. Jag är en ransakare och en domare öfver alla hemligheter; jag vet, huru allt har tillgått; jag känner både den som förorättat och den som förorättats. Från mig utgick ordet. Efter min tillstädjelse uttalades det, på det många hjertans tankar skulle uppenbaras (Luk. 2, 35). Jag skall döma både den skyldige och den oskyldige, men först vill jag pröfva dem båda efter mitt hemliga rådslut.

Menniskors vittnesbörd bedrager ofta. Min dom är sannfärdig; den står ock fast och kullkastas aldrig. Den är mestadels förborgad och uppenbaras endast till en liten del och för några få; men aldrig är den felaktig eller kan vara felaktig, om än dårar så tycka. Till mig måste man derför vädja vid hvarje dom och icke drista på egna meningar. Den rättfärdige skall icke lida någon skada, hvad Gud än låter öfvergå honom. Och skulle han ock oförskyldt anklagas, bekymrar det honom föga, men icke heller gläder han sig fåfängligen när hans oskuld varder ådagalagd. Han vet nämligen, att det är jag, som ransakar hjertan och njurar (Upp. B. 2, 23), jag, som icke dömer efter det som för ögonen är eller efter menniskors tycken. Ty ofta finner jag straffvärdt hvad menniskor anse prisvärdt.»

Herre, du rättfärdige domare, du all starkhets och långmodighets Gud, du som känner menniskors svaghet och ondska, var min styrka och min tillflykt, ty mitt eget samvete är mig icke nog. Du vet hvad jag icke vet, och derför bör jag ödmjukt mottaga all tillrättavisning och tåligt bära den. Förlåt mig mildeligen, så ofta jag felat härutinnan, och gif mig nåd att blifva mera tålig. Ty det är bättre för mig att genom din oändliga barmhertighet vinna förlåtelse än att freda mitt samvete med min förmenta rättfärdighet. Och om jag ock vet intet med mig, är jag dock icke derigenom rättfärdigad (1 Kor. 4, 4), ty der din barmhertighet är fjerran, varder ingen lefvande rättfärdig (Ps. 143, 2).

FYRTIOSJUNDE KAPITLET.

Huru man gerna skall lida allt för det eviga lifvet.

»Min son, låt icke de bördor, som du för min skull tager på dig, nedtrycka dig eller motgångar nedslå ditt mod, utan mitt löfte tröste och styrke dig under alla förhållanden. Jag är mäktig att vedergälla öfver alla mått och gränser. Du skall icke arbeta här länge och icke för evigt tryckas af lifvets vedermödor. Bida endast något litet och du skall snart få se slutet på dina plågor. Det skall komma en tid, då allt arbete och all oro har en ände. Obetydligt och af kort varaktighet är allt som förgås med tiden. Gör hvad du gör; arbeta troget i min vingård; jag skall vara din lön. Skrif, läs, sjung, sucka, tig och bed; lid motgång som en man. Det eviga lifvet är väl värdt en sådan, ja en ännu hårdare strid. På en dag, som herren känner, skall friden komma; och då skall icke vara dag och natt såsom nu, utan evigt ljus, oändlig klarhet, orubblig frid och trygg hvila. Du skall icke då säga: 'hvem skall frälsa mig från denna dödens kropp' (Rom. 7, 24)? Ej heller skall du säga: 'Ve mig, att jag är en främling i Mesech och måste bo ibland Kedars hyddor' (Ps. 120, 5). Ty döden skall varda uppsvulgen (Jes. 25, 8) och frälsningen fullbordad; ingen ångest, utan salig fröjd, ljuflig och helig umgängelse!

O, om du hade sett helgonens oförgängliga kronor i himmelen och huru härligt de, som fordom voro föraktade af verlden och knappast ansågos värda att lefva, nu fröjda sig, skulle du sannerligen ödmjuka dig allt ned i stoftet och mycket hellre vilja stå under alla än öfver en enda. Du skulle icke önska dig lifvets glada dagar utan fastmer fröjda dig att för herrens skull lida bedröfvelse och anse för den största vinst att bland menniskorna vara aktad för intet.

O, om du förstode och behjertade detta, huru skulle du våga att någonsin klaga? Månne icke allt mödosamt bör uthärdas för det eviga lifvet? Det är icke något obetydligt att vinna eller förlora Guds rike. Upplyft derför dina ögon mot himmelen! Se, jag och med mig alla helgon, som här i verlden kämpat en stor strid! Nu fröjdas och hugnas de; nu äro de trygga och hafva kommit till frid och förblifva med mig i min faders rike evinnerligen.»

FYRTIOÅTTONDE KAPITLET.

Om evighetens dag och detta lifvets vedermödor.

O du saligaste boning i höjdens rike! O, evighetens klara dag, som ingen natt förmörkar, utan den högsta sanning städse upplyser; du alltid glada, alltid trygga dag som aldrig förändras! O, att denna dag redan inbrutit och allt timligt vore förgånget! Han lyser väl för de heliga i evigt strålande härlighet, men för jordens vandringsmän blott fjerran ifrån och likasom genom en spegel (1 Kor. 13, 12).

Himmelens invånare veta, huru fröjderik den dagen är; Evas söner sucka i sin landsflykt, att den närvarande är så bitter och mödosam. Denna verldens dagar äro korta och onda, fulla af smärta och vedermödor; under dem besmittas menniskan af många synder, insnärjes af många begärelser, plågas af många farhågor, täres af många sorger, drages hit och dit af mycken förvetenhet, invecklas i mycken fåfänglighet, omringas af många villfarelser, förtröttas af många mödor, betungas af frestelser, försvagas af vällust och tryckes af armod.

Ack, när kommer slutet på allt detta elände? När skall jag befrias från denna träldom under synden? När skall jag få tänka på dig allena, herre? När skall jag fullkomligt få glädjas i dig? När skall jag ostörd få njuta den sanna friden utan bekymmer till själ och kropp? När skall en fast, orubblig och säker frid herska, en frid till det inre och till det yttre, en frid, tryggad åt alla sidor? Milde Jesus, när får jag komma inför ditt ansigte? När får jag skåda ditt rikes härlighet? När skall du blifva mitt allt i alla? O, när får jag vara med dig i ditt rike, som du tillredt åt dina trogna från evighet? (Matt. 25, 34). Jag är en arm, öfvergifven flykting i ett fiendtligt land, der daglig strid och stora olyckor hota mig.

Trösta mig i mitt främlingskap, lindra min smärta, ty till dig står all min åstundan. Den tröst som verlden bjuder är mig en börda. Jag längtar innerligt efter dig, men jag kan icke nå dig. Jag vill gerna hålla mig fast vid det himmelska, men de jordiska tingen och mina ännu odödade lustar draga mig nedåt. Efter min håg vill jag heherska allt, men af köttet tvingas jag mot min vilja att vara underdånig allt. Så strider jag, arma menniska, med mig sjelf och är mig sjelf en börda, ty då anden vill uppåt, vill köttet nedåt.

O, hvad jag lider i mitt inre, då, under umgängelsen i det himmelska, köttets härar plötsligt tränga in på den bedjande. Min Gud, var icke fjerran

från mig och vänd dig icke i vrede från din tjenare. Låt dina blixtar ljunga och förskingra de inbilska och högmodiga, skjut dina pilar och förströ dem (Ps. 144, 6). Samla mina sinnen till dig och hjelp mig att förgäta alla verldsliga ting; gif mig kraft att med förakt skjuta från mig lasternas förförande bilder. Skynda till mitt bistånd, du eviga sanning, på det ingen fåfänglighet må få makt med mig. Kom, himmelska ljuflighet! För ditt ansigte vike allt orent! Tillgif mig äfven och förlåt mig nådeligen, så ofta jag i bönen tänker på något annat än dig. Ty jag bekänner uppriktigt, att mina tankar äro mycket förströdda. Jag är ofta icke, der jag till min kropp står eller sitter, utan fastmer der, dit mina tankar fört mig. Der min tanke är, är ock jag, och min tanke är oftast hos det jag älskar. Det som af naturen eller vanan behagar mig faller mig lätt i sinnet.

Derför har du, som är sanningen, öppet uttalat: *der din skatt är, der är ock ditt hjerta* (Matt. 6, 21). Älskar jag himmelen, så tänker jag gerna på det himmelska. Älskar jag verlden, så fröjdar jag mig öfver verldens lycka och sörjer öfver dess vidrigheter. Älskar jag köttet, så faller ofta det som är köttsligt i mina tankar. Älskar jag anden, så är det min glädje att tänka på det andliga. Ty hvad helst jag älskar, derom talar och hör jag gerna, och de inre bilderna deraf för jag med mig öfverallt. Men salig den menniska, som för din skull, herre, låter det skapade fara sin kos, gör våld på sin natur och i andens nit korsfäster sitt kött med dess begärelser, på det hon med rent samvete må kunna offra dig en innerlig bön och befinnas värdig att, sedan hon både till kropp och själ skilt sig från allt jordiskt, stå bland englarnas skara.

FYRTIONIONDE KAPITLET.

Om längtan efter det eviga lifvet, och deras lön som kämpat redligen.

»Min son! Känner du, att en åstundan efter det eviga lifvet väckes hos dig ofvanifrån och längtar du att lemna din kropps hydda för att kunna utan ljus' och mörkers omskiftelse skåda min klarhet (Joh. Ev. 17, 24; Jak. 1, 17), så utvidga ditt hjerta och mottag med glädje denna heliga ingifvelse. Hembär den högsta godheten riklig tacksägelse, som handlar så nådigt med dig, som besöker dig så kärleksfullt, med sådan nitälskan väcker

dig och så kraftigt understödjer dig, på det du icke af din egen tyngd skall falla till jorden. Ty sådant händer dig icke på grund af egen ansträngning och flit, utan allenast genom den oförskylda mildhet och nåd, hvarmed den högste ser till dig, på det du må tillväxa i dygd och sann ödmjukhet, rusta dig till framtida strid och beflita dig att med allt ditt hjertas begär hålla dig fast vid mig och med brinnande allvar tjena mig.

Min son! Ofta brinner elden, men utan rök stiger icke lågan upp. Så upptändes ock hos några åstundan efter det himmelska, och likväl äro de icke fria från de frestelser som utgå från de köttsliga begären. Derför bruka de icke uteslutande till Guds ära hvad de så ifrigt bedja honom om. Sådan är ock ofta din åstundan, hvilken du föregifver vara så allvarlig. Men det som besmittas af sjelfviskheten är aldrig rent och fullkomligt.

Bed icke om det som är dig behagligt och angenämt, utan om det som behagar mig och länder mig till ära. Ty om du dömer rätt, bör du hellre följa min skickelse än din önskan och fördraga hvad jag gifver framför allt som kan önskas. Jag känner din önskan och har hört dina många suckar. Du ville redan nu ega Guds barns härliga frihet (Rom. 8, 21); redan nu är det eviga hemmet, det fröjderika himmelska fäderneslandet din lust. Men den stunden är ännu icke kommen; nu är en annan tid, en tid af strid, mödor och pröfningar. Du vill ega det högsta goda i sin fullhet, men det kan icke ske i detta lifvet. *Jag* är det, säger herren; förbida mig, till dess Guds rike kommer.

Ännu behöfver du pröfvas på jorden och öfvas i mycket. Tröst beskäres dig väl understundom, men fullkomlig tillfredsställelse får du icke. Var derför behjertad och stark att både göra och lida hvad som är mot din natur. Du måste ikläda dig en ny menniska (Ef. 4, 24) och förvandlas till en annan man (1 Sam. 10, 6). Du måste ofta göra hvad du icke vill, och det du vill måste du underlåta. Hvad andra önska, skall hafva framgång; hvad dig behagar, skall icke lyckas. Hvad andra säga, skall man lyssna till; hvad du säger, skall aktas för intet. Andra skola bedja och få; du skall bedja och icke få.

Andra skola menniskorna högt berömma; om dig skall man tiga. Andra skola få det ena förtroendet efter det andra, men dig skall man hålla oduglig till allt. Öfver sådant skall din natur stundom bedröfvas, men om du stilla bär det, skall du deraf skörda stor vinst. Genom dessa och dylika motgångar plägar herren pröfva sin trogne tjenare, om han kan förneka sig sjelf och i allt bryta sin egen vilja. Det gifves knappast någonting, hvaruti du mer behöfver öfva dig att dö från dig sjelf, än i att se och lida sådant som är emot din vilja, synnerligast om du får befallning att göra något, som synes dig orätt och mindre nyttigt för dig sjelf. Och emedan du icke vågar sätta

Denne är satt till fall och uppståndelse för många i Israel och till ett tecken, hvilket emotsagdt varder.

dig upp emot den högre myndighet, som du är skyldig lydnad, synes det dig hårdt att följa andras vink och alldeles åsidosätta din egen mening.

Men betänk, min son, dessa mödors frukt, deras snara slut och deras ojemförligt stora lön, och du skall då icke märka deras tyngd utan fastmer för ditt tålamod erfara riklig hugsvalelse. Ty för det obetydliga, som du nu frivilligt afstår, skall du i himmelen få en evig ersättning. Der skall du finna allt hvad du åstundar, allt hvad du kan önska. Der skall du få kraft till allt godt utan att behöfva frukta att mista det. Der skall din vilja alltid öfverensstämma med min och icke åstunda hvarken något för ditt väsende främmande eller något sjelfviskt. Der skall ingen stå dig emot, ingen klaga på dig, ingenting hindra dig eller ställa sig i din väg, utan allt hvad du åstundar stå dig till handa och i ymnigaste mått tillfredsställa alla dina önskningar. Der skall jag med ära vedergälla dig din lidna smälek, gifva dig en hedersklädnad i stället för din sorgdrägt, och för den lägsta platsen, som du här intagit, ett rum i mitt eviga rike. Der skall lydnadens frukt visa sig; der skall ångerns bitterhet förvandlas till glädje och den ödmjuka undergifvenheten bekrönas med ära och härlighet.

Derför böj dig nu ödmjukt under hvar mans hand och gör dig inga bekymmer om hvem som bjuder och befaller, utan beflita dig med stort allvar — vare sig det är din förman eller din underlydande eller en din like, som önskar något af dig — att i godo upptaga allt och med gladt mod fullgöra det. Må en söka det, en annan det, den ene finna sin berömmelse i ett, den andre i ett annat, och må de prisas af aldrig så många tusende: gläd dig du hvarken öfver det ena eller det andra, utan blott öfver din ringhet, mitt välbehag och min ära. Din önskan vare endast, att Gud må i dig varda förhärligad, vare sig genom ditt lif eller genom din död» (Filipp. 1, 20).

FEMTIONDE KAPITLET.

Huru den tröstlöse skall befalla sig i Guds händer.

Välsignad vare du, herre Gud, helige fader, nu och i evighet! Ty såsom du vill, sker det, och hvad du gör är godt. Din tjenare fröjde sig i dig, icke i sig sjelf eller något annat, ty du, herre, allena är min sanna glädje, mitt hopp, min krona och min ära. Hvad har din tjenare, som han icke fått af dig utan all sin egen förtjenst? (1 Kor. 4, 7). Ditt är allt som

du gifvit och som du gjort. Jag är en fattig, af mödor betungad tjenare allt ifrån min ungdom (Ps. 88, 16) och min själ bedröfvas stundom intill tårar och blir mången gång utom sig af bekymmer för de hotande frestelserna.

Jag åstundar fridens lugn, jag tigger om dina barns frid, hvilka bespisas af dig i din hugsvalelses ljus. Förläna mig din frid, ingjut i mig din heliga fröjd, då skall din tjenare varda uppfyld med harmoni och skall sjunga ditt lof med andakt. Men drager du dig tillbaka, såsom du ganska ofta plägar, så skall han icke kunna löpa dina budords väg (Ps. 119, 32), utan måste böja sina knän och slå sig för sitt bröst, emedan han icke känner sig så väl till mods som i går och i förrgår, då ditt ljus lyste öfver hans hufvud och han hade beskärm under dina vingars skugga.

Rättfärdige fader, du som skall prisas i evighet! Stunden är kommen, då din tjenare skall pröfvas. Käre fader, det är tillbörligt, att din tjenare nu lider något för din skull. Evigt tillbedjansvärde fader, den stund är kommen som du af evighet förutsett, då din tjenare en liten tid skall ligga under i det yttre, fastän han i det inre alltid lefver hos dig. Han varder nu en tid ringaktad, förödmjukad och nedsatt af menniskor samt förtärd af plågor och sjukdomar, på det han vid den nya dagens gryning skall stå upp tillika med dig och varda förklarad i det himmelska väsendet. Helige fader! Så har du förordnat och så har du velat, och fullbordadt är hvad du bjudit.

Det är en nåd för din vän att lida för din skull, det må ske när och huru som helst. Utan ditt råd och din försyn och utan grund sker ingenting på jorden. Det gör mig godt, herre, att du har förödmjukat mig, på det jag må lära dina rätter och bortkasta all högfärd och mitt hjertas förmätenhet. Det är mig nyttigt, att blygsel har betäckt mitt ansigte, på det jag må söka din tröst mer än menniskors. Jag har häraf äfven lärt att med helig fruktan vörda dina outransakliga domar, som du låter gå ut öfver både rättfärdiga och orättfärdiga, men aldrig utan billighet och rättvisa.

Jag tackar dig, att du icke har skonat mina synder utan tuktat mig med hårda slag, sändt mig smärtor och ångest både i det inre och i det yttre. Det finnes ingen i hela vida verlden som kan trösta mig; du allena kan det, min herre och min Gud, du själarnas himmelske läkare, du som slår och helar, som för till dödsriket och återför derifrån. Din tuktan vare öfver mig, och ditt ris lände mig till bättring.

Se, käre fader, jag är i dina händer och böjer mig under din tuktans ris. Slå min rygg och min hals, att min förvändhet må ge vika och jag må rätta mig efter din vilja. Gör mig till en from och ödmjuk lärjunge, såsom du plägar, på det jag må följa hvarje din vink. Jag lemnar mig och allt hvad jag har under din tuktan. Det är bättre att straffas här än i det tillkommande. Du vet allt och hvarje särskild sak, och ingenting i menniskans

samvete är dig fördoldt. Förr än de inträffa, vet du kommande ting, och dig är icke af nöden, att någon undervisar eller påminner dig om det som sker på jorden. Du vet hvad som främjar min förkofran, och huru mycket motgången tjenar till att afslipa syndens rost. Handla med mig efter ditt goda behag och förkasta mig icke för mitt syndiga lefverne, hvilket ingen bättre och klarare känner än du.

Herre, lär mig veta hvad jag bör veta, älska hvad jag bör älska, prisa hvad dig bäst behagar, akta hvad du värderar, tadla hvad som i dina ögon är tadel värdt. Tillåt mig icke döma efter det yttre skenet eller sluta efter oerfarna menniskors tal, utan med rätt urskiljning bedöma lekamligt som andligt och framför allt städse utforska din vilja.

Menniskans sinnen missledas ofta vid hennes omdömen, och de som älska verlden bedragas, emedan de älska endast det jordiska. Är då menniskan bättre, derför att hon aktas högre af menniskan? Den falske bedrager den falske, dåren en dåre, den blinde en blind, den svage en svag, när han smickrar honom; ja, han skymfar honom i sanning, då han berömmer honom utan skäl. Den ödmjuke hel. Franciscus säger: »Så mycket en hvar är i dina ögon, herre, så mycket är han, intet mer».

FEMTIOFÖRSTA KAPITLET.

Huru man med allvar bör sköta mindre värf, då man ännu icke är vuxen de högsta.

»Min son! Du kan icke alltid med lika brinnande begär sträfva efter fullkomlighet, icke heller hålla dig uppe på samma höjd af andakt, utan du måste för det medfödda förderfvets skull understundom stiga ned till lägre trakter och om också ogerna och med olust draga det förgängliga lifvets börda. Så länge du bär denna dödliga lekamen, känner ditt hjerta en viss missbelåtenhet och tyngd. Så länge du lefver i köttet, måste du sucka under köttets börda, emedan du icke oafbrutet kan hålla på med andliga öfningar och gudliga betraktelser.

Då är det dig nyttigt att taga din tillflykt till lägre och yttre värf, att samla nya krafter under utöfningen af det goda, att med fast förtröstan afvakta min ankomst, mitt besök från höjden och att tåligt lida ditt främlingskap och din själs armod, till dess jag åter kommer till dig och befriar dig från

all din ängslan. Ty jag skall laga så, att du skall glömma din vedermöda och njuta inre ro. Jag skall utbreda för dig de heliga skrifternas lustgård, så att du med gladt hjerta börjar löpa mina budords väg (Ps. 119, 32). Då skall du säga: *denna tidens vedermöda är att akta för intet mot den härlighet som på oss skall uppenbaras»* (Rom. 8, 18).

FEMTIOANDRA KAPITLET.

Huru menniskan icke bör akta sig värd hugsvalelse utan fastmer skyldig straff.

Herre, jag är icke värd din tröst, icke heller din andes besök. Derför handlar du rätt med mig, när du lemnar mig fattig och tröstlös. Ty kunde jag ock utgjuta ett haf af tårar, blefve jag dock icke värd din tröst. Jag förtjenar intet annat än aga och straff, emedan jag ofta och svårt förtörnat dig och groft felat i många stycken. Med rätta är jag således icke värd den allra ringaste tröst. Men du, milde och barmhertige Gud, som icke vill, att dina verk skola gå under, utan visar din godhets rikedom på barmhertighetens käril (Rom. 9, 23), värdigas öfver allt menskligt mått hugsvala din tjenare utan all hans egen förskyllan eller värdighet. Ty din hugsvalelse står öfver all jemförelse med alla menskliga trösteförsök.

Hvad har jag gjort, att du låter mig njuta en sådan himmelsk hugnad? Jag kan icke erinra mig hafva gjort något godt, men väl, att jag alltid varit benägen till synd och trög till bättring. Detta är sant och jag kan icke förneka det. Sade jag något annat, skulle du blifva min motståndare, och det vore ingen som kunde försvara mig. Hvad har jag förtjenat med mina synder annat än helvetet och den eviga elden? Jag bekänner i sanning, att jag är värd förakt och smälek och det höfves mig icke att vara bland dina fromma. Och ehuru jag ogerna hör detta, så måste jag dock af kärlek till sanningen anklaga mig inför mig sjelf för mina synder, på det jag desto säkrare måtte blifva delaktig af din barmhertighet.

Hvad skall jag säga, brottslig och full af blygsel som jag är? Min mun har icke ett ord att säga annat än detta: jag hafver syndat, förbarma dig öfver mig, förlåt mig! Lemna mig ännu en liten stund att begråta mitt elände, innan jag vandrar af till mörkrets land och omhvärfves af dödens natt (Job 10, 21). Hvad kräfver du mer af den brottslige och eländige syn-

daren, än att han är förkrossad af ånger öfver sina synder och ödmjukar sig inför dig? I en sann ånger och under hjertats ödmjukande födes hoppet om förlåtelse; det ängsliga samvetet lugnas, den förlorade nåden återvinnes, menniskan frälsas från den tillkommande vreden och så möta hvarandra i en helig kyss Gud och den botfärdiga själen.

Syndarens ödmjuka ånger är dig, herre, ett välbehagligt offer och inför ditt ansigte en sötare lukt än något upptändt rökverk. Det är den tacknämliga smörjelse som du velat hafva utgjuten öfver dina heliga fötter, ty ett bedröfvadt och förkrossadt hjerta skall du, Gud, icke förakta (Ps. 51, 19). Här är fristaden mot fiendens vrede; här helas hvad annorstädes sönderbrutits, här renas hvad verlden befläckat.

FEMTIOTREDJE KAPITLET.

Om Guds nåd, som icke har något gemensamt med ett jordiskt sinne.

»Min son! Min nåd är dyrbar; hon tål icke att blandas tillsammans med yttre ting och jordiska nöjen. Du måste för den skull skilja dig ifrån allt, som kan utgöra hinder för nåden, om du vill, att hon skall ingjutas i ditt hjerta. Sök dig ett afskildt rum och vistas der gerna ensam med dig sjelf, begär icke samtal med någon, utan utgjut hellre ditt hjerta inför Gud i andäktig bön, på det du må behålla ett ångerfullt sinne och ett rent samvete. Akta hela verlden för intet; sätt umgänget med Gud långt framför allt yttre. Ty du kan icke på samma gång umgås med mig och finna din lust i det förgängliga. Du måste skilja dig ifrån vänner och bekanta och hålla ditt sinne fritt från all timlig tröst. Så uppmanar den helige aposteln Petrus, att de kristtrogna skola vara såsom främlingar och gäster på jorden (1 Petr. 2, 11).

O, hvilken frimodighet skall icke en döende hafva, som icke qvarhålles vid verlden af någon lust till det förgängliga. Men att på sådant sätt hafva sitt hjerta skildt från allt, det förmår icke en svag själ, och den naturliga menniskan känner icke den inre menniskans frihet. Men vill hon i sanning vara en andlig menniska, måste hon afstå från både närmare och fjermare bekantskaper och icke taga sig till vara för någon så mycket som för sig sjelf. Har du fullkomligt öfvervunnit dig sjelf, skall du lättare beherska det

öfriga. Ty att segra öfver sig sjelf är en fullkomlig seger, och den som förstår att så beherska sig, att sinligheten lyder förnuftet och förnuftet i allt lyder mig, han är en rätt segervinnare öfver sig sjelf och herre öfver verlden.

Har du lust att nå denna höjd, så måste du börja som en man och sätta yxan till roten för att utrota och förstöra det hemliga, otillbörliga behaget till dig sjelf och till allt eget och timligt godt. På denna synd, att nämligen menniskan allt för ohejdadt älskar sig sjelf, beror nästan allt som bör i grund utrotas. Har detta onda blifvit öfvervunnet och kufvadt, så skall derefter stor frid och ro herska. Men emedan få vinnlägga sig om att fullkomligt dö sig sjelfva och helt och hållet gå ut från allt eget, förblifva de invecklade deruti och kunna icke i anden höja sig öfver sig sjelfva. Men hvar och en som vill fritt vandra med mig måste döda alla sina onda, otillbörliga lustar och icke med jordisk kärlek och åstundan fästa sig vid något här i verlden.»

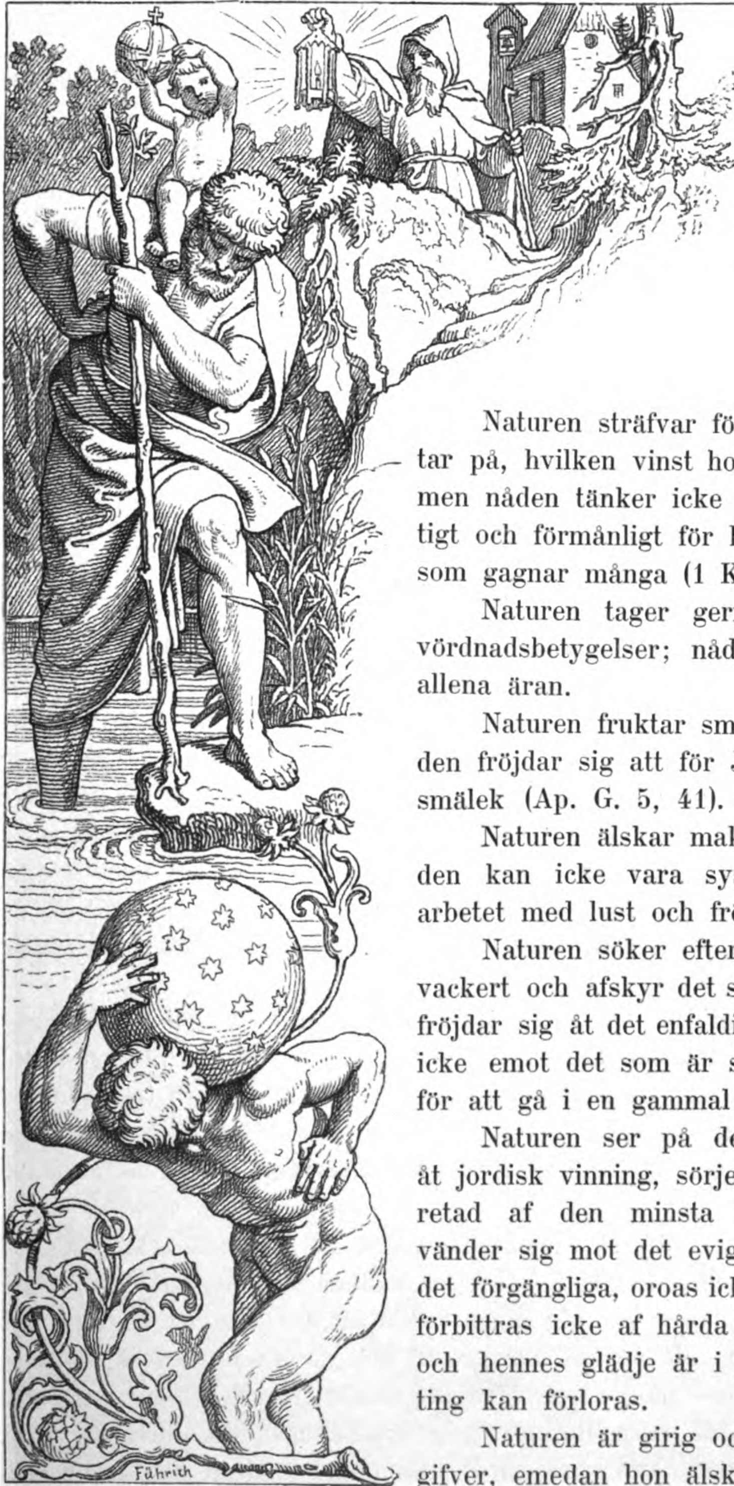
FEMTIOFJERDE KAPITLET.

Huru olika naturen och nåden verkar.

»Min son, gif noga akt på naturens och nådens verkningar, ty de åstadkomma rörelser af vida olika art, hvilken skilnad ofta är så fin, att den näppeligen kan märkas utom af en andlig och i sitt inre upplyst menniska. Nu åstunda visserligen alla det som är godt, och förete ock något godt i sina ord och gerningar, men det finnes sken af det goda som bedrager många.

Naturen är listig; hon lockar, insnärjer och bedårar mången och har i allt sig sjelf till mål. Men nåden går enfaldigt till väga, undviker allt slags ondt (1 Tessal. 5, 22), brukar intet svek och gör allt för herrens skull allena, i hvilken hon ock har sitt yttersta mål.

Naturen vill ogerna dö, vill icke kufvas, undertryckas och vara underdånig. Nåden deremot beflitar sig om det egna döendet, strider mot sinligheten, söker att blifva kufvad och öfvervunnen och vill icke begagna sig af sin egen frihet, älskar att hållas i tukt och åstundar icke att herska öfver någon, utan att alltid lefva, röras och hafva sin varelse i Gud, och är beredd att för Guds skull ödmjukt böja sig för alla menniskor.

Naturen sträfvar för egen båtnad och aktar på, hvilken vinst hon kan hafva af andra; men nåden tänker icke på hvad som är nyttigt och förmånligt för henne sjelf, utan hvad som gagnar många (1 Kor. 10, 33).

Naturen tager gerna mot heders- och vördnadsbetygelser; nåden gifver troget Gud allena äran.

Naturen fruktar smädelse och förakt; nåden fröjdar sig att för Jesu namns skull lida smälek (Ap. G. 5, 41).

Naturen älskar maklighet och hvila; nåden kan icke vara sysslolös utan omfattar arbetet med lust och fröjd.

Naturen söker efter det som är fint och vackert och afskyr det simpla och fula; nåden fröjdar sig åt det enfaldiga och ringa, sträfvar icke emot det som är sträft och blyges icke för att gå i en gammal drägt.

Naturen ser på det timliga, gläder sig åt jordisk vinning, sörjer öfver förluster, blir retad af den minsta förolämpning; nåden vänder sig mot det eviga, fäster sig icke vid det förgängliga, oroas icke af timliga förluster, förbittras icke af hårda ord, ty hennes skatt och hennes glädje är i himmelen, der ingenting kan förloras.

Naturen är girig och tager hellre, än hon gifver, emedan hon älskar egen fördel; nåden

är gifmild och välgörande, oegennyttig, nöjd med litet och anser det vara saligare att gifva än att taga (Ap. G. 20, 35).

Naturen älskar de skapade tingen, det egna köttet, fåfänglighet och förströelser; nåden vänder sig till Gud och till det goda, försakar det skapade, flyr verlden, hatar köttets begärelser, sätter en gräns för sinnets ostadighet och undviker blygsamt allt offentligt uppträdande.

Naturen vill gerna hafva yttre fröjder som förnöja sinligheten, men nåden söker sin glädje i Gud allena och fröjdar sig i det högsta goda öfver allt annat.

Naturen gör allt för vinstens och den egna nyttans skull, aldrig någonting för intet, utan väntar antingen en lika god eller en bättre återtjenst, antingen att berömmas eller att komma i någons ynnest för det goda hon gjort och fordrar, att man skall tillbörligt uppskatta hennes gerningar och gåfvor. Men nåden söker intet timligt och begär ingen annan lön än Gud allena; af jordiskt godt åstundar hon intet mer, än som kan tjena henne för vinnandet af det eviga.

Naturen finner ett nöje i att hafva många vänner och fränder, skryter öfver börd och rang, har ett småleende för de mägtiga, smickrar de rika och berömmer sina jemnlikar; nåden älskar äfven ovänner, högfärdas icke öfver sina många vänner, lägger icke vigt på rang och börd, så vidt den icke är förenad med någon synnerlig förtjenst, gynnar mer den fattige än den rike, hyser större deltagande för den oskyldige än för den mäktige, gläder sig öfver sanningen, icke öfver lögnen (1 Kor. 13, 6), uppmanar alltid de fromma att trakta efter högre nåd (1 Kor. 12, 31) och att genom dygd och goda gerningar varda Guds son alltmer lika.

Naturen klagar jemt öfver brist och besvärligheter; nåden bär fattigdomen med ståndaktighet.

Naturen hänför allt till sig sjelf, strider och väsnas för eget bästa; nåden hänför allt till Gud, från hvilken allt hafver sitt ursprung; intet godt tillskrifver hon sig sjelf, bär sig heller icke högfärdigt åt, är icke trätosam och vill icke göra sin egen mening gällande framför andras, utan i allt hvad hon tänker och känner, ställer hon sig under den eviga visheten och Guds pröfning.

Naturen vill gerna utforska hemligheter och höra nyheter, är ytlig och försöklysten, önskar blifva bemärkt och göra sådant, hvaraf kan skördas pris och beundran; men nåden gör sig ingen möda att få veta det som är nytt och sällsamt, emedan allt sådant härrör af det gamla förderfvet, då intet nytt och varaktigt finnes på jorden. Hon lär derför menniskan att tygla sina lustar, att taga sig till vara för fåfänglig sjelfbehagsamhet och skryt, att blygsamt dölja det som kan vara värdt pris och beundran och i allt söka

Guds ära och nästans gagn. Hon vill icke, att man skall berömma henne eller det som är hennes eget utan att Gud, som af idel kärlek gifver allt, må varda välsignad för sina gåfvor.

Denna nåd är ett öfvernaturligt ljus och en Guds särskilda gåfva och egentligen ett kännetecken på de utvalda och en underpant på deras eviga salighet. Hon höjer menniskan öfver det jordiska till att älska det himmelska och förvandlar henne från en köttslig menniska till en andlig. Ju mer alltså naturen nedtryckes och kufvas, desto större nåd tillströmmar oss, och genom nya nådebesök förnyas dag för dag den inre menniskan efter Guds beläte.»

FEMTIOFEMTE KAPITLET.

Om naturens förderf och den gudomliga nådens kraft.

Herre min Gud, du som skapat mig efter ditt beläte, förläna mig denna nåd, som du visat mig vara af stor betydelse, ja, nödvändig för min salighet, att jag må öfvervinna min genomförderfvade natur, som drager mig till synden och ned i förderfvet. Ty jag känner i mitt kött en syndens lag, som strider mot den lag, som är i min ande, och binder mig vid sinlighetens tjenst (Rom. 7, 23), och jag kan icke stå emot mina begärelser, om icke din allra heligaste nåd ingjutes i mitt hjerta och ger mig bistånd.

Din nåd, ja din stora nåd är mig af nöden för att besegra naturen, som allt ifrån ungdomen är benägen

till det onda. Ty genom den första menniskan, Adam, bragt på fall, har hon genom egna synder förderfvat sig, och straffet har kommit öfver alla menniskor (Rom. 5, 12), så att samma natur, som af dig skapades god och rättskaffens, nu genom synd och svaghet har blifvit en förderfvad natur, emedan hennes egna drifter, lemnade åt sig sjelfva, förleda henne till synd och draga henne nedåt. Den lilla kraft, som hon ännu eger i behåll, ligger som en gnista under askan. Och denna gnista är det naturliga förnuftet sjelft, som, ehuru omgifvet af djupt mörker, dock ännu kan skilja mellan godt och ondt, sant och falskt, änskönt det icke förmår utföra allt hvad det gillar och icke heller kan blifva delaktigt af sanningens fulla ljus.

Häraf kommer, o min Gud, att jag efter den invärtes menniskan har lust till Guds lag (Rom. 7, 22), i det jag vet, att dina bud äro goda, rätta och heliga, och äfven inser, att man bör fly allt ondt och syndigt. Men efter köttet tjenar jag syndens lag (Rom. 7, 25), i det jag mera lyder sinligheten än förnuftet. Deraf kommer, att viljan är för handen hos mig, men att fullborda det goda finner jag icke (Rom. 7, 18). Jag föresätter mig ofta mycket godt, men emedan nåden, som skulle understödja min svaghet, fattas mig, så viker jag vid minsta motstånd och uträttar intet. Jag känner således fullkomlighetens väg och ser klart nog, huru jag bör handla, men nedtryckt under bördan af mitt eget förderf, kan jag icke nå det fullkomliga.

O herre, huru är icke din nåd mig af högsta nöden för att börja, fullfölja och fullborda det goda. Ty utan henne mäktar jag intet (Joh. Ev. 15, 5), men när hon styrker mig, förmår jag allt i dig (Filipp. 4, 13). O du himmelska nåd, utan hvilken det icke finnes någon egen förtjenst och alla naturens gåfvor äro att anse af intet värde. Konst, rikedom, skönhet, styrka, snille, vältalighet gälla inför dig, herre, intet utan din nåd. Ty naturens gåfvor äro gemensamma för onda och goda; men den gåfva, som endast de utvalda undfå, är nåden eller kärleken; och med hennes insegel på sig skola de hållas värdiga det eviga lifvet. Och så hög är denna nåd, att hvarken profetians eller undrets gåfva eller det djupaste åskådande gäller något henne förutan. Ja, icke ens tron eller hoppet eller några andra dygder behaga dig utan nåden och kärleken (1 Kor. 13).

O du saligaste nåd, som gör de andligen fattiga rika på dygd och de lekamligen rika af hjertat ödmjuka, kom, sänk dig ned till mig, uppfyll mig bittida med din tröst, att min själ icke må uppgifvas af trötthet eller förslöas genom mitt sinnes tröghet. Jag bönfaller inför dig, herre: låt mig finna nåd för dina ögon, om också allt annat som naturen åstundar skulle förmenas mig. Blefve jag ock frestad och hemsökt af många sorger, så fruktade jag dock intet ondt, ty din nåd är med mig. Hon är min styrka, hon bringar

mig råd och hjelp. Hon är mäktigare än alla fiender och visare än alla verldens visa.

Hon är en sanningens lärarinna, en uppfostrarinna i dygd, ett hjertats ljus, en tröst i bedröfvelsen; hon förjagar sorgen, aflägsnar fruktan, närer andakten och lockar fram tårarna. Hvad är jag utan henne annat än ett förtorkadt träd, en oduglig stam som bör bortkastas. Låt derför din nåd, o herre, förekomma mig, leda mig och göra mig skicklig till allt godt verk genom Jesus Kristus, din son. Amen.

FEMTIOSJETTE KAPITLET.

Huru vi skola försaka oss sjelfva, taga korset på oss och följa Kristus.

»Min son! Ju mer du förmår gå ut från dig sjelf, desto innerligare kan du försänka dig i mig. Liksom frånvaron af alla begär efter det yttre rödjer väg för den inre friden, så blifver man ett med Gud, då man helt och hållet kan försaka sig sjelf. Jag vill, att du lär dig fullkomlig sjelfförsakelse och undergifvenhet under min vilja utan motsägelse och klagan. Följ mig: *jag är vägen, sanningen och lifvet* (Joh. Ev. 14, 6). Utan väg går man icke, utan sanning vet man intet, utan lif lefver man icke. Jag är den väg som du bör följa, den sanning som du bör tro, det lif som du bör hoppas. Jag är den oförstörbara vägen, den ofelbara sanningen, det obegränsade lifvet. Jag är den genaste vägen, den högsta sanningen, det rätta lifvet, det saliga lifvet, det oskapade lifvet. Om du vandrar stadigt på min väg, skall du förstå sanningen, och sanningen skall göra dig fri (Joh. Ev. 8, 32) och du skall få evinnerligt lif.

Vill du ingå till lifvet, så håll budorden (Matt. 19, 17). Vill du förstå sanningen, så tro på mig. Vill du vara fullkomlig, så sälj det du hafver (Matt. 19, 21). Vill du vara min lärjunge, så försaka dig sjelf (Matt. 16, 24). Vill du ega det eviga lifvet, så förakta det närvarande. Vill du varda upphöjd i himmelen, så förnedra dig på jorden. Vill du herska tillsammans med mig, så bär ock korset med mig. Ty endast korsets tjenare finna salighetens och det sanna ljusets väg.»

Herre Jesus! Emedan din väg var smal och föraktad af verlden, så gif mig kraft att under verldens förakt följa dig, ty tjenaren är icke öfver sin

herre, icke heller lärjungen öfver sin mästare (Matt. 10, 24). Låt din tjenare öfva sig på ditt lif, ty derpå beror min frälsning och den sanna helgelsen. Hvad jag eljest läser och hör, vederqvicker och tillfredsställer mig icke fullkomligt.

»Min son, efter du har läst och vet allt detta, salig är du, om du gör det (Joh. Ev. 13, 17). Den som har mina bud och håller dem, han är den som älskar mig; och jag skall älska honom och uppenbara mig för honom (Joh. Ev. 14, 21) och låta honom sitta med mig i min faders rike». — Herre Jesus, ske mig, som du har sagt och lofvat. Jag har af din hand mottagit korset; jag vill bära det till min död, då du har lagt det på mig. Korset är en rätt lärjunges lif och leder honom till paradiset. Början är gjord; se tillbaka får man icke, icke heller vika af från vägen.

Eja, bröder, vandrom tillsammans framåt! Jesus är med oss; för Jesu skull hafva vi tagit korset, för Jesu skull må vi ock bära det med tålamod. Han skall vara vår hjelpare, såsom han är vår föregångare och ledare. Se, vår konung går framför oss, han vill strida för oss. Följom honom manligen! All fruktan vike fjerran! Varom beredda att dö som tappra stridsmän och icke fly från korset och komma vår ära på skam.

FEMTIOSJUNDE KAPITLET.

Huru menniskan icke skall misströsta, så snart hon drabbas af någon motgång.

»Min son! Tålamod och ödmjukhet i motgången behaga mig mera än mycken frimodighet och förtröstan under medgången. Hvarför skall hvarje liten obetydlighet, som säges eller göres mot dig, bedröfva dig? Om det ock hade varit något större, borde du icke hafva oroat dig deröfver. Fråga icke derefter. Det är hvarken första eller sista gången sådant drabbar dig, om du får lefva. Du är käck nog, så länge intet vidrigt möter dig. Du ger äfven goda råd och förstår att intala andra mod; men kommer bekymret plötsligt och knackar på din egen dörr, då tryter dig både råd och mod.

Märk din stora svaghet, som visar sig just vid obetydliga motgångar. Och likväl är det för ditt bästa, som allt sådant sändes i din väg. Slå bort sorgerna, så godt du kan, och har också ett verkligt bekymmer drabbat dig,

så må det likväl icke helt och hållet slå ned ditt mod och göra dig handfallen. Lid det åtminstone med tålamod, om du ej kan göra det med fröjd. Och skulle det vara något, som du ogerna hör och som väcker din förtrytelse, så gör våld på dig och tillåt dig icke något otillbörligt yttrande, som kunde förarga de svaga. Sinnet lägger sig snart, och smärtan lindras af den återvändande nåden. Jag lefver ännu, säger herren, beredd att bistå dig och trösta dig mer än tillförene, blott du förtröstar på mig och innerligt åkallar mig. Var jemnare till sinnes och väpna dig med större tålamod. Icke allt är förloradt, om du finner dig oroad och svårt frestad. Du är menniska och icke Gud, du är kött och ingen engel. Huru skulle du alltid kunna bevara din dygd, då englarna i himmelen och de första menniskorna i paradiset icke länge blefvo beståndande? Det är jag, som upprättar och helar de bedröfvade, som upptager till mig i min härlighet dem, som bekänna sin svaghet.»

Herre, välsignadt vare ditt ord, som är för min mun sötare än honung och honungskaka (Ps. 19, 11). Hvad skulle jag göra i min nöd och ångest, om du icke styrkte mig med dina heliga trösteord? Blott jag en gång hinner salighetens hamn, hvad bekymrar mig då hvad och huru mycket jag har lidit? Gif mig, o herre, ett godt slut, en salig bortgång från denna verlden. Tänk på mig och visa mig rätta vägen till ditt rike. Amen.

FEMTIOÅTTONDE KAPITLET.

Huru man icke skall söka utforska allt för höga ting och Guds förborgade domar.

»Min son, tag dig till vara att tvista om höga ämnen och Guds hemliga rådslag: hvarför den ene lemnas så öfvergifven, då den andre får erfara så mycken nåd; hvarför en blir så hårdt slagen och en annan upphöjes så utomordentligt. Allt sådant öfverstiger menniskans fattning, och intet begrundande, intet tankeutbyte dödliga emellan förmår utleta det gudomliga rådslutet. När derför fienden ingifver dig något dylikt eller förvetna menniskor fråga dig derom, så svara med profetens ord: *Herre, du är rättfärdig och dina domar äro rättvisa* (Ps. 119, 137) eller: *Herrens rätter äro sanning, allesamman rättfärdiga* (Ps. 19, 10). Mina domar böra fruktas, icke granskas, emedan de för det menskliga förståndet äro ofattbara.

Undvik äfven att grubbla öfver och tvista om de heligas förtjenst, såsom hvilken af dem varit heligare än den andra, och hvilken af dem är den största i himmelriket. Sådant alstrar ofta kif och gagnlösa strider, närer dessutom högfärden och fåfängan, hvaraf komma hat och misshälligheter, då den ene i högfärd förfäktar sin mening, den andre sin. Att vilja veta och utforska sådant har ingen välsignelse med sig, utan misshagar fastmer de heliga: ty jag är icke tvedrägtens utan fridens Gud (1 Kor. 14, 33); och friden består i sann ödmjukhet, icke i sjelfupphöjelse.

Några upptändas af en kärlekens nitälskan att verka än det ena än det andra, men med en böjelse af mera mensklig än gudomlig art. Det är jag, som skapat alla heliga, jag som gifvit dem nåden och bekrönt dem med ära. Jag känner hvars och ens förtjenster, jag har förekommit dem med min ljufliga nåd. Jag har känt mina utvalda före verldens begynnelse. Jag har utkorat dem ur verlden, de hafva icke utkorat mig (Joh. Ev. 15, 16). Jag har kallat dem af nåd, dragit dem till mig af barmhertighet, ledt dem genom många farligheter, ingifvit dem riklig tröst, förlänat dem uthållighet och krönt deras tålamod.

Jag känner den förste och den siste. Jag omfattar alla med outsäglig kärlek. Jag bör prisas i alla mina heliga, välsignas öfver allting och äras i hvar och en, som jag så högt förhärligat och utkorat utan någon hans egen föregående förtjenst. Den som ringaktar en af mina minsta, han ärar icke heller de stora, ty både stora och små har jag gjort. Och den som föraktar någon af de heliga, han föraktar äfven mig och alla andra i himmelriket. De

äro alla ett genom kärlekens band, känna detsamma, vilja detsamma och älska hvarandra, alla som en.

Men dessutom — hvilket är än högre — de älska mig mer än sig sjelfva och sin egen förtjenst. Ty, ryckta upp öfver sig sjelfva och uttagna ur egenkärleken, försänka de sig helt i min kärlek och hvila i dess åtnjutande. Det finnes ingenting som kan vända dem bort eller nedslå dem, emedan de, fulla af den eviga sanningen, brinna af en outsläcklig kärleks eld. De köttsliga och sinliga menniskorna, som icke kunna älska något annat än sina egna fröjder, borde tiga i stället för att vidt och bredt tala om de heligas tillstånd. De taga från och lägga till efter eget tycke, och icke såsom det behagar den eviga sanningen.

Många göra så af okunnighet, i synnerhet de, som i sitt hjertas mörker knappast veta hvad det vill säga att älska någon med en fullkomligt andlig kärlek. Många dragas dessutom af naturlig böjelse och mensklig vänskap till den ene eller den andre, och såsom de förhålla sig i det jordiska, så föreställa de sig ock det himmelska. Men det är en skilnad utan någon jemförelse mellan det som de ofullkomliga tänka, och det som de upplysta genom högre uppenbarelse åskåda.

Tag dig alltså till vara, min son, att tala om sådant som öfverstiger din fattning, och vinnlägg dig om att varda funnen i Guds rike, om ock blott såsom den minste. Och visste du också, hvem som i Guds rike vore heligare och större än den andre, hvad skulle ett sådant vetande gagna dig, om du icke derigenom blefve än ödmjukare inför mig och upptändes att än högre prisa mitt namn? Den som tänker på sina stora synder och sina små förtjenster samt huru långt aflägsen han är från de heligas fullkomlighet, handlar mycket täckeligare för Gud, än den som mycket sysselsätter sig med och tvistar om deras höghet eller ringhet. Det är bättre att med tårar och from åkallan bedja Gud, att deras härliga föresyn må väcka oss till ödmjukhet, än att med inbilsk sjelfklokhet söka bedöma deras förborgade värde.

De äro väl, ja fullkomligt tillfreds; kunde allenast menniskan vara tillfreds och afhålla sin tunga från fåfängligt tal. De skryta icke öfver egna förtjenster, ty de tillskrifva icke sig sjelfva något, utan mig allt godt, emedan jag gifvit dem allt af min oändliga kärlek. De äro uppfylda af en sådan kärlek till det gudomliga och af en sådan öfversvinnelig fröjd, att de icke sakna någon ära, att ingen salighet fattas dem. Ju högre de hafva kommit i härlighet, desto ödmjukare äro de i sig sjelfva och mig desto närmare och kärare. Derför säger skriften, att de kastade sina kronor för Gud och föllo på sitt ansikte för lammet och tillbådo den som lefver från evighet till evighet (Upp. B. 4, 10).

Många fråga, hvem som är den störste i Guds rike, och veta icke, om

de sjelfva äro värdiga att räknas bland de minsta. Det är stort nog att vara den minste i himmelen, der alla äro stora, emedan alla der kallas och äro Guds barn. *Af den minste skola varda tusende* (Jes. 60, 22) *och hundraåra syndare skola förbannade varda* (65, 20). Då lärjungarna frågade, hvilken vore den störste i himmelriket, fingo de till svar: *'Utan I omvänden eder och varden såsom barn, skolen I icke inkomma i himmelriket. Hvilken som nu så ödmjukar sig som detta barnet, han är den störste i himmelriket* (Matt. 18, 3—4).

Ve dem, som icke vilja ödmjuka sig med de små, ty himmelrikets trånga port skall icke medgifva dem inträde. Ve ock de rika, som här hafva fått ut sin hugnad (Luk. 6, 24), ty när de fattiga ingå i Guds rike, skola de stå utanför med jämmerrop. Glädjens I ödmjuka, fröjdens I fattiga; Guds rike är edert, om I eljest vandren i sanningen.»

FEMTIONIONDE KAPITLET.

På Gud allena sätte man allt hopp och all förtröstan.

Herre, hvarpå kan jag förtrösta i detta lifvet, eller hvad är min bästa hugsvalelse här på jorden? Är det icke du, min herre och min Gud, hvars barmhertighet är utan ände? När gick mig väl utan dig, eller illa, när du var med mig? Jag vill hellre vara fattig för din skull än rik utan dig. Jag vill hellre vara en främling på jorden med dig än ega himmelen utan dig. Der du är, är himmelen, och der du icke är, är döden och helvetet. Du är min längtan, och derför måste jag sucka efter dig, bedja och ropa efter dig. På ingen utom på dig allena, min Gud, kan jag förlita mig, att i rättan tid finna hjelp i nöden. Du är mitt hopp och min tillflykt, du är min hugsvalare, den trofastaste af alla.

Alla andra söka sitt eget (Filipp. 2, 21). Du vill blott min frälsning och min förkofran och vänder allt till mitt bästa. Och när du utsätter mig för åtskilliga frestelser och motgångar, så fogar du allt till min fromma, du som på tusen sätt plägar pröfva dina vänner. Under sådana pröfningar älskar och prisar jag dig icke mindre, än när du uppfyller mig med himmelsk tröst.

På dig, herre min Gud, sätter jag då hela mitt hopp och min förtröstan, till dig hemställer jag all min nöd och sorg, ty allt hvad jag ser utom dig finner jag bräckligt och obeständigt. Många vänner gagna mig icke, mäktiga

hjelpare kunna icke bistå mig, kloka rådgifvare icke råda mig, de lärdas böcker icke trösta mig, stora rikedomar icke frälsa mig, det mest undangömda ställe icke skydda mig, om du sjelf icke bistår, hjelper, styrker, tröstar, undervisar och beskyddar mig.

Ty allt, som tyckes befordra frid och lycksalighet, är af intet värde, om du icke är tillstädes. Du är källan till allt godt, du är lifvets höjd och djupet af allt som kan uttalas, och att hoppas på dig öfver allting är alla dina tjenares kraftigaste hugsvalelse.

Till dig lyfter jag mina ögon, på dig förtröstar jag, min Gud, barmhertighetens fader! Välsigna och helga min själ med himmelsk välsignelse, att hon må varda din heliga boning och sätet för din eviga härlighet, och att intet må finnas i detta ditt tempel, som kan förtörna ditt majestät. Se till mig efter din oändliga godhet och stora barmhertighet och bönhör din fattige tjenare, som i sitt elände irrar fjerran i dödsskuggans land. Beskydda och bevara din tjenares själ under det usla lifvets många faror och ledsaga henne med din nåd på fridens väg till det eviga ljusets boningar. Amen.

FJERDE BOKEN.

Om altarets sakrament.

En hjertlig inbjudning till den heliga nattvarden.

(Kristi röst.)

»*Kommen till mig, I alla, som arbeten och ären betungade, och jag vill vederqvicka eder*» (Matt. 11, 28), säger herren. »*Det bröd, som jag skall gifva, är mitt kött, hvilket jag skall gifva för verldens lif*» (Joh. Ev. 6, 51). »*Tagen och äten: detta är min lekamen, som brytes för eder; gören detta till min åminnelse*» (1 Kor. 11, 24). *Den som äter mitt kött och dricker mitt blod, han förblifver i mig och jag i honom*» (Joh. Ev. 6, 56). »*De ord jag har talat till eder äro ande och äro lif*» (Joh. Ev. 6, 63).

FÖRSTA KAPITLET.

Med hvilken vördnad man bör anamma Kristus.

(Lärjungens röst.)

Dessa äro dina ord, herre Kristus, du eviga sanning, ehuru de icke uttalades vid ett och samma tillfälle, eller återfinnas på samma ställe i skriften. Enär de dock äro dina ord och äro sannfärdiga, vill jag mottaga dem med ett tacksamt och troende hjerta. De äro dina, ty du har uttalat dem, och de äro ock mina, ty du har talat dem till min salighet. Gerna tager jag emot dem från din mun, på det de må djupare intränga i mitt hjerta. Såsom milda ord, fulla af ljuflighet och kärlek, röra och uppväcka

Lären af mig, ty jag är mild och ödmjuk af hjertat.
Kommen till mig J alla, som arbeten och ären betungade. Jag skall vederqvicka eder.
K. OERTEL

de mig, men mina egna missgerningar afskräcka mig och mitt orena samvete håller mig tillbaka från att mottaga så stora hemligheter. Dina ljufva ord uppmuntra mig, men mina många synder nedslå mig.

Du bjuder mig att tröstefullt nalkas dig, om jag vill hafva någon del i dig, och anamma odödlighetens spis, om jag har någon åstundan efter evigt lif och härlighet. »Kommen till mig», säger du, »alla I, som arbeten och ären betungade, och jag vill vederqvicka eder.» O ljufva, vänliga ord i syndarens öra, genom hvilka du, herre min Gud, inbjuder de fattiga och de elända till din allraheligaste lekamens delaktighet! Men hvem är jag, herre, att jag skulle våga nalkas dig? Se, himlarnas himlar kunna icke omfatta dig, och du säger: »Kommen till mig, I alla».

Hvad innebär då denna allra mildaste godhet, denna så vänliga inbjudning? Huru skall jag våga komma, jag som icke vet med mig något godt? Huru skall jag kunna föra dig in i mitt hus, dig som jag så ofta förtörnat? Englar och erkeenglar skyla sina anleten för dig, de heliga och rättfärdiga frukta dig, och du säger: »Kommen till mig, I alla!» Om du, herre, icke sade det, hvem skulle tro det vara sant? Om du icke bjöde, hvem skulle understå sig att komma?

Se, Noah, den rättfärdige mannen, arbetade på arken i hundra år för att rädda sig tillsammans med några få, och huru skall jag då på en kort stund kunna bereda mig att med vördnad mottaga hela verldens store byggmästare? Moses, din tjenare och synnerligen förtrogne vän, bygde en ark af hållbart trä och öfverdrog den med renaste guld för att deri nedlägga lagens taflor; och jag, skröpliga varelse, skulle våga att så lätt mottaga lagens stiftare och lifvets skapare! Salomo, den visaste konung i Israel, bygde under sju år ett härligt tempel till ditt namns pris och firade med en åtta dagars högtid dess invigning; han frambar tusentals försoningsoffer och stälde under basuners klang och festligt jubel förbundets ark på det för densamma beredda rummet. Och jag, den eländigaste och fattigaste menniska, skulle införa dig i mitt hus, jag som knappt kan tillbringa en half timme i andakt? Ack, att jag blott en half timme kunde förhålla mig värdigt!

O min Gud, huru mycket hafva icke dessa beflitat sig om att vara dig till behag! Ack, huru litet gör icke jag! Hvilken kort stund använder jag icke att bereda mig till din heliga nattvard! Sällan är jag fullkomligt samlad och högst sällan är jag alldeles fri från förströelse. Och dock borde väl om någonsin, vid den saliga närvaron af din gudomlighet, alla främmande tankar vara borta och ingenting i verlden sysselsätta mig, ty det är icke en engel blott, utan englarnas herre, som jag skall mottaga såsom gäst. Och likväl är det stor skilnad mellan förbundets ark med dess heliga ting och din rena lekamen med dess outsägliga nådegåfvor, mellan de levitiska offren, som voro

skuggan af det tillkommande, och din kropps sanna offer, som var en fullbordan af alla det gamla testamentets offer.

Hvarför upptändes jag då icke af en mera brinnande längtan efter din heliga närvaro? Hvarför bereder jag mig icke sorgfälligare att mottaga dig, du allraheligaste, då dessa gamla heliga patriarker, profeter, konungar och furstar, ja ett helt folk visade en sådan from nitälskan i sin gudstjenst?

Den fromme konung David dansade framför Guds ark i helig fröjd, påminnande sig de välgerningar som Gud i fordomtima bevisat hans fäder. Han lät förfärdiga många slags strängaspel, författade psalmer och anordnade dessas högtidliga afsjungande. Sjelf sjöng han dem ofta till sin harpa. Undervisad af Guds helige ande, lärde han Israels folk att prisa Gud af allt hjerta och med enhällig röst dagligen prisa och förkunna hans namn. Om man på den tiden ådagalade en så stor andakt och inför förbundets ark firade sådana glädjehögtider till den gudomliga nådens förhärligande, hvilken andakt och vördnad borde icke jag och hvar och en kristen visa vid altarets sakrament under åtnjutande af Kristi allra heligaste lekamen och blod.

Många vandra till skilda orter för att uppsöka helgonens reliker; med beundran åhöra de deras bedrifter och bese de stora, härliga kyrkorna; de kyssa ock de i siden och guld höljda benen. Och se, du är sjelf närvarande hos mig här i altarets sakrament, du min Gud, de heligas helige, menniskornas skapare och englarnes herre. — Ofta är det nyfikenhet att se sällsamma ting, som drifver de nyss nämda menniskorna, och ringa är den bättringsfrukt som de skörda deraf, i synnerhet då ett sådant kringvandrande sker lättsinnigt, utan ett botfärdigt sinne. Men här, i altarets sakrament, är du sjelf närvarande, Gud och menniska, Kristus Jesus, och här vinnes riklig frukt till salighet, så ofta vi värdigt och andaktsfullt anamma dig. Men härtill leder oss ingalunda lättsinnet, förvetenheten eller den köttsliga lustan, utan en fast tro, ett stilla hopp och en uppriktig kärlek.

O du, verldens osynlige skapare, huru underbart du handlar med oss! Huru ljufligt och nådigt du vårdar dina utvalda, åt hvilka du gifver dig sjelf i sakramentet! Detta öfverstiger allt förstånd, detta framför allt annat drager de frommas hjertan till dig och upptänder deras kärlek. Ty de sant troende, som inviga hela sitt lif till bättring och helgelse, mottaga ofta i detta allraheligaste sakrament stor nåd till gudaktighet och kärlek till det goda.

O, hvilken underbar och hemlighetsfull nåd ligger icke i sakramentet, hvilken blott de trogna känna men de otrogna och syndens tjenare icke kunna erfara. Genom detta sakrament utdelas andlig nåd, själens förlorade krafter återställas och dess af synden vanstälda skönhet kommer tillbaka. Så stor är stundom denna nåd, att under dess fulla åtnjutande icke blott själen utan äfven den svaga kroppshyddan känner sig stärkt med högre krafter.

Men sorgligt och i hög grad beklagligt är det, att vi äro så ljumma och försumliga, att vi icke hafva större åstundan efter Kristus, som allena är grunden för vårt hopp och vår salighet. Ty han är vår helgelse och förlossning, han, vandringsmännens tröst och de heligas eviga hugnad.

Derför må man väl klaga öfver, att många akta så litet på denna helsosamma hemlighet, som fyller himmelen med glädje och uppehåller hela verlden. O, hvilken blindhet och hjertats hårdhet att icke sätta högre värde på en så outsäglig gåfva och att genom ett ofta upprepadt missbruk slutligen betrakta den med vanvördnad.

Ja, om detta heliga sakrament blott på ett enda ställe helighölles och utdelades af blott en prest i verlden, med hvilken begärlighet, tror du väl, skulle icke menniskorna då söka det stället och den presten för att närvara vid det gudomliga mysteriets firande. Men nu finnas många prester och Kristi lekamen och blod utdelas på många ställen, på det Guds nåd och kärlek till menniskorna skall varda desto kraftigare uppenbarad, ju vidsträcktare herrens nattvard utbredes öfver hela jordens krets.

Tack vare dig, milde Jesus, du trogne herde, som så nådeligen vederqvicker oss, arma främlingar här nere, med din dyra lekamen och blod och så vänligt inbjuder oss till dess åtnjutande, i det du säger: »*Kommen till mig I alla, som arbeten och ären betungade, och jag vill vederqvicka eder*».

ANDRA KAPITLET.

Om den stora godhet och kärlek, som Gud bevisar menniskan i altarets sakrament.

(Lärjungen.)

I förtröstan på din godhet och stora barmhertighet kommer jag fram till dig, herre, såsom den sjuke till sin läkare, såsom en hungrig och törstig till lifvets källa, såsom en tiggare till himmelens konung, såsom en skapad varelse till skaparen, såsom en tröstlös till sin milde tröstare. Men hvadan kommer det, att du nalkas mig? Hvem är jag, att du sjelf vill gifva dig åt mig? Huru vågar syndaren visa sig inför dig? Och huru kan du värdigas komma till syndaren? Du känner din tjenare och vet, att han icke har något godt i sig, för hvars skull du bevisar honom detta. Jag bekänner

derför min ovärdighet, erkänner din godhet, prisar din mildhet och tackar dig för din oändliga kärlek. För din egen skull gör du detta utan all min förtjenst, att jag må bättre lära känna din godhet, upptaga i mig din kärlek och än kraftigare förbindas till ödmjukhet. Detta är din glädje, o herre, och du har bjudit, att så skall ske; derför gläds äfven jag öfver din nedlåtande mildhet. Ack, att min orättfärdighet icke utgjorde något hinder!

O, du mildaste, saktmodigaste frälsare! Hvilken outsäglig vördnad, tacksamhet och evigt pris äro vi dig icke skyldiga för mottagandet af din heliga lekamen och blod, hvars höghet ingen menniska kan fatta och uttala. Men hvad skall jag tänka vid denna heliga måltid, när jag går fram till min herre, som jag aldrig tillfyllest kan vörda och dock längtar efter att undfå. Hvad är väl bättre och nyttigare för mig än att ödmjuka mig i stoftet inför dig och prisa din oändliga godhet. Jag prisar och upphöjer dig, min Gud, evinnerligen. Jag ödmjukar mig och böjer mig inför dig i djup känsla af min ovärdighet.

Se, du är den heligaste bland de heliga och jag är den orenaste bland syndare! Och du vänder dig till mig, som icke ens är värdig att se upp till dig. Se, du kommer till mig, du vill vara när mig, du inbjuder mig till ditt bord. Du vill undfägna mig med himmelsk spis, med englars bröd, ja, med intet mindre än dig sjelf, det lefvande brödet, som nedkommer af himmelen och gifver verlden lif (Joh. Ev. 6, 33).

Hvadan sker mig sådan kärlek? O, hvilken nåd lyser icke fram häruti! Huru borde jag icke tacka och prisa dig! Huru helsosamt och välgörande var icke ditt rådslut, när du instiftade denna ljufva måltid, i hvilken du gifver dig sjelf till åtnjutande! O, huru underbara äro icke dina verk, huru mäktig din kraft, huru ofelbar din sanning! Ty du talade, och alla ting blefvo; och allt vardt såsom du bjöd (Ps. 33, 9). Det är underbart och dock trovärdigt, änskönt det öfvergår allt menskligt förstånd, att du, herre min Gud, sann Gud och sann menniska, är verkligt tillstädes under ett ringa bröd och vin, och utan att förtäras åtnjutes af den som anammar sakramentet.

Du, verldarnes herre, som ingenting behöfver, vill genom ditt sakrament taga din boning i oss. Bevara mitt hjerta och min kropp obesmittade, på det jag med rent och gladt samvete ofta må kunna fira denna din hemlighetsfulla måltid och åtnjuta den till min eviga salighet, såsom du har stiftat och förordnat den, dig till ära och evig åminnelse.

Var glad min själ och tacka Gud för en så ädel gåfva, en sådan tröst utan like, som han förlänat dig i denna tåredalen. Ty så ofta du betraktar denna hemlighet och anammar Kristi lekamen och blod, så ofta verkar du din frälsnings verk och blir delaktig af all Kristi förtjenst, ty Kristi kärlek

CREATIO
DEI GENITRIX
INCARNATIO
K. OERTEL SC.

minskas aldrig och hans försonings fullhet varder aldrig uttömd. För den skull bör du med alltid förnyadt sinne bereda dig härtill och allvarligt öfverväga frälsningens stora hemlighet. Så stor, så ny, så dyrbar skall den synas dig, när du sjelf begår den eller ser andra göra det, som om Kristus först på den dagen aflats och blifvit menniska, eller på korset lidit och dött för menniskornas frälsning och salighet.

TREDJE KAPITLET.

Huru nyttigt det är att ofta begå herrens nattvard.

(Lärjungen.)

Se, jag kommer till dig, herre, att vederqvickas af dina gåfvor och fröjda mig vid ditt bord, som du af mildhet har tillredt åt arma syndare. Se, i dig är allt som jag kan och bör begära. Du är min frälsning och salighet, mitt hopp och min styrka, min ära och härlighet. Derför fröjdas i dag din tjenares själ. Ty jag har upplyftat min själ till dig, herre Jesus. Jag längtar nu att med from vördnad anamma dig; jag åstundar att föra dig in i mitt hus, att du må välsigna mig, såsom du en gång välsignade Zakkeus (Luk. 19, 5), och att jag må varda räknad bland Abrahams söner. Min själ längtar efter dig och min ande åstundar att blifva förenad med dig.

Gif dig åt mig och jag har nog, ty utan dig finnes icke någon tröst. Jag kan icke vara dig förutan och utan din umgängelse kan jag icke lefva. Derför har jag behof af att ofta gå till dig och anamma dig såsom min själs läkedom, på det jag icke i saknad af himmelsk näring må förgås på vägen. Ty så har du en gång sagt, mildaste herre Jesus, när du predikade för folket och botade allehanda sjukdom: »*Jag vill icke låta dem gå ifrån mig fastande, att de icke må uppgifvas på vägen*» (Matt. 15, 32). Handla du med mig på samma sätt, du som de trogna till tröst gifver dig sjelf i detta sakrament.

Ty du är själens ljufva vederqvickelse, och den som åtnjuter dig på ett värdigt sätt får del och arflott i den eviga härligheten.

Men jag, som så ofta faller och syndar och så hastigt blir ljum och trött, har af högsta nöden att genom flitig bön och bot och din heliga lekamens och blods anammelse förnyas, renas och upplifvas, på det icke mina heliga föresatser genom min försumlighet härutinnan må förslappas. Ty menniskans hjertas uppsåt är ondt allt ifrån ungdomen (1 Mos. 8, 21), och om

icke det gudomliga läkemedlet bringar hjelp, faller menniskan snart djupare och djupare. Den heliga nattvarden drager oss bort från det onda och stärker oss i det goda. Ty är jag nu så likgiltig och ljum, änskönt jag går till herrens bord, hurudan skulle jag då blifva, om jag försummade detta läkemedel och icke sökte en så mäktig hjelp.

Och ehuru jag icke hvarje dag är värdig och väl beredd att begå den, så vill jag dock beflita mig att på de dagar, som dertill äro egnade, försänka mig i denna hemlighet och gå fram att blifva delaktig af en sådan nåd. Ty den troende själens förnämsta tröst, så länge hon vandrar fjerran från dig i denna dödliga lekamen, är att ofta tänka på sin Gud och mottaga sin älskade med ett fromt hjerta.

O, underbara kärlek mot oss, att du, herre Gud, alla andars skapare och lifgifvare, värdes komma till den arma själen och stilla hennes hunger med din odelade gudom och mandom. Lyckliga, saliga själ, som får mottaga dig, herre, och dervid uppfyllas med andlig fröjd. O, hvilken hög herre hon mottager, hvilken kär gäst hon undfår, hvilken älsklig broder hon återser, hvilken kär vän hon välkomnar, hvilken skön och ädel brudgum hon omfamnar, honom, som bör älskas öfver allt som kan älskas. Inför ditt ansigte, ljufvaste herre Jesus, försvinne himmel och jord med all deras prakt! Ty allt skönt och prisvärdt de ega kommer af din rika nåd och kan dock icke uppnå ditt namns härlighet, du, hvars vishet är utan gräns (Ps. 147, 5).

FJERDE KAPITLET.

Huru mycket godt tillfaller dem som värdigt begå herrens nattvard.

(Lärjungen.)

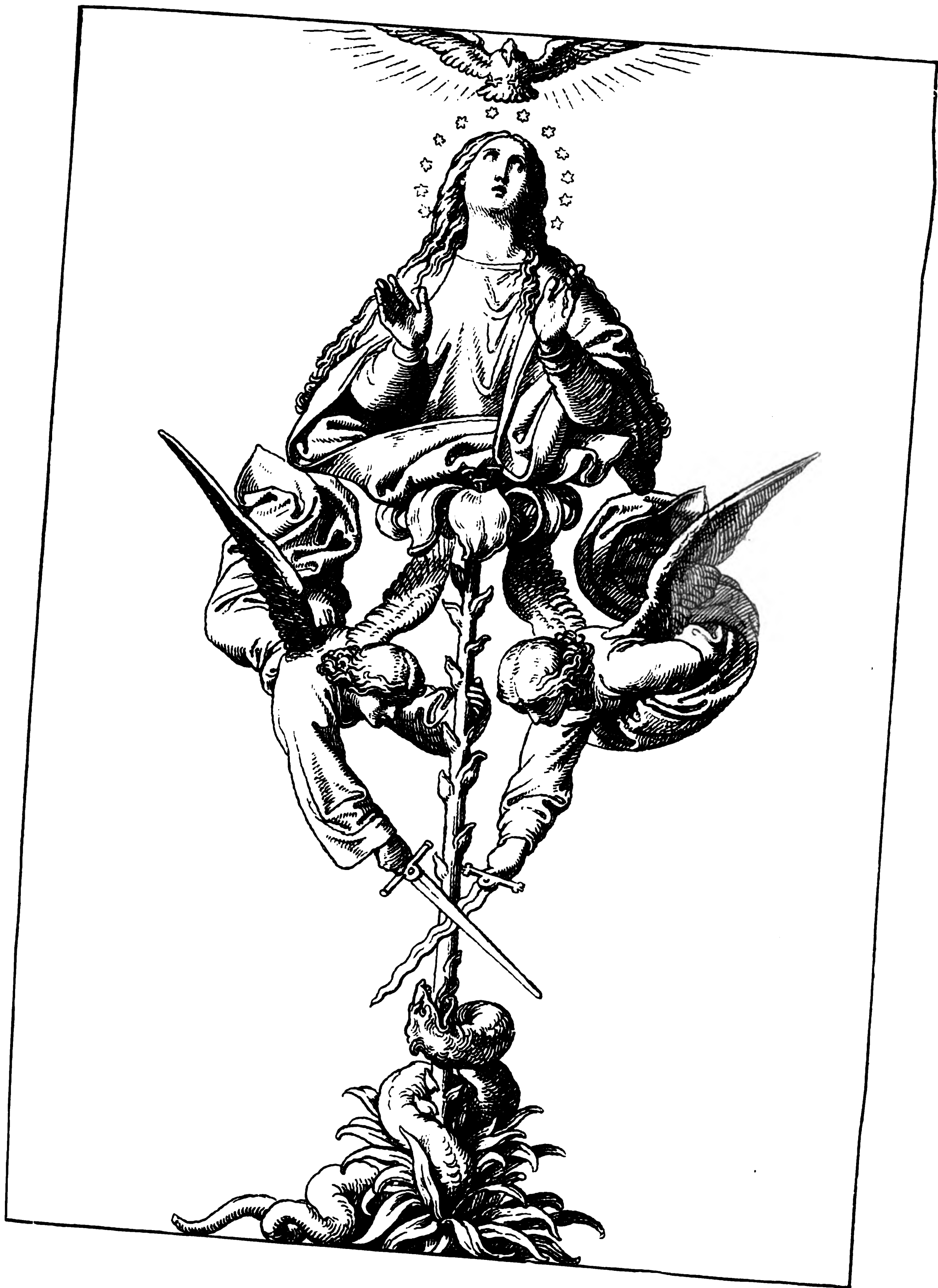
Herre, min Gud, förekom din tjenare med din mildhets välgerningar, att jag må värdigt och fromt gå fram till ditt höga och härliga sakrament. Uppväck mitt hjerta och ryck mig ur min tunga dvala. Besök mig med din saliggörande nåd, att jag må i anden smaka din ljuflighet, som till sin fullhet ligger i detta sakrament, liksom vattnets kraft är förborgad i källan. Upplys ock mina ögon, att de må skåda en sådan hemlighet och gif mig kraft att tro detta utan att tvifla. Det är ju ditt verk, icke menniskors, din heliga

instiftelse, icke ett menskligt påfund. Ty att fatta och förstå detta, dertill finnes ingen af sig sjelf duglig: det öfverstiger äfven englarnas kunskap. Huru skall då jag ovärdige, jag som är stoft och aska, kunna utgrunda och fatta ett så högt och heligt mysterium?

Herre! I hjertats enfald, i en stadig tro och på din befallning nalkas jag dig ödmjukt och förhoppningsfullt, och jag tror fullt och fast, att du är tillstädes i detta sakrament såsom Gud och menniska. Du vill ju, att jag skall anamma dig och att jag skall blifva ett med dig i kärlek. Derför anropar jag din mildhet och beder dig, att du härutinnan förlänar mig din särskilda nåd, på det jag helt må uppgå i dig, genomträngas af din kärlek och aldrig mer befatta mig med någon annan tröst. Ty detta höga och heliga sakrament är själens och kroppens helsa, ett läkemedel mot all andlig svaghet. Derigenom helas mina brister, tyglas begären. öfvervinnas eller åtminstone minskas frestelserna, meddelas högre nåd, når dygden större mognad, befästes tron, stärkes hoppet samt upplifvas och ökas kärleken.

O min Gud, du som tager dig an min själ, helar mina brister och meddelar all inre hugsvalelse; huru mycket godt har du icke förlänat och förlänar ännu dina vänner i detta sakrament, om de värdigt anamma det? Ty du ingjuter hos dem tröst mot allehanda bekymmer och upplyfter dem ur sorgens afgrund, så att de kunna hoppas på ditt beskydd. Du vederqvicker och upplyser dem invärtes med en ny nåd, så att de, som förut voro i ångest och före nattvardens begående kände sig kalla och tröga, märka hos sig en förvandling till det bättre, sedan de blifvit styrkta med himmelsk mat och dryck. Så kärleksfullt handlar du med dina utvalda, på det de må klart inse och uppriktigt erkänna, huru svaga de äro i sig sjelfva och hvilken godhet och nåd du förlänar dem. Ty af sig sjelfva äro de kalla, hårda och ogudaktiga, men genom dig hafva de blifvit andligt sinnade, lifliga och brinnande i sin andakt. Hvem kommer väl till en ljufligt vederqvickande källa, utan att blifva uppfriskad? Eller hvem står framför en stor eld utan att erfara någon värme? Du, herre, är en alltid full och flödande källa, en alltid brinnande, aldrig slocknande eld.

Och om det ock icke förunnas mig att ösa ur den källans djup och dricka mig otörstig, så vill jag dock med mina läppar vidröra den yttersta randen af hennes brädd för att åtminstone få njuta en enda droppe, innan jag helt och hållet försmäktar. Och om jag icke ännu kan vara allt igenom himmelsk, så brinnande som Cherubim och Serafim (Jes. 6, 6), så vill jag dock försöka att hålla ut i min andakt och bereda mitt hjerta att under ett ödmjukt åtnjutande af detta lifgifvande sakrament kunna förvärfva åtminstone en gnista af den gudomliga elden. Men hvad som fattas mig, det ersätter du af nåd och godhet, mildaste herre Jesus, helige frälsare, du som värdigats

inbjuda alla till dig, sägande: *Kommen till mig I alla, som arbeten och ären betungade, och jag vill vederqvicka eder.* Jag arbetar ju i mitt anletes svett, plågas af hjertats smärta, betungas af synder, oroas af frestelser, snärjes och tryckes af många onda begärelser, och ingen finnes som hjelper mig, ingen som kan rädda och frälsa mig, utom du, herre Gud, min frälsare. I dina händer befaller jag mig och allt det jag eger. Beskydda mig och ledsaga mig till det eviga lifvet. Upptag mig till ditt namns ära och pris, du som tillredt åt mig din lekamen och ditt blod till mat och dryck. Bistå mig, min Gud och frälsare, att med hvarje firande af ditt sakrament min andakts ifver må tillväxa.

FEMTE KAPITLET.

Om sakramentets värde och om prestembetet.

(Kristus.)

»Hade du englars renhet och vore lika helig och försakande som Johannes döparen, så vore du ändock icke värdig att mottaga och handhafva detta sakrament. Ty det är icke af egen makt och myndighet, som en menniska välsignar och utdelar sakramentet eller mottager englars bröd till sin spis. Det är ett högheligt verk och prestens embete stort, då honom gifves det som icke förunnats ens englarna. Ty endast presterna, de af kyrkan lagligen invigda, hafva makt att välsigna brödet och vinet och utdela sakramentet. Presten är visserligen Guds tjenare, i det han brukar ordet efter Guds befallning och instiftelse, men Gud är den egentlige upphofsmannen och den osynlige kraftutdelaren, hvars vilja allt är underdånigt och hvars bud all ting lyder.

Du måste derför vid detta heliga sakrament mera tro Gud allsmäktig än ditt förstånd och de synliga tecknen. Förvalta det med helig vördnad och allvar. Haf akt på dig sjelf och betänk, hvilket högt embete blifvit dig anförtrodt med händers påläggning (1 Tim. 4, 14). Se, du är förordnad till prest och invigd till sakramentets förvaltande. Var då sorgfällig att tjena Gud troget och i rättan tid och förhåll dig sjelf ostraffligt. Du kan icke lätta din börda, utan med fasta band är du bunden vid ordning och lagar och förpligtad till ett heligt lif. En prest bör vara prydd med alla dygder och vara en förebild för andra. I sin umgängelse vare han icke lik den

stora mängden, utan englarna i himmelen och de frommaste menniskor på jorden.

En prest i sitt heliga kall står i Kristi ställe och skall ödmjukt och fromt bedja Gud för sig och hela församlingen. Den klädnad som han bär, allt som omgifver honom och allt som han företager vid gudstjensten skall påminna honom om hans dyra åliggande. Framför allt skall korset, hvars bild han bär på sin mess-skrud, oaflåtligt erinra honom om Kristi lidande, att han flitigt skall betrakta Kristi fotspår och med allvar söka följa dem, att han saktmodigt för herrens skull skall bära alla oförrätter, att han skall sörja öfver egna synder och medlidsamt gråta öfver andras, att han, såsom kallad att föra syndare till Gud, troget skall förkunna korsets evangelium, och att han icke skallförtröttas i bönen, till dess han vunnit nåd och barmhertighet. Då en prest sålunda med allvar och andakt förvaltar sitt heliga kall, ärar han Gud, fröjdar englarna, uppbygger herrens församling och gör sig sjelf delaktig af allt godt.»

SJETTE KAPITLET.

Lärjungens frågor, huru han skall bereda sig till nattvarden.

Herre, när jag tänker på din höghet och min ringhet, bäfvar jag och uppfylles af blygsel. Ty går jag icke alls till ditt bord, så flyr jag lifvet, och tränger jag mig ovärdigt fram, så drabbar mig din vrede. Hvad skall jag då göra, herre, min hjelp och mitt råd i nöden?

Lär mig den rätta vägen; undervisa mig om en rätt beredelse till din heliga måltid. Ty det är mig nyttigt att veta, huru jag skall bereda mitt hjerta att anamma ditt sakrament till salighet och blifva delaktig af dess välsignelser.

SJUNDE KAPITLET.

Man skall ransaka sitt samvete och beflita sig om bättring.

(Kristus.)

Framför allt skall både den som utdelar detta sakrament och den som anammar det iakttaga den djupaste ödmjukhet och vördnad och med en fast tro och ett heligt uppsåt att göra det till Guds ära företaga den höga handlingen. Ransaka sorgfälligt ditt samvete, rena och skära det, så mycket det står i din makt, genom sann ånger och ödmjuk bot, så att du icke har något som ligger och tynger på samvetet, något som gnager det och hindrar dig att frimodigt träda fram. Du bör känna misshag öfver synden i allmänhet och särskildt öfver dina dagliga öfverträdelser och begråta dem. Och om tiden tillåter, gå afsides och fall ned inför herren och bekänn all din jämmer och ditt elände.

Klaga med bitter smärta, att du ännu är så köttslig och verldslig, så föga förmått dö bort från dina begärelser, så full af onda lustar, så föga vaksam mot sinligheten, så ofta insnärjd i tomma inbillningar, så böjd för det yttre, så försumlig med det inre, så svag för skämt och förströelser, så hård till ånger och förkrosselse, så benägen för lättfärdighet och det som smeker köttet, så trög till allvar och nitälskan, så förveten på nyheter och ögonfägnad, så ohågad att omfatta det ringa och föraktade, så girig att få, så karg att gifva, så seg att behålla, så obetänksam att tala, så litet återhållsam att tiga, så oordentlig i seder, så oefterrättlig i gerningar, så fallen för gomens njutningar, så döf för Guds nåd, så snar till hvila, så trög till arbete, så vaken för onyttigt prat, så sömnaktig för andaktsöfningar och så ifrig att få slut på dem, så slapp i din uppmärksamhet, så försumlig i de dagliga bönestunderna, så ljum vid gudstjensten, så kall vid nattvardsgången, så lätt förströdd, så sällan rätt samlad, så hastig till vrede, så fort missnöjd, så färdig att döma, så sträng att tadla, så öfvermodig i medgången, så försagd i motgången, så färdig till goda föresatser och så slapp vid deras utförande.

Sedan du med smärta och stort misshag öfver din egen svaghet bekänt och begråtit dessa och andra fel, skall du fatta en allvarlig föresats att bättra ditt lefverne och söka tillväxa i det goda. Frambär derpå under fullkomlig sjelfförsakelse och rent uppsåt dig sjelf såsom ett evigt brännoffer på ditt hjertas altare, mitt namn till ära. Detta gör du, när du i en sann tro be-

INRI
X. A. K. OERTEL SC.

faller mig din kropp och själ för att sålunda värdigt kunna framträda till herrens bord och till din salighet anamma min lekamens och blods sakrament.

Ty det gifves intet värdigare offer och intet kraftigare medel från din sida till syndens utplånande än att offra dig sjelf helt och odeladt åt Gud, på samma gång du i nattvarden mottager Kristi kropps offer».

Har menniskan gjort hvad hon förmår och är sant botfärdig, då svarar herren, hvarje gång hon framträder för att få nåd och förlåtelse: *Så sant som jag lefver, jag hafver ingen lust till den ogudaktiges död, utan att han omvänder sig och lefver* (Hesek. 32, 11). *Jag kommer icke mer ihåg hans synder, utan de äro honom alla förlåtna* (Jes. 43, 25; Matt. 9. 2).

ÅTTONDE KAPITLET.

Om Kristi offer på korset och huru vi skola försaka oss sjelfva.

(Kristus.)

»Såsom jag på korset med utsträckta armar och blottad kropp frivilligt frambar mig till ett offer åt fadren för dina synder, så att jag icke behöll något för mig sjelf, som jag icke utgaf i det gudomliga försoningsoffret, så skall äfven du villigt och så innerligt du kan frambära dig sjelf med alla dina krafter och böjelser till ett rent och heligt offer åt mig. Hvad fordrar jag mera af dig, än att du söker lemna dig hel och hållen åt mig? Hvad du än gifver mig utom dig sjelf aktar jag icke, emedan jag icke begär dina gåfvor utan dig sjelf.

Liksom du ingalunda skulle vara tillfredsstäld, om du hade allt utom mig, så kan icke heller jag vara nöjd, gåfve du mig hvad som helst, men undantoge dig sjelf. Frambär dig sjelf såsom offer åt mig och gif dig hel och hållen för Guds skull, och det skall vara ett välbehagligt offer. Se, jag gaf mig hel och hållen åt fadren för din skull; jag har ock utgifvit min hela lekamen och mitt blod till en spis, på det jag alldeles skulle vara din och du förblifva min. Men bygger du på dig sjelf och icke frivilligt lemnar dig under min vilja, så är offret icke fullkomligt, och icke heller är föreningen oss emellan fullkomlig. Alltså: framför allt annat öfverlemna dig frivilligt i Guds händer, om du vill vinna frihet och nåd. Ty derför blifva så få upplysta och rättsligen fria, att de icke förstå att helt och hållet försaka sig

sjelfva. Mitt ord står fast: *Den som icke försakar allt hvad han eger, han kan icke vara min lärjunge* (Luk. 14, 33). Vill du för den skull vara min lärjunge, så offra dig sjelf åt mig med alla dina begär och önskningar.»

NIONDE KAPITLET.

Huru vi skola offra oss sjelfva och allt det vi ega åt Gud och bedja för alla menniskor.

(Lärjungen.)

Herre, ditt är allt, som är till i himmelen och på jorden. Jag vill gifva mig åt dig till ett frivilligt offer och alltid förblifva din. Herre, jag bjuder mig i dag åt dig i oskrymtad enfald att blifva en trogen och lydig tjenare som frambär ett evigt lofoffer. Mottag mig på samma gång som din dyra lekamens heliga offer, hvilket jag i dag i närvaro af englarna, som osynliga äro tillstädes, frambär till min och hela församlingens salighet.

Herre! Alla mina synder och brott, som jag inför dig och dina heliga englar begått allt från den första dag jag kunde synda intill närvarande stund, frambär jag på ditt försoningsaltare, på det du måtte antända dem alla och förbränna dem med din kärleks eld, utplåna min orättfärdighets alla fläckar, rena mitt samvete från alla öfverträdelser och återgifva mig din nåd som jag genom synden förlorat, i det du fullkomligt förlåter mig och upptager mig till nåd med fridens kyss.

Hvad kan jag göra för mina synder annat än ödmjukt bekänna och begråta dem och oaflåtligt bedja om din förlåtelse. Jag anropar dig; hör mig mildeligen, min Gud, då jag nu står inför dig! Alla mina synder afskyr jag af hjertat; jag vill aldrig mer begå dem; de plåga mig och skola alltid plåga mig, så länge jag lefver. Gerna vill jag ingå i en sann bot och bättring och, så mycket till mig står, godtgöra det jag brutit. Förlåt mig, o Gud, förlåt mig mina synder för ditt heliga namns skull; fräls min själ som du återlöst med ditt dyra blod. Se, jag öfverlemnar mig åt din barmhertighet. Handla med mig efter din godhet, icke efter min ondska och orättfärdighet.

Jag offrar åt dig jemväl allt det goda som finnes hos mig, huru litet och ofullkomligt det än må vara, på det du må rena och helga det. Upptag det nådigt och utveckla det till det bättre och förhjelp ock mig, tröga onyttiga stackars menniska, till en salig och god ändalykt.

Jag offrar dig desslikes alla de trognas fromma begär, mina föräldrars, syskons och alla mina käras angelägenheter, och äfven deras, som af kärlek till dig bevisat mig eller andra något godt; ja alla menniskors, både de nu lefvandes och de afsomnades behof, på det de alla måtte erfara din nåds bistånd, din hugsvalelses hjelp, beskydd i faran, frälsning från straffet, samt, förlossade från allt ondt, med heligt jubel få sjunga ditt lof.

Jag offrar dig äfven böner och förböner, särskildt för dem som på något sätt sårat, bedröfvat och smädat mig eller tillfogat mig någon skada eller ledsamhet, såsom ock för alla som jag någon gång, med eller utan vetskap, bedröfvat, förolämpat, betungat och förargat med ord eller gerningar, att du måtte förlåta oss allesamman alla våra synder och inbördes förseelser.

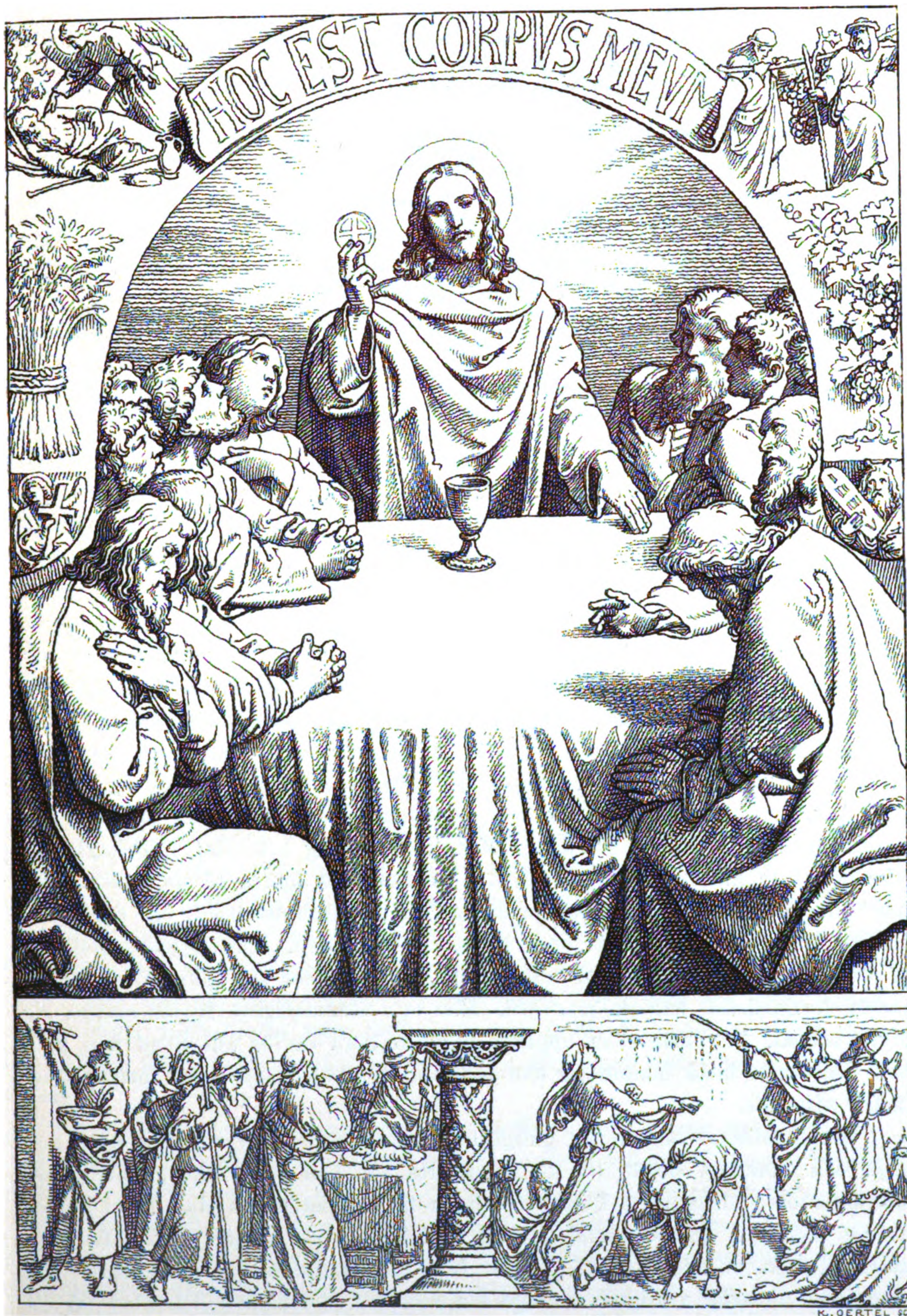
Tag bort, herre, ur våra hjertan all ovilja, misstänksamhet, vrede och tvedrägt, ja allt som kan såra kärleken och minska den broderliga endrägten. Förbarma dig, herre, förbarma dig öfver dem som åkalla din barmhertighet; förläna din nåd åt fattiga syndare; gör oss värdiga din godhet och gif oss kraft att vinna evinnerligt lif. Amen.

TIONDE KAPITLET.

Huru man icke gerna skall försumma den heliga nattvarden.

(Kristus.)

»Du skall ofta taga din tillflykt till nådens och barmhertighetens brunn, till all godhets och renhets källa, om du vill få bot för dina synder och onda lustar och vinna större kraft och vaksamhet mot satans alla snaror och frestelser. Fienden som väl vet, hvilket välsignadt helsomedel är förborgadt i den heliga nattvarden, söker på allt sätt och vid hvarje tillfälle, så mycket som står i hans makt, att afhålla och hindra de fromma och troende derifrån. Derför lida många, just när de vilja bereda sig till herrens bord, de svåraste anfäktelser. Den onde anden kommer sjelf, såsom det står skrifvet hos Job (Job 1, 6), tillstädes bland Guds barn för att med sin vanliga ondska störa dem eller göra dem modlösa och försagda. Han vill derigenom minska deras åstundan efter mig eller om möjligt helt och hållet beröfva dem den, om de till äfventyrs alldeles underlåtit att gå till nattvarden eller gjort det på ett ljumt och likgiltigt sätt. Man bör dock icke fråga efter hans lögner och bedrägliga ingifvelser, huru fräcka och förfärliga de än må vara,

HOC EST CORPVS MEVM
K. OERTEL SC.

utan slunga dem tillbaka öfver hans hufvud. Den usle frestaren skall föraktas och bespottas, och för hans list och trug skall nattvarden icke försummas.

Ofta möter ock ett stort hinder deruti, att man tycker sig vara för litet andäktig och hyser en viss ängslan, huru man rätt skall göra sitt skriftermål. Lyd den vises råd och lägg bort all ängslan och alla skrupler, emedan de hindra Guds nåd och störa hjertats andakt. Försumma icke nattvarden för någon obetydlighet som oroar och betungar dig, utan var så mycket angelägnare att gå dit och förlåt gerna andra hvad de brutit mot dig. Men har du sjelf förtörnat någon, så bed ödmjukt om tillgift och Gud skall gerna förlåta dig.

Hvad gagnar det att länge försumma att gå till skrift och att uppskjuta sin nattvardsgång? Sök att rena dig med det snaraste, utspy giftet och mottag skyndsamt läkemedlet, och du skall finna dig bättre, än om du länge uppskjuter dermed. Och låter du detta i dag hindra dig, så skall måhända i morgon något ännu värre inträffa, och på sådant sätt skulle du ju länge kunna afhållas från herrens bord och ständigt blifva mer och mer oskicklig dertill. Skaka för den skull af dig din närvarande olust och tröghet ju förr desto bättre, ty det gagnar till intet att gå länge med ängsligt och bedröfvadt hjerta och låta afhålla sig från heliga ting af de hinder som dagligen inträffa. Fastmer skadar det högeligen att länge uppskjuta sin nattvardsgång, då följden plägar vara ännu större liknöjdhet. Ty värr är för de ljumma och lättsinniga hvarje sådant hinder välkommet, och de vilja gerna afhålla sig från Guds bord för att icke hafva någonting som nödgar dem till större vaksamhet mot sig sjelfva.

Ack, hvilken ringa kärlek och gudhängifvenhet de hafva som så lätt åsidosätta den heliga nattvarden! Men huru lycklig och Gud välbehaglig är icke den som för en sådan vandel och bevarar sitt hjerta så obesmittadt, att han alla dagar vore villig och färdig att gå till herrens bord, om det stode honom fritt och han kunde göra det utan förargelse. Om någon emellertid af ödmjukhet eller af något annat giltigt skäl håller sig tillbaka, så är en sådan vördnadsfull hänsyn prisvärd. Men om sömnaktighet börjar smyga sig öfver någon, bör han söka upplifva sig och göra derför allt hvad han kan, och Gud skall bistå honom för den goda viljans skull, hvarpå han förnämligast fäster afseende.

Om emellertid någon har giltigt hinder, då bör han i alla fall hysa god vilja och innerligt begär att kommunicera, och han skall icke gå miste om sakramentets välsignelse. Ty hvar och en from kristen kan utan något hinder hvarje dag och hvarje stund till sin salighet på ett andligt sätt blifva delaktig af den offrade Kristus. Dock bör han derjemte på vissa dagar och tider med innerlig vördnad mottaga sin återlösares lekamen och blod på ett

sakramenterligt sätt och dervid fästa större afseende på Guds ära och pris än på egen hugsvalelse. Men så ofta han fromt försänker sig i Kristi menniskoblifvandes och lidandes mysterium och deraf upptändes till större kärlek, blifver han på ett hemlighetsfullt sätt delaktig af herrens lekamen och blod och styrkes i osynlig måtto.

Men den som icke bereder sig vid något annat tillfälle än då en högtid tillstundar, eller en vedertagen vana påminner honom, han är vanligtvis oberedd. Salig den som offrar sig herren till ett brännoffer, så ofta han går till Guds bord. Ingen förhålle sig dervid vare sig brådskande eller ängsligt dröjande, utan foge han sig efter den sed som allmänt är vedertagen. Du får icke gifva någon anledning till anstöt och förargelse, utan iakttag de bruk som från fäderna äro ärfda, och tänk på dina bröders gagn icke mindre än på egen andakt och böjelse.»

ELFTE KAPITLET.

Kristi lekamen och blod och den heliga skrift äro högst nödvändiga för den trogna själen.

(Lärjungen.)

O du mildaste herre Jesus! Huru ljufligt är det icke för den fromme att med dig sitta vid det bord, der ingen annan spis framsättes än du, hans ende vän, hans hjertas högsta åstundan. Äfven mig vore det ljuft att inför dig få gråta den innerliga kärlekens tårar och i likhet med den fromma Magdalena med dem två dina fötter. Men hvar finnes en sådan hängifvenhet? Hvar flyter en så helig tåreflod? Sannerligen, inför dig och dina heliga englar borde mitt hjerta vara brinnande och gråta af glädje. Ty jag eger dig verkligt närvarande i sakramentet, ehuru förborgad under en främmande gestalt.

Att skåda dig i din egen gudomliga härlighet kunna icke mina ögon uthärda, och hela verlden skulle heller icke kunna bestå inför glansen af ditt majestät. Derför kommer du min svaghet till hjelp, i det du förborgar dig i detta sakrament. Jag eger således sannfärdeligen och tillbeder *den,* som englarna i himmelen bedja till, jag ännu en liten tid i tron, de deremot under åskådning och utan täckelse. Jag måste nöja mig med den sanna trons ljus och vandra deri, tills den eviga klarhetens dag randas och bildernas skugga

försvinner. Men när det har kommit som fullkomligt är, då skall sakramentets bruk upphöra (1 Kor. 13, 8), emedan de saliga i den himmelska härligheten icke behöfva det sakramenterliga läkemedlet. Ty utan ände fröjda de sig i Guds närvaro, skådande hans härlighet ansigte mot ansigte, och förvandlade från den ena klarheten till den andra skola de smaka ordet som vardt kött (Joh. Ev. 1, 14), sådant det var från begynnelsen och blifver i evighet.

När jag tänker på detta höga och underbara, så blir mig sjelfva den andliga hugsvalelsen som jag här får åtnjuta, hurudan den än må vara, otillräcklig; och så länge jag icke får skåda min herre uppenbarligen i hans härlighet, aktar jag allt, hvad jag kan få se och höra, för intet. Du är mitt vittne, o Gud, att ingenting kan trösta mig, ingen tillfredsställa mig utom du, min Gud, som jag vill skåda i evighet. Men detta är icke möjligt, så länge jag lefver här i dödligheten, och derför behöfver jag flitigt öfva mig i tålamod och med hvarje min åstundan underkasta mig din heliga vilja. Ty äfven dina heliga, herre, som nu fröjda sig med dig i det himmelska riket, bidade, medan de lefde, trofast och tåligt din härlighets uppenbarelse. Hvad de hafva trott, tror ock jag; hvad de hafva hoppats, hoppas ock jag; dit de hafva hunnit, väntar äfven jag att hinna genom din nåd. Jag vill emellertid vandra i tron och stärka mig med de heligas föredöme. Jag har ju äfven heliga böcker till min tröst och lärdom och framför allt din heliga lekamen ock blod till min själs lif och helsa.

Ty tvenne ting känner jag vara mig mest af nöden i detta lifvet, utan hvilka det blefve mig outhärdligt att lefva. Bunden i denna lekamens bojor, bekänner jag mig behöfva tveggehanda, nämligen föda och ljus. Derför har du gifvit mig, svage, din heliga lekamen och blod till min själs och kropps vederqvickelse samt satt ditt ord till en lykta för mina fötter. Utan dessa båda skulle jag icke kunna lefva, ty Guds ord är min själs ljus och ditt sakrament lifvets bröd. De kunna väl kallas tvenne bord uppstälda i kyrkans skattkammare. Det ena är det heliga altarbordet med det välsignade brödet och vinet, Kristi lekamens och blods delaktighet; det andra det gudomliga ordets bord; här förvaras den heliga läran, härifrån förkunnas den sanna tron och gifves oss en ledsagare innanför förlåten till det allra heligaste.

Tack vare dig, herre Jesus, det eviga ljusets ljus, för den heliga lärans bord, som du genom dina tjenare, profeterna, apostlarna och andra lärare dukar åt oss. Tack vare dig, menniskornas skapare och återlösare, som för att uppenbara din kärlek till verlden har tillredt oss en härlig måltid, vid hvilken du har framsatt icke det förebildliga lammet utan din egen heliga lekamen och blod och fröjdar dermed alla trogna och gör dem druckna med salighetens kalk, i hvilken finnes all paradisets lust. Och de heliga englarna deltaga med oss i denna måltid med outsäglig glädje.

O, huru rena måste icke deras händer och läppar vara, huru helig och obefläckad deras kropp och själ, som utdela och anamma det allra heligaste och allra renaste. Ja, dessa händer borde aldrig syssla med något orent, dessa läppar icke låta undfalla sig ett ohöfviskt ord, dessa kroppar ingen last befläcka, dessa hjertan ingen jordisk åtrå oskära. Och huru heligt, kyskt, ärbart och gudeligt borde isynnerhet icke de lefva, hvilkas kall det är att med ordet inviga det heliga brödet och vinet, hvilkas läppar få uttala välsignelsen öfver så dyra föremål, hvilkas händer få vidröra och utskifta så himmelska håfvor. Till presterna framför andra gäller det ordet: »Varen heliga, ty jag, herren eder Gud, är helig» (3 Mos. B. 19, 2).

Bistå derför, allsmäktige Gud, med din nåd dem som bekläda det heliga prestembetet, så ock oss alla som vilja vara dina trogna, att vi må värdigt och fromt tjena dig i all renhet och med okränkt samvete. Och enär vi ej kunna vandra i en sådan oskuld som vi borde, gif oss din nåd att rätt kunna ångra och begråta det onda vi gjort och att ödmjukt och redligen föresätta oss att tjena dig med större allvar.

TOLFTE KAPITLET.

Huru den, som i nattvarden vill ingå förening med Kristus, bör väl bereda sig dertill.

(Kristus.)

»Jag älskar renhet och är all helighets ursprung. Jag söker ett rent hjerta och der vill jag taga min boning. Bered mig en stor sal, rustad till gästabud, och jag vill hålla påska hos dig med mina lärjungar (Luk. 22, 11). Vill du, att jag skall komma till dig och blifva hos dig, så rensa ut den gamla surdegen (1 Kor. 5, 7) och feja ditt hjertas boning. Stäng ute allt hvad verld heter och syndernas hela skara; sitt för dig sjelf, lik den ensamma fogeln på taket (Ps. 102, 8), och tänk på dina öfverträdelser med sorg i hjertat. Ty hvar och en som älskar tillreder ju åt sin älskade vän det bästa och det skönaste rummet för att derigenom visa sin varma kärlek.

Dock bör du veta, att du icke af egna krafter och således icke till din förtjenst kan fullborda denna förberedelse, om du ock under ett helt år så

Herre, jag är icke värdig
att du går under mitt tak.
K. OERTEL SC

grundligt arbetade härpå, att du icke tänkte på något annat; utan blott på grund af min mildhet och nåd varder dig förunnadt att träda fram till mitt bord, liksom, när en tiggare blir bjuden till en rik mans måltid, han icke har något annat, hvarmed han kan vedergälla denna godhet, än ödmjukhet och tacksamhet. Gör för den skull hvad du förmår och gör det med omsorg, icke af vana eller af tvång; utan af kärlek, med vördnad och barnslig fruktan må du anamma din käre herres och frälsares lekamen och blod, han som af nåd kommer till dig. Jag är den som kallat dig, jag har bjudit att så skall ske, jag skall fylla hvad dig brister. Kom nu och mottag mig!

När jag förlänar dig andaktens nåd, tacka din gud, icke derför att du är värd henne, utan derför att jag förbarmat mig öfver dig. Eger du henne icke, utan fastmer känner dig kall och trög, så bed desto innerligare, sucka, klappa och upphör icke, förr än du får en smula eller en droppe af min helsosamma nåd. Du behöfver mig, jag behöfver icke dig, och du kommer icke för att helga mig, utan jag kommer för att helga och förbättra dig. Du kommer för att helgas af mig och blifva ett med mig, att få ny nåd af Gud och på nytt upptändas till bättring. Akta dig, att du icke försummar denna nåd, utan bered ditt hjerta med all flit och för så din älskade in till dig.

Men det är icke blott nödvändigt, att du förbereder dig till den heliga nattvarden, utan äfven att du efter densamma söker bevara den nåd du undfått. Och det fordras icke mindre vaksamhet efteråt än allvarlig förberedelse förut. Denna vaksamhet efteråt utgör dessutom den bästa förberedelse att undfå en större nåd; men om någon i stället strax efter sin nattvardsgång allt för mycket hängifver sig åt det yttre och den tröst det kan förläna, blir han derigenom ännu oskickligare att mottaga nåden än förut. Undvik för den skull allt fåfängligt tal, håll dig för dig sjelf och fröjda dig i herren. Ty du eger honom, som hela verlden icke kan taga från dig. Jag är den, åt hvilken du helt och hållet bör öfverlemna dig, så att du nu mer icke lefver i dig utan i mig, lugn och sorgfri.»

TRETTONDE KAPITLET.

Huru den fromme af allt sitt hjerta bör åstunda att i sakramentet blifva förenad med Kristus.

(Lärjungen.)

Hvem hjelper mig, herre, att finna dig, att öppna hela mitt hjerta för dig och att njuta dig så, som min själ åstundar? Hvem hjelper mig, att ingen hänsyn till hvad menniskor tänka om mig, huruvida de se på mig med gillande eller ogillande, må röra mig, utan att du allena får tala med mig och jag med dig, såsom en vän plägar tala och umgås med sin vän?

Jag beder och åstundar, att jag hel och hållen må vara ett med dig och att mitt hjerta må kunna draga sig ifrån de skapade tingen och mer och mer genom den heliga nattvardens flitiga bruk lära känna det himmelska och det eviga. Ack, herre Gud, när skall jag helt blifva förenad med dig, gå upp i dig och alldeles kunna förgäta mig sjelf? Du i mig, jag i dig och vi tillsammans ett!

Du är sannerligen min älskade, utvald bland tusenden; hos hvilken min själ lyster bo alla sina lifsdagar. Du är min fridsfurste, hos hvilken jag finner den högsta friden och den sanna äran, och utan hvilken blott är möda, smärta och ändlöst elände. Du är den förborgade Guden och ditt råd är icke med de otrogna, utan med de ödmjuka och enfaldiga talar du. O, huru ljuflig, herre, din ande är, du som för att visa dina barn din godhet vederqvicker dem med det bröd som nedkommer från himmelen (Joh. Ev. 6, 51). Sannerligen, intet annat folk har stått så högt, att deras gudar nalkats dem så, som du, vår Gud, nalkas och kommer till dina trogna, hvilka du gifver dig sjelf att äta och dricka, dem till daglig tröst och till kraft att upplyfta sina hjertan till himmelen.

Hvilket annat folk är så härligt som det kristna? Eller hvilken varelse under himmelen är så älskad som den fromme, till hvilken Gud ingår att föda honom med sin dyra lekamen och blod? O, hvilken outsäglig nåd, hvilken underbar godhet, hvilken oändlig kärlek, särskildt förlänad menniskan! Men huru skall jag kunna vedergälla herren för denna nåd, för denna hans stora kärlek? Det finnes intet som är honom tacknämligare, än att jag gifver honom mitt hjerta helt och odeladt och sluter mig intill honom på det innerligaste. Då skall mitt inre fröjdas, när min själ varder fullkomligt förenad med Gud. Då skall han säga till mig: vill du vara med

mig, så vill jag vara med dig. Och jag skall svara honom: värdigas, herre, blifva hos mig, jag vill gerna vara hos dig. Allt jag åstundar är att få vara ett med dig.

FJORTONDE KAPITLET.

Om de frommas brinnande längtan efter herrens nattvard.

(Lärjungen.)

O huru stor är din ljuflighets rikedom, som du förvarat åt dem som frukta dig. När jag påminner mig några heliga som framträdt till ditt sakrament, herre, med största andakt och innerligaste glädje, då blyges jag ofta för mig sjelf och rodnar öfver, att jag kommer till ditt altare, till ditt bord så trög och kall, att jag dervid förblifver så torr till mitt inre, att jag icke alltigenom brinner af kärlek till dig, min Gud, och icke är så djupt rörd och gripen deraf som många fromma varit, hvilka af obeskriflig längtan efter din offrade lekamens och blods delaktighet och af innerlig kärlek icke kunnat hålla tillbaka sina tårar utan på samma gång med hjerta och mun trängtat efter dig, du lefvande källa, och icke kunnat stilla sin hunger och sin törst förr, än de fått smaka din lekamen och ditt blod.

Är icke denna deras brinnande tro ock ett giltigt bevis för din heliga närvaro? Ty de, hvilkas hjertan äro brinnande i dem öfver Jesus, då han går med dem på vägen, känna igen sin herre, då han bryter brödet (Luk. 24, 30—35). Ack tyvärr, en sådan ifver och fromhet, en sådan varm och brinnande kärlek är långt fjerran från mig. Var mig nådig, gode Jesus, du som är så mild och barmhertig, och låt mig såsom en fattig tiggare då och då i detta sakrament upphemta om blott en smula af din kärleks innerliga kraft, på det min tro må stärkas allt mer och mer, mitt hopp till din barmhertighet förökas och min kärlek, en gång rätt upptänd och närd af det himmelska manna, aldrig slockna.

Men din barmhertighet vet också att gifva mig den efterlängtade nåden och besöka mig mildeligen i kärlekens ande, när den behagliga tiden kommer. Ty om jag ock icke brinner af en sådan åtrå som de nyss nämda, så har jag dock genom din nåd en längtan efter en sådan brinnande åtrå och beder och åkallar dig, att jag måtte blifva en af dina rätta, hängifna vänner och få räknas bland de heligas tal.

FEMTONDE KAPITLET.

Huru andaktens nåd vinnes genom ödmjukhet och sjelfförsakelse.

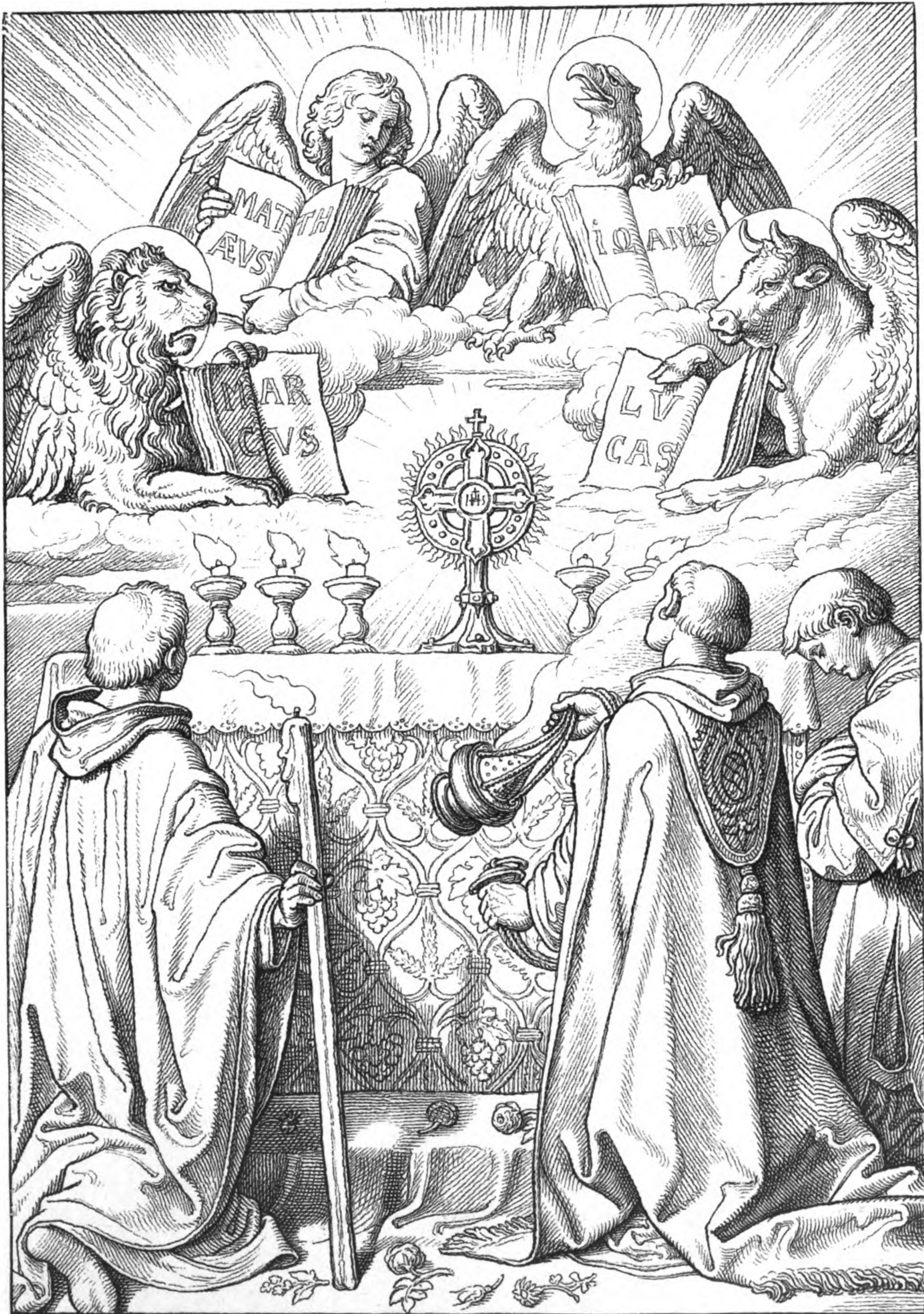
(Kristus.)

»Du måste utan att förtröttas söka andaktens nåd, längtansfullt bedja om henne, med tålamod och förtröstan bida henne, tacksamt mottaga och ödmjukt bevara henne, troget använda henne samt öfverlemna åt Gud tiden och sättet för hans himmelska besök. Isynnerhet skall du ödmjuka dig, när du känner föga eller ingen andakt, dock icke så, att du blir alltför nedslagen och omåttligt bedröfvad. Gud gifver ofta i ett ögonblick hvad han under en lång tid vägrat; han gifver mången gång vid bönens slut hvad han vid dess början dröjt att gifva.

Gåfves nåden alltid genast och stode till hands efter ens önskan, så skulle den svaga menniskan icke kunna bära en sådan medgång. Derför skall man med godt hopp och ödmjukt tålamod invänta nådens stund. Men när hon icke förlänas dig eller af någon hemlig orsak tages ifrån dig, så tillskrif dig sjelf och dina synder detta. Något helt obetydligt är det ofta som hindrar eller döljer henne, så framt man eljest kan kalla det obetydligt, som hindrar ett så väsentligt godt. Men har du röjt ur vägen eller öfvervunnit detta lilla eller stora, så skall du få det du önskat.

Ty så snart du af allt hjerta lemnar dig åt Gud och söker hvarken det ena eller det andra efter ditt eget behag, utan hel och odelad gifver dig i hans hand, så skall du känna dig förenad med honom och fullt tillfreds, emedan ingenting är dig så kärt och så ljuft som hans viljas goda behag. Den som alltså med enfaldigt hjerta lyfter sin själ upp till Gud och gör sig fri från all otillbörlig kärlek och böjelse till de skapade tingen, han är den skickligaste att mottaga nåden och bevärdigas med andaktens gåfva. Ty herren gifver sin välsignelse, der han träffar tomma käril, och ju fullkomligare någon afsäger sig det lägre och genom försakelse dör bort från sig sjelf, desto förr kommer nåden, desto rikligare förlänas hon, desto högre upphöjer hon det befriade hjertat.

Då skall han se sin lust och klarna upp, och hans hjerta skall förvandla sig och vidgas af fröjd (Jes. 60, 5), öfver att herren är med honom och att han gifvit sig i herrens hand för evig tid. Se, så välsignas den menniska som söker Gud af allt sitt hjerta och icke lemnar sin själ i fåfäng-

MATTHÆVS
IOANES
MARCVS
LVCAS

lighetens tjenst. Under åtnjutandet af den heliga nattvarden förunnas honom den innerligaste förening med herren, ty han åsyftar icke sin egen hugsvalelse allenast utan äfven Guds pris och ära.»

SEXTONDE KAPITLET.

Huru vi skola anförtro Kristus våra angelägenheter och bedja om hans nåd.

(Lärjungen.)

O du mildaste, kärleksrikaste frälsare som jag nu åstundar att andaktsfullt anamma, du känner min svaghet och den nöd jag lider, i huru stora synder och förseelser jag ligger bunden, huru ofta jag betungas, frestas, oroas och befläckas. Jag kommer till dig för att få hjelp; jag beder dig om tröst och lindring; till dig, allvetande, talar jag, du som ser mitt hela inre och allena kan hjelpa och hugsvala mig fullkomligt. Du vet, hvilket godt jag framför allt behöfver och huru fattig jag är på dygder.

Se, jag står inför dig, arm och naken, tigger om din nåd och anropar din barmhertighet. Vederqvick den hungrige tiggaren, värm mina genomfrusna lemmar med din kärleks eld, upplys mina blinda ögon med din närvaros klarhet. Vänd för mig all jordisk fröjd till bitterhet, låt allt svårt och vidrigt verka tålamod och hjelp mig att försaka och glömma allt det lägre och skapade. Upplyft mitt hjerta till dig i himmelen och låt mig icke vara en flykting på jorden. Du allena vare min fröjd från nu till evig tid, ty du allena är min mat och dryck, min kärlek och min lust, min tröst och allt mitt goda.

Ack, att du alldeles upptände mig med din heliga närvaro, läte mig förbrinna och så uppgå i dig, att jag blefve en ande med dig i kraft af den inre föreningens nåd och den brinnande kärlekens eld. Låt mig icke gå från dig hungrig och törstig, utan handla med mig i barmhertighet, såsom du ofta handlat med dina heliga. Hvad under, om jag, upptänd af dig, helt och hållet förbrändes och upplöstes till ett intet, ty du är den eld som alltid brinner och aldrig slocknar, den kärlek som renar hjertat och upplyser förståndet.

SJUTTONDE KAPITLET.

Om den brinnande kärleken och den häftiga åtrån att undfå Kristus.

(Lärjungen.)

Med den högsta andakt och kärlek, med hjertats hela åtrå och värme längtar jag efter att undfå dig, herre, såsom många heliga och fromma menniskor i nattvarden åstundat dig, hvilka genom sin gudhängifvenhet och sitt rättfärdiga lif mycket behagat dig. O min Gud, du eviga kärlek, allt mitt goda, min oändliga salighet! Jag längtar efter att undfå dig med den mest brinnande åstundan och den djupaste vördnad, som någonsin en af de heliga hyste eller kunde hysa.

Och änskönt jag är ovärdig att erfara sådana känslor af andakt, så offrar jag mitt hjertas hela begär, liksom om alla dessa varma, dig välbehagliga önskningar vore det enda jag egde. Ja, äfven allt som ett fromt hjerta kan fatta och åstunda hembjuder jag dig och offrar det med den djupaste vördnad och innerligaste kärlek. Alls intet vill jag behålla för mig sjelf, utan offrar dig frivilligt och gladt min själ och allt hvad jag eger. Herre min Gud, min skapare och min återlösare, jag vill i dag undfå dig med sådan glädje och vördnad, lof och pris, med sådan tacksamhet, ödmjukhet och kärlek, tro, hopp och renhet, som din heliga moder, den välsignade bland qvinnor, undfick dig, när hon ödmjukt och fromt svarade engelen som bragte det glada budskapet om din underbara mandomsanammelse: »Se, herrens tjenarinna: varde mig efter ditt tal» (Luk. 1, 38).

Och såsom din salige föregångare, den förste bland de heliga, Johannes döparen, spratt af glädje i sin moders lif vid din närvaro (Luk. 1, 44), samt sedermera, då han såg dig vandra omkring bland menniskorna i ödmjukhet och fromhet sade: »Brudgummens vän, som står och hör honom, han fröjdar sig öfver brudgummens röst: denna min fröjd är nu fullkomnad» (Joh. Ev. 3, 29); så önskar ock jag att varda upptänd af ett mäktigt och heligt begär och att hängifva mig åt dig af hela mitt hjerta. Alla fromma hjertans fröjd, deras brinnande åstundan, andliga hänryckning, öfvernaturliga upplysning och himmelska syner vare dig helgade tillika med hela skapelsens lof i himmelen och på jorden, så att du värdigt måtte prisas och förhärligas i evighet.

Herre min Gud, mottag mina löften och hör min åstundan att oändligt prisa och välsigna dig, såsom tillbörligt är på grund af din outsägliga kärlek.

Detta lof vill jag hembära dig hvarje dag och ögonblick i mitt lif. Och alla himmelens andar och samtliga dina trogna på jorden inbjuder jag att med mig tacka och prisa dig.

Lofve dig alla folk, slägter och tungomål och förhärlige ditt heliga, ljufva namn med högsta fröjd och brinnande andakt! Och alla som fromt och värdigt begå detta allraheligaste sakrament finne nåd och barmhertighet hos dig. Och när de blifvit delaktiga af den efterlängtade, saliga föreningen med dig, samt tröstade och underbart vederqvickta återvända från det heliga, himmelska bordet, må de då innesluta mig, fattige syndare, i sina böner och äfven för mig åkalla din nåd och barmhertighet.

ADERTONDE KAPITLET.

Huru menniskan icke förvetet skall grubbla öfver sakramentets hemlighet, utan vara en ödmjuk Kristi efterföljare, som tager sitt förnuft till fånga under trons lydnad.

(Kristus.)

»Tag dig till vara för allt förvetet och gagnlöst grubblande öfver detta outgrundliga sakrament, så framt du vill undgå att nedsjunka i tviflets afgrund. Den som vill utforska Guds majestät varder öfverväldigad af dess härlighet. Gud kan göra mer, än menniskan kan begripa. Men ett fromt och ödmjukt forskande efter sanningen, som städse är färdigt att låta lära sig och beflitar sig att vandra fädernas helsosamma väg — ett sådant är ingalunda förbjudet.

Saliga enfald, som undviker de klyftiga spörsmålens väg och vandrar framåt på Guds ords banade och säkra stråt. Många hafva förlorat sin tro, då de velat flyga allt för högt. Tro fordras af dig och ett fromt lefverne, icke högt förstånd eller något nedträngande i Guds hemligheter. När du icke kan fatta de ting som äro under dig, huru skall du då fatta dem som äro öfver dig. Ödmjuka dig inför Gud och tag ditt förnuft till fånga under trons lydnad, så skall kunskapens ljus gifvas dig, så mycket som är dig nyttigt och nödigt.

Några lida svåra anfäktelser i sin tro på sakramentet, men detta bör icke så mycket tillräknas dem sjelfva som fastmer ovännen. Lägg bort allt bekymmer härom, strid icke med dina tankar och ingå icke i något svaromål

Evighet
GE NE SIS
APOCA LYPSIS
Tid
Rum
Ändlighet

på de tvifvel djefvulen inskjuter hos dig, utan tro Guds ord, tro hans profeter och apostlar och andra heliga Guds män, och den onde fienden skall snart vika från dig. Det är ofta en Guds tjenare nyttigt att lida sådant, ty de otrogna och syndarne, som redan äro i satans makt, dem frestar han icke, men de troende fromma frestar och plågar han på många sätt.

Fortfar derför i din enfaldiga, fasta tro och framträd med barnslig vördnad till sakramentet. Lemna förtroendefullt åt Gud, allsmäktig, hvad du icke förmår fatta. Gud bedrager ingen, men den som tror sig sjelf för väl blir bedragen. Gud vandrar med de enfaldiga, uppenbarar sig för de ödmjuka, gifver de fåkunniga vishet, öppnar de renhjertades förstånd, men döljer sin nåd för de förvetna och högfärdiga. Det menskliga förnuftet är svagt och kan bedragas, men den sanna tron kan aldrig bedragas.

Allt förnuft och all mensklig forskning bör följa tron, icke gå före henne eller uppträda fiendtligt mot henne. Ty tro och kärlek äro här mest af nöden och verka på ett förborgadt sätt i detta heliga och höga sakrament.

Gud, den evige, den outgrundlige, hvars makt är obegränsad, verkar stora och obegripliga under i himmelen och på jorden, och det finnes ingen som kan utforska hans verk. Vore Guds verk derför sådana, att det menskliga förnuftet lätt kunde fatta dem, så skulle de icke kallas underbara och outransakliga.»

INNEHÅLL:

Första boken.

Andra boken.

Tredje boken.

Fjerde boken.

